

การสำรวจความรู้และทัศนคติด้านศิลปกรรมและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
ในโรงเรียนในโครงการกรุงเทพฯ - ชนมูรี ปีการศึกษา ๒๕๐๕

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

• กรกฎาคม ๒๕๐๖

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สำเร็จลงอย่างเรียบร้อยและสมบูรณ์เช่นนี้ได้ ถ้าผู้เขียนไม่ได้รับคำแนะนำช่วยเหลือจากอาจารย์หลายท่าน ซึ่งผู้เขียนรู้สึกขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง ท่านแรกที่ได้เสนอแนะให้ผู้เขียนมีความสนใจ และลงมือศึกษาค้นคว้าปัญหานี้ รวมทั้งได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือตลอดเวลา คือ อาจารย์ ดร. ศีลา จาญนิโยชิน ท่านต่อมา คือ อาจารย์ละออ การณะวนิช และอาจารย์เรืองโร พูนพิณ ซึ่งก็ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขให้ทั้งแก่นจนสำเร็จ นอกจากนี้ผู้เขียนขอแสดงความคารวะต่อ ศาสตราจารย์ ดร. ม.ล. ทัษ ฑุมสาย และอาจารย์ ดร. ชวาล แพทย์กุล ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาสถิติศาสตร์และการวิจัยให้แก่ผู้เขียน ซึ่งผู้เขียนได้นำความรู้ที่นำมาใช้ประกอบการค้นคว้าศึกษาปัญหานี้จนสำเร็จลงไปได้

ทางด้านโครงการกรุงเทพฯ - ธนบุรี ผู้เขียนก็ขอแสดงความขอบพระคุณต่อ อาจารย์เกรียง เอี่ยมสกุล อธิบดีกรมสามัญศึกษา ประธานกรรมการโครงการ ซึ่งได้อนุญาตให้ผู้เขียนเข้าไปทำการค้นคว้าและประเมินผลโครงการนี้ได้ นอกจากนี้ผู้เขียนก็ขอแสดงความขอบพระคุณต่ออาจารย์ใหญ่และครูใหญ่ของโรงเรียนทุกโรงเรียนในโครงการนี้ ที่ได้ให้ความสะดวกแก่ผู้เขียนในการเข้าไปจัดทดสอบนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์จรูญ จันทร์เครือ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสามเสนนอก (ประชารักษ์อนุกุล) อาจารย์อรพินธ์ สืบสิน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดชนะสงคราม และอาจารย์กมลศรี ณ สงขลา ครูใหญ่โรงเรียนวัดคิสานุการาม ซึ่งได้ให้ความสะดวกแก่ผู้เขียนอย่างยิ่ง จึงขอแสดงความขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

เมืองชัย ทาเจริญศักดิ์

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปัญหานี้นี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา
ได้

..... ดิฉัน ๑๔/๑๒/๕๖ ประธาน

..... ดิ.๑๐.๓๖๓๕.๑.๕๖ กรรมการ

..... รื้อ๑๕ ททพ๑๖ กรรมการ

• กรกฎาคม ๒๕๐๖

สารบัญ

บทที่

หน้า

๑. บทนำ	๑
ความสำคัญของปัญหาที่สำรวจ	๑
ความมุ่งหมายในการสำรวจครั้งนี้	๔
ความเป็นมาของโครงการกรุงเทพฯ - ชนบุรี	๔
ข้อตกลงเบื้องต้น	๖
๒. การสำรวจ	๘
ขอบเขตการสำรวจ	๘
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	๘
การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง	๙
การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร	๑๖
การสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากร	๑๘
วิธีการสำรวจ	๑๙
การรวบรวมข้อมูล	๑๙
การจัดกระทำกับข้อมูล	๒๐
การวิเคราะห์ข้อมูล	๒๐
๓. ผลการสำรวจ	๒๒
คำชี้แจงประกอบการแปลผล	๒๒
ความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม	๒๔
ก. ความรู้	๒๔
ข. ทัศนคติ	๓๒

๔. ผลการสำรวจ (ต่อ)	๕๐
อายุของเด็กกับความสามารถในการ เรียนวิชาศิลปะ	๕๐
ก. เปรียบเทียบความสามารถในการ เรียนวิชาศิลปะ	
ระหว่างเด็กแต่ละระดับอายุ	๕๐
ข. สหสัมพันธ์ระหว่างอายุของเด็กกับความสามารถ	
ในการ เรียนวิชาศิลปะ	๕๓
เปรียบเทียบความสามารถในการ เรียนวิชาศิลปะระหว่าง	
เด็กชายกับเด็กหญิง	๕๕
เปรียบเทียบความสามารถในการ สอนวิชาศิลปะระหว่างโรงเรียน	
ที่มีพร ะภิกษุสอนวิชาศิลปะกับโรงเรียนที่ไม่มีพร ะภิกษุสอน	๕๖
เปรียบเทียบความรู้และทัศนคติด้านศิลปะและวัฒนธรรม	
ของเด็กในโรงเรียนสังกัดจังหวัดพระ นคร และธนบุรี	
เด็กชายและเด็กหญิง เด็กในโรงเรียนที่มีพร ะภิกษุ	
สอนวิชาศิลปะและที่ไม่มีพร ะภิกษุสอน	๕๘
๕. สรุปผลการสำรวจ และขอเสนอแนะ	๖๔
สรุปผลการสำรวจ	๖๔
ขอเสนอแนะ	๗๑
ก. ท่อบุคคลที่สนใจและต้องการจะศึกษา	
ปัญหานี้ต่อไป	๗๑
ข. ท่อกระทรวงศึกษาธิการ	๗๓
ค. ท่อครูใหญ่และครูทุกคนในโรงเรียน	
ในโครงการกรุงเทพฯ - ธนบุรี	๗๓

บทที่

หน้า

บรรณานุกรม

๗๖

ภาคผนวก

๗๘

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

๑.	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง แยกเป็นรายโรงเรียน	๑๔
๒.	จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบที่ถูกต้อง ของ เด็กในหน่วยมรยาท	๒๕
๓.	จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบที่ถูกต้อง ของ เด็กในหน่วยพหุขบระวัติ	๒๖
๔.	จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบที่ถูกต้อง ของ เด็กในหน่วยพระรัตนตรัย	๒๗
๕.	จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบที่ถูกต้อง ของ เด็กในหน่วยเบญจศีล - เบญจธรรม	๒๘
๖.	จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบที่ถูกต้อง ของ เด็กในหน่วยวันสำคัญทางศาสนา	๒๙
๗.	จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบที่ถูกต้อง ของ เด็กในหน่วยธรรมะ	๓๐
๘.	จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบที่ถูกต้อง ของ เด็กในหน่วยความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศีลธรรมและวัชณธรรม	๓๑
๙.	จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบของ เด็ก ที่แสดงถึงทัศนคติต่อเพื่อนและเพื่อนบ้าน	๓๒
๑๐.	จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบของ เด็ก ที่แสดงถึงทัศนคติต่อโรงเรียน ต่อครู ต่อส่วนรวม ต่อการเวียน และต่อการอาชีพ	๓๖
๑๑.	วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างอัตราการกระจายของคะแนน ระหว่างกลุ่มเด็กแต่ละระดับอายุ	๔๐

๑๒.	เปรียบเทียบความสามารถในการ เรียนวิชาศิลปะ ระหว่างเด็กแต่ละระดับอายุ	๔๑
๑๓.	สหสัมพันธ์ระหว่างอายุของเด็กกับความสามารถ ในการ เรียนวิชาศิลปะ	๔๓
๑๔.	วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างอัตราการกระจาย ของคะแนนระหว่างกลุ่มเด็กชายกับกลุ่มเด็กหญิง	๔๕
๑๕.	เปรียบเทียบความสามารถในการ เรียนวิชาศิลปะ ระหว่าง เด็กชายกับเด็กหญิง	๔๖
๑๖.	วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างอัตราการกระจาย ของคะแนนระหว่าง เด็กกลุ่มโรงเรียนที่มีพร ะ สอนวิชาศิลปะกับเด็กกลุ่มโรงเรียนที่ไม่มี พร ะสอน	๔๖
๑๗.	เปรียบเทียบความสามารถในการ สอนวิชาศิลปะ ระหว่างโรงเรียนที่มีพร ะสอนวิชาศิลปะ กับโรงเรียนที่ไม่มีพร ะสอน	๔๗/
๑๘.	เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของคำตอบของเด็กในโรงเรียน สังกัดจังหวัดพระ นคร และธนบุรี เด็กชายและเด็กหญิง เด็กใน โรงเรียนที่มีพร ะสอนวิชาศิลปะและไม่มีพร ะสอน ในหมวดความรู้ เป็นรายข้อ	๔๘
๑๙.	เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของคำตอบของเด็กในโรงเรียน สังกัดจังหวัดพระ นคร และธนบุรี เด็กชายและเด็กหญิง เด็กใน โรงเรียนที่มีพร ะสอนวิชาศิลปะและไม่มีพร ะสอน ในหมวดทัศนคติเป็นรายข้อ	๕๓

บทนำ

ประเทศชาติจะเจริญรุ่งเรืองได้ก็ด้วยการมีพลเมืองเป็นคนดี และพลเมืองที่ดีของภูมินั้นก็จะต้องเป็นไปตามที่รัฐต้องการ สำหรับประเทศไทยเราเรารู้สึกได้แสดงความมุ่งหมายออกมาอย่างชัดแจ้งในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ ว่า "รัฐมีความมุ่งหมายให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาตามควรแก่สภาพ เพื่อเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรมและวัฒนธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย"

อนึ่ง ในการจัดการศึกษารัฐก็ถือว่า จริยศึกษามีความสำคัญเป็นอันดับแรกมาตั้งแต่มีแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๔๘๔ แล้วโดยกำหนดไว้ว่า "จริยศึกษา ให้มีศีลธรรมและวัฒนธรรม มีหัวใจที่ปะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตัว" ทั้งนี้จึงเห็นได้ว่า จริยศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างพลเมืองที่ดีตามที่รัฐต้องการ ทั้งนี้โดยรัฐมีความเห็นว่า "คนเรา แม้จะมีความรู้มาก ร่างกายแข็งแรงและมีความสามารถในการประกอบอาชีพได้ก็เพียงไรก็ตาม ถ้าย่อนในดานจริยศึกษาแล้ว ก็ย่อมจะเป็นภัยมากกว่าคุณ" ๒

โดยเหตุที่โลกยุคปัจจุบันเป็นโลกยุควิทยาศาสตร์ และผลอันเนื่องมาจากการค้นคว้าทาง
วิทยาศาสตร์นี้เอง ทำให้มนุษย่นำมาปรับปรุงเทคนิคด้านการครองชีพทุกแขนงให้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น
โดยเฉพาะความสะดวกรวดเร็วในด้านการคมนาคมสื่อสารได้ทำให้ดูเหมือนโลกแคบลง มนุษย์ได้มี
โอกาสติดต่อคบหาสมาคมกันมากขึ้น เป็นผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนในทางความคิดเห็นและทาง

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ ๗๗
ตอนที่ ๘๖ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๓

๒ ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "คำปราศรัยเปิดการสัมมนาว่าด้วยจริยศึกษา ของกระทรวง
ศึกษาธิการ ณ ศาลาสันติธรรม วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔" สัมมนาว่าด้วยจริยศึกษา หน้า ๑๕.

วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน วัฒนธรรมของชาติตะวันตกซึ่งเป็นชาติที่มีความเจริญก้าวหน้าในด้านวัฒนธรรมก็ได้รับการยกย่องนับถือว่าเป็นวัฒนธรรมของชาติอารยะและแพร่หลายไปทั่วโลก

ประเทศไทยเองก็ได้รับความคิดเห็นและวัฒนธรรมทั้งที่ดีและไม่ดีของชาติเหล่านั้นด้วยเช่นกัน ผลอันนี้จึงทำให้ประเทศไทยเจริญก้าวหน้าในด้านวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว และมีความคิดเห็นที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการศึกษา การสังคม การเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของคนให้ดีขึ้น ในขณะเดียวกันจำนวนพลเมืองในประเทศก็ทวีมากขึ้น ปัญหาทางด้านการครองชีพจึงเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว มารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ไม่มีเวลาที่จะมาเอาใจใส่ดูแลอบรมลูกอย่างใกล้ชิดเหมือนแต่เดิม ทำให้เกิดปัญหาทางด้านการครอบครัวและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น

อนึ่ง ความเจริญในด้านวัฒนธรรมและความบีบคั้นในด้านการครองชีพนี้เอง ได้ทำให้คุณค่าทางด้านคุณธรรมและมาตรฐานทางด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมที่คนในสังคมไทยเคยยอมรับนับถือมาแต่เดิมต้องเปลี่ยนแปลงไป ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสาเหตุอันสำคัญที่ทำให้เกิดความเสื่อมทางด้านจริยศึกษาไปถึงขีดสุด

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักในความสำคัญของปัญหานี้ จึงได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาว่าด้วยจริยศึกษาขึ้น ณ ศาลาสันติธรรม พระนคร ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ เพื่อพิจารณาปัญหาทางด้านจริยศึกษาและหาทางแก้ไข โดยการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและประสบการณ์ในบรรดาผู้สอนศาสนาและผู้ที่ทรงคุณวุฒิที่สนใจในเรื่องนี้ ทั้งที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและที่เป็นบุคคลภายนอก ^๓

นอกจากนี้แล้วกระทรวงศึกษาธิการยังได้มีความเคลื่อนไหวในอันที่จะปรับปรุงการสอนวิชาศีลธรรมในโรงเรียนให้ดีขึ้น เป็นต้นว่า มีการบรรจุพระภิกษุเข้าไปสอนวิชาศีลธรรมในโรงเรียนประชาบาลและเทศบาลทั่วประเทศ ^๔ จัดตั้งชุมนุมส่งเสริมจริยศึกษาขึ้นเพื่อจูงใจเยาวชนและปวงชน

^๓ นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา "รายงานเปิดสัมมนาวาด้วยจริยศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ณ ศาลาสันติธรรม วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔" สัมมนาวาด้วยจริยศึกษา หน้า ๔.

^๔ การประถมศึกษา, กอง กรมสามัญศึกษา รายงานประจำปี ๒๕๐๓ หน้า ๔๔.

ให้ศึกษาหาความรู้และประพฤติปฏิบัติธรรมตามหลักศาสนา และเพื่อศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่วิธี
อบรมสั่งสอนจริยศึกษา ๕ วางโครงการอบรมจริยศึกษาโดยเฉพาะเอาใจใส่กวักขันเรื่องความประพฤติ
ของนักเรียนเป็นพิเศษ ๖ ส่งเสริมกิจการลูกเสือและสร้างค่ายลูกเสือขึ้นทุกภาคการศึกษา ๗ จัดตั้ง
ศูนย์ชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยขึ้นเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้แพร่หลายออกไป ๘
และมีการประชุมอบรมครูประจำการ เกี่ยวกับการสอนวิชาศีลธรรมเพิ่มมากขึ้น ๙

ผลจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีความเคลื่อนไหวปรับปรุงจริยศึกษาโดยวิธีการต่าง ๆ
เหล่านี้ ยังไม่ได้มีการค้นคว้าหรือสำรวจว่า งานที่ได้ทำไปแล้วได้ผลทำให้เด็กแต่ละชั้นมีความรู้
ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาศีลธรรมตามที่รัฐได้กำหนดไว้ในหลักสูตรมากน้อยเพียงใด ทักษะคิค้าน
ศีลธรรมและวัฒนธรรมของเด็กส่วนใหญ่มีอยู่อย่างไร ตรงกับที่รัฐได้ตั้งจุดหมายไว้หรือไม่ ธรรมชาติ
ของเด็กแต่ละเพศแต่ละวัยในการเรียนวิชาศีลธรรมเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้ปรับปรุงหลักสูตร
และการสอนศีลธรรมให้เหมาะสมกับจิตใจของเด็กต่อไป โดยเหตุนี้เองการศึกษาครั้งนี้ จึงได้ตั้ง
ความมุ่งหมายส่วนใหญ่เพื่อจะทดสอบความรู้และทักษะคิค้านศีลธรรมและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษา ๔ ว่าจะมีความรู้และทักษะคิค้านศีลธรรมและวัฒนธรรมเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพราะชั้น
ประถมศึกษา ๔ เป็นขั้นสูงสุดของการศึกษาภาคบังคับในขณะนี้

๕ เผยแพร่การศึกษา, กอง "ข่าววิทยุศึกษา" ศูนย์ศึกษา ๔ : ๓๓ - ๓๔
พฤษภาคม ๒๕๐๔

๖ เผยแพร่การศึกษา, กอง "ข่าววิทยุศึกษา" ศูนย์ศึกษา ๔ : ๓๔ กรกฎาคม ๒๕๐๔

๗ เผยแพร่การศึกษา, กอง "ข่าววิทยุศึกษา" ศูนย์ศึกษา ๔ : ๓๕ พฤศจิกายน
๒๕๐๔

๘ เผยแพร่การศึกษา, กอง "ข่าววิทยุศึกษา" ศูนย์ศึกษา ๔ : ๖๔ กรกฎาคม ๒๕๐๔

๙ เผยแพร่การศึกษา, กอง "ข่าววิทยุศึกษา" ศูนย์ศึกษา ๔ : ๘๔ พฤษภาคม ๒๕๐๔

อนึ่ง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่เลือกศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนในโรงเรียนในโครงการ กรุงเทพฯ - ชนบุรี ซึ่งเป็นโครงการที่ใหญ่และสำคัญโครงการหนึ่งของกรมสามัญศึกษา ได้ตั้งขึ้น มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๕ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาและเทศบาลบางแห่ง ในจังหวัดพระนครและชนบุรี ให้ก้าวหน้าทั้งด้านปริมาณและคุณภาพสมกับเป็นโรงเรียนส่วนกลาง และเพื่อให้โรงเรียนที่ได้รับการปรับปรุงนี้เป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนในจังหวัดอื่นต่อไป ๐๐

ความมุ่งหมายในการสำรวจครั้งนี้

๑. เพื่อจะศึกษาให้ทราบว่า นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ขณะนี้ มีความรู้ และทัศนคติด้านศิลปกรรมและวัฒนธรรมเป็นอย่างไร ?
๒. เพื่อจะศึกษาให้ทราบว่า อายุของเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนวิชาศิลปกรรมหรือไม่ ?
๓. เพื่อจะเปรียบเทียบให้ทราบว่า ระหว่างเด็กหญิงกับเด็กชาย ฝ่ายไหนจะมีความสามารถในการเรียนวิชาศิลปกรรมได้ดีกว่ากัน ?
๔. เพื่อจะเปรียบเทียบให้ทราบว่า ระหว่างโรงเรียนที่มีพระสอนวิชาศิลปกรรมกับโรงเรียน ที่ไม่มีพระสอนวิชาศิลปกรรม ฝ่ายไหนจะสอนนักเรียนได้ผลดีกว่ากัน ?

ความเป็นมาของโครงการ กรุงเทพฯ - ชนบุรี

จากรายงานประจำปี ๒๕๐๓ ของกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา หน้า ๖๒ - ๖๔ ได้กล่าวถึงความเป็นมาของโครงการ กรุงเทพฯ - ชนบุรีว่า คำว่า "โครงการ กรุงเทพฯ - ชนบุรี" นั้นเป็นชื่อย่อของ "โครงการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษาประถมศึกษาและเทศบาลจังหวัดพระนคร และชนบุรี" กรมสามัญศึกษาได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ โดยมีความมุ่งหมายที่สำคัญ ๒ ประการ คือ

๑. เพื่อศึกษาซ่อมกพร่องในทุก ๆ ด้านของโรงเรียนประถมศึกษาและเทศบาลแล้วหาทางแก้ไข เพื่อปรับปรุงและยกระดับโรงเรียนให้สูงขึ้น
๒. เพื่อปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาและเทศบาลบางแห่งในจังหวัดพระนครและชนบุรี ให้ก้าวหน้าสมกับเป็นโรงเรียนส่วนกลางและเพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนในจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

ผู้ดำเนินงานโครงการนี้ประกอบด้วยคณะกรรมการ ๒ ชุด คือ

๑. คณะกรรมการบริหารโครงการ

๒. คณะกรรมการที่ปรึกษา

จำนวนโรงเรียนที่อยู่ในโครงการนี้ ในปัจจุบันมีจำนวน ๒๔ โรงเรียน เป็นโรงเรียนสังกัดจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ๑๖ โรงเรียน คือ

๑. โรงเรียนพญาไท

๒. โรงเรียนวัดโสมนัส

๓. โรงเรียนวัดอินทรวิหาร

๔. โรงเรียนวัดจันทร์สโมสร

๕. โรงเรียนสวนลุมพินี

๖. โรงเรียนวัดชนะสงคราม

๗. โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์

๘. โรงเรียนปทุมวัน

๙. โรงเรียนวัดหัวลำโพง

๑๐. โรงเรียนวัดลาดบัวขาว

๑๑. โรงเรียนวัดมหาธาตุ

๑๒. โรงเรียนวัดคิสานุการาม

๑๓. โรงเรียนวัดเวทวันธรรมมาวาส

๑๔. โรงเรียนวัดจักรวรรดิ

๑๕. วิทยาลัยพิบูลประชาสรรค์

๑๖. โรงเรียนสามเสนนอก

เป็นโรงเรียนสังกัดจังหวัดนนทบุรี ๑๑ โรงเรียน คือ

๑. โรงเรียนวัดนิมมานรดี

๒. โรงเรียนวัดมงคลวราราม

๓. โรงเรียนวัดวิเศษการ

๔. โรงเรียนวัดทองศาลางาม

๕. โรงเรียนวัดหนัง
๖. โรงเรียนวัดคฤหบดี
๗. โรงเรียนวัดราชสิทธิหาราม
๘. โรงเรียนวัดคลังชั้น
๙. โรงเรียนวัดยางสุทธาราม
๑๐. โรงเรียนบางกอกใหญ่
๑๑. โรงเรียนโศสิตสโมสร

และเป็นโรงเรียนสังกัดจังหวัดนนทบุรี • โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดปากน้ำ

จากการที่โครงการกรุงเทพฯ - สมุทรปราการ ได้ตั้งขึ้นมาโดยมีความมุ่งหมายที่จะปรับปรุงโรงเรียนในโครงการให้ก้าวหน้าเป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนประถมศึกษาและเทศบาลทั่วประเทศ และได้ดำเนินการปรับปรุงมาเป็นเวลา ๑๐ ปีพอดี ซึ่งนับว่าเป็นเวลาที่นานพอเหมาะสมควรอย่างยิ่งที่จะได้มีการวัดผลงานที่ไต่ทำไปแล้วว่าได้ผลตรงกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ เพียงใด การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงพอจะนับได้ว่าเป็นการวัดผลงานใดทางหนึ่ง ผู้ศึกษาจึงหวังว่า ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คงจะทำให้เห็นถึงข้อบกพร่องที่จะต้องแก้ไข และเห็นข้อดีที่ควรจะได้ส่งเสริมให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นเพื่อให้สอดคล้องตามความมุ่งหมายที่จะให้โรงเรียนในโครงการนี้เป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนประถมศึกษาและเทศบาลในจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น **

๑. ความรู้และทัศนคติของคนจะเกิดขึ้นสืบเนื่องติดต่อกันไปตลอดชีวิตหรือทราบเท่าที่คนได้

** Dewey, John, Experience and Education, pp. 12 - 52.

Kilpatrick, William Heard, Philosophy of Education, pp. 93 - 112.

Hopkins, L. T., Integration : Its Meaning and Application, pp. 1 - 147.

Bode, Boyd H., How We Learn, pp. 216 - 253.

Childs, John L., Education and Morals, pp. 135 - 262.

National Society for the Study of Education, The Integration of Educational Experiences, pp. 3 - 42.

Russell, David H., Children's Thinking, pp. 117 - 163.

พร้อมกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นความรู้และทัศนคติของคนจึงเกิดขึ้นได้เพราะการเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นสิ่งที่มติดัดเข้ามาแต่กำเนิด คนได้รับความรู้และทัศนคติจากประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตโดยการประสบกับสิ่งแวดล้อม นั่นคือความรู้และทัศนคติที่ค่านศีลธรรมและวัฒนธรรมที่เด็กมีอยู่ นอกจากเด็กจะได้รับจากการอบรมสั่งสอนของครูในโรงเรียนแล้ว เด็กยังได้รับจากบิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนนักเรียน บุคคลต่าง ๆ ในสังคม ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ การโฆษณาชวนเชื่อ รวมทั้งจากความรู้สึก และอารมณ์ของตัวเด็กเองด้วย

๒. ความรู้และทัศนคติที่คนมีอยู่จะเป็นเครื่องกำหนดขอบเขตและวิธีการที่คน ๆ นั้นจะใช้พิจารณาและแสดงพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้า หมายความว่า คนแต่ละคนจะมองดูสิ่งต่าง ๆ ในแง่ที่แตกต่างกัน และจะมีปฏิกิริยาหรือพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มาเร้าแตกต่างกันไปด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะแต่ละคนมีความรู้และทัศนคติไม่เหมือนกัน ประสบการณ์เดียวกันที่เด็กสองคนได้รับ หรือเด็กคนเดียวกันได้รับแต่ต่างกรรมต่างวาระกัน ย่อมจะสร้างความรู้และทัศนคติให้แก่เด็กไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่ของความรู้และทัศนคติของคนเกิดขึ้นสืบต่อเนื่องจากประสบการณ์เดิม หรือความรู้และทัศนคติเดิมซึ่งแต่ละคนมีอยู่ไม่เหมือนกัน

๓. ความรู้และทัศนคติบางอย่างของคนอาจจะเป็นสิ่งถาวรติดตัวอยู่จนตลอดชีวิต แต่บางอย่างก็อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ การแนะนำที่ดีและการสอนที่ดีของครูอาจจะทำให้เด็กเปลี่ยนแปลงทัศนคติจากทางที่เลวไปเป็นทางที่ดีได้ และในทางตรงกันข้าม การสอนและการแนะนำของครูที่ไม่ดีก็อาจจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีของเด็กให้หันไปในทางที่เลวได้เช่นเดียวกัน

๔. การสอนศีลธรรมที่จะให้โดยผลที่สุดนั้น ควรจะเริ่มสอนจากปัญหาที่มีมากที่สุดภายในโรงเรียน ในสังคมและในชุมชนขณะนั้น หรือควรจะให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมและชีวิตประจำวันของเด็ก

๕. หลังจากที่ได้ทำการสอนศีลธรรมแล้ว ครูควรจะได้ทำการวัดผลการสอนเป็นระยะ ๆ เพื่อทดสอบความรู้และทัศนคติของเด็กว่ามีอยู่อย่างไรหรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง เพื่อครูจะได้ปลูกฝังความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องและเหมาะสมให้ต่อไป

๖. การจัดสอนความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดในการสอนศีลธรรม เพราะเด็กแต่ละคนมีพื้นฐานทางค่านศีลธรรมและวัฒนธรรมแตกต่างกัน เมื่อเด็กประพฤติผิดไปจากมาตรฐานอันดีงามทางศีลธรรม วัฒนธรรม หรือระเบียบข้อบังคับของสังคมแล้ว การอบรมสั่งสอนเด็กเป็นรายบุคคลจึงเป็นวิธีการที่สำคัญและจำเป็นที่สุด

การสำรวจ

ขอบเขตของการสำรวจ

๑. เนื้อหาวิชา เนื้อหาวิชาที่จะทำการทดสอบครั้งนี้ยึดถือตามหลักสูตร ระเบียบประถมศึกษา
ตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๐๓ ของกระทรวงศึกษาธิการ และประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตร
ประถมศึกษาชั้นปีที่ ๓ ของโครงการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษารุงเทพา - ธนบุรี พ.ศ. ๒๕๐๒
การที่เลือกเนื้อหาวิชาในระดับชั้นปีที่ ๓ มาทดสอบเด็กชั้นปีที่ ๔ ก็เพราะเหตุว่าเด็กที่
จะทดสอบครั้งนี้กำลังเรียนอยู่ในชั้นปีที่ ๔ ถ้าจะใช้เนื้อหาวิชาในระดับชั้นปีที่ ๔ มาทดสอบ
แล้ว ก็ย่อมจะไม่ยุติธรรมเมื่อจะเปรียบเทียบ เพราะแต่ละโรงเรียนสอนได้ไม่เท่ากัน
๒. ประชากร การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนชั้นปีที่ ๔ ในโรงเรียน
ในโครงการกรุงเทพา - ธนบุรี ปีการศึกษา ๒๕๐๕ การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
อย่างมีระบบ (Systematic sampling) ได้จำนวนชาย ๒๒๓ คน หญิง ๒๑๓ คน รวม ๔๓๖ คน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

๑. "เด็ก" หมายถึง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นปีที่ ๔ ในโรงเรียนใน
โครงการกรุงเทพา - ธนบุรี ปีการศึกษา ๒๕๐๕
๒. "ความรู้" หมายถึง ความรู้ในเนื้อหาวิชาศีลธรรมตามหลักสูตร ระเบียบประถมศึกษา
ตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๐๓ ของกระทรวงศึกษาธิการ ชั้นปีที่ ๓
๓. "ทัศนคติ" หมายถึง ท่าทีความรู้สึกที่แฝงอยู่ในจิตใจของคน และพร้อมที่จะแสดง
พฤติกรรมหรือกระทำการกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดออกมาเมื่อมีสิ่งเร้า
๔. "ศีลธรรม" หมายถึง ความประพฤติที่ดีที่ชอบตามแบบแผนธรรมเนียมในสังคม
ของคนไทยภาคกลาง
๕. "วัฒนธรรม" หมายถึง การปฏิบัติตามแบบแผนธรรมเนียมในสังคมของคนไทย
ภาคกลาง

๖. "คติธรรม" หมายถึง หลักประพฤติปฏิบัติอันเป็นแนวทางดำเนินชีวิตตามหลักธรรม
ในพระพุทธศาสนา

๗. "อายุ ๔ ปี" หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ ๓ ปี ๖ เดือน ถึง ๔ ปี ๕ เดือน
"อายุ ๕ ปี" หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ ๔ ปี ๖ เดือน ถึง ๕ ปี ๕ เดือน
"อายุ ๑๐ ปี" หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ ๙ ปี ๖ เดือน ถึง ๑๐ ปี ๕ เดือน
"อายุ ๑๑ ปี" หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ ๑๐ ปี ๖ เดือน ถึง ๑๑ ปี ๕ เดือน
"อายุ ๑๒ ปี" หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ ๑๑ ปี ๖ เดือน ถึง ๑๒ ปี ๕ เดือน
"อายุ ๑๓ ปี" หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ ๑๒ ปี ๖ เดือน ถึง ๑๓ ปี ๕ เดือน
"อายุ ๑๔ ปี" หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ ๑๓ ปี ๖ เดือน ถึง ๑๔ ปี ๕ เดือน

๘. "ดีมาก" หมายถึง ระดับคะแนนที่สอบได้ตั้งแต่ ๘๐.๐๐ % ขึ้นไป

"ดี" หมายถึง ระดับคะแนนที่สอบได้ตั้งแต่ ๖๐.๐๐ % - ๗๙.๙๙ %

"ปานกลาง" หมายถึง ระดับคะแนนที่สอบได้ตั้งแต่ ๔๐.๐๐ % - ๕๙.๙๙ %

"อ่อน" หมายถึง ระดับคะแนนที่สอบได้ตั้งแต่ ๒๕.๐๐ % - ๓๙.๙๙ %

"อ่อนมาก" หมายถึง ระดับคะแนนที่สอบได้ตั้งแต่ ๒๔.๙๙ % ลงมา

การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าเรื่องพระพุทธศาสนา คติธรรมและวัชณธรรมในประเทศไทยเท่าที่เป็นอยู่
ในขณะนี้ยังมีน้อยมาก สถาบันที่เอาใจใส่ในเรื่องนี้มากที่สุด คือ ยุวพุทธิกสมาคม โดยได้
ให้ทุนแก่ นางสาวสุชา ธรรมมิตร, นางสาวสุมาลี สุธขปริศา และนายภิญโญ ศรีหงส์ นิสิตคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องการอบรมพระพุทธศาสนาและคติธรรมของนักเรียน
ทางบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มัธยมศึกษาปลาย และเรื่องความสนใจและทัศนคติของนักเรียนต่อพระพุทธรูป
ศาสนา นอกจากนี้ก็มีกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนี้โดยตรง ได้ให้กองการวิจัย
กรมวิชาการ ทำการวิจัยเปรียบเทียบเด็กวัยรุ่นปัจจุบันกับวัยรุ่นก่อนว่ารุ่นไหนจะดีกว่ากัน ยังจะได้เสนอ
ผลการวิจัยของสถาบันทั้งสองแห่งตามลำดับ

✓ สุชา ธรรมมิตร • ได้ทำการวิจัยเรื่อง การอบรมพระพุทธรูปศาสนาและศีลธรรมทางบ้าน
 ของนักเรียนชั้นมัธยมต้น โดยใช้วิธีการออกแบบสอบถามเพื่อสำรวจหาข้อเท็จจริงจากกลุ่มตัวอย่าง
 ประชากรนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๑ - ๒ และ ๓ ของโรงเรียนรัฐบาลชั้นดีทั้งชายและหญิง ๕ แห่ง
 ในจังหวัดพระนครและธนบุรี จำนวน ๑๐๔๐ คน และสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็ก จำนวน ๒๕ คน ได้
 ผลว่า คติธรรมหรือข้อสอนใจที่ทางบ้านสอนให้เด็กยึดถือและปฏิบัติตามนั้น คือ ความกตัญญูทวดเที
 ท์าคักไค้ ทำชั่วไค้ชั่ว มีความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั้น ใ้แม่ใจเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 และยึดถือศีลห้า ทางบ้านเอาใจใส่สอนให้เด็กสวดมนต์ไหว้พระ มากกว่าเล่าเรื่องเกี่ยวกับพุทธประวัติ
 และส่วนมากสอนก่อนเข้านอน มีเด็กสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้านอนร้อยละ ๗๐.๖ หนังสือทางพระ
 พุทธศาสนาที่เด็กได้อ่านมากที่สุดนั้นได้มาจากห้องสมุดของโรงเรียน ผู้ที่สอนสวดมนต์ไหว้พระและคติธรรม
 ใ้มากที่สุดคือ บิคารมารคา และญาติพี่น้อง แสดงว่าเด็กได้รับความเอาใจใส่ในด้านการอบรมสั่งสอน
 เกี่ยวกับพุทธศาสนาจากทางบ้านมากกว่าทางโรงเรียน ศาสนกิจที่ทางบ้านของเด็กปฏิบัติกันมากที่สุด
 คือ ถักบาตร ทำบุญอุทิศส่วนกุศลแก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว ทำบุญวันเกิด ทำบุญบ้านและเลี้ยงพระในวันขึ้น
 ปีใหม่

✓ สุมาลี สุทนต์ปริศา ๒ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การอบรมพระพุทธรูปศาสนาและศีลธรรมทางบ้าน
 โดยใช้วิธีการออกแบบสอบถามเพื่อสำรวจหาข้อเท็จจริงจากกลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนชั้นมัธยมปีที่
 ๔ - ๕ และ ๖ ของโรงเรียนรัฐบาลชั้นดีทั้งชายและหญิง ๔ แห่ง ในจังหวัดพระนคร จำนวน ๔๓๔ คน
 และสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กอีกจำนวน ๒๕ คน ได้ผลว่า คติธรรมหรือข้อสอนใจที่ทางบ้านสอนให้เด็ก
 ยึดถือและปฏิบัติตามมากที่สุดคือ ทำดีไค้ดี ทำชั่วไค้ชั่ว ใ้มีความกตัญญูทวดเที ท์าคักไค้ ทำชั่วไค้ชั่ว
 ตนเป็นที่พึ่งแห่ง
 ตน และให้ยึดถือศีลห้า บุคคลที่สอนให้เด็กสวดมนต์ไหว้พระเมื่ออยู่ที่บ้านคือ บิคารมารคา เวลาที่
 สวดมนต์ไหว้พระคือ ก่อนเข้านอน เด็กร้อยละ ๗๒.๒ เคยไปฟังเทศน์หรือฟังปาฐกถาเกี่ยวกับ
 พระพุทธรูปศาสนากับทางบ้าน ศาสนกิจที่ทางบ้านปฏิบัติบ่อยที่สุดคือ การถักบาตร และส่วนมากถักเฉพาะ
 ในวันสำคัญทางศาสนา ที่ถักทุกวันมีเพียงร้อยละ ๒๕.๕ เท่านั้น เด็กร้อยละ ๔๗.๔ เคยถักบาตร

สุชา ธรรมมิตร การอบรมพระพุทธรูปศาสนาและศีลธรรมทางบ้านของนักเรียนชั้น
มัธยมต้น หน้า ๑๐๖ - ๑๐๘.

๒ สุมาลี สุทนต์ปริศา การอบรมพระพุทธรูปศาสนาและศีลธรรมทางบ้าน หน้า ๘๖ - ๑๐๖.

ร่วมกับผู้ปกครองและร้อยละ ๕๔.๕ เคยศึกษาคำสอนตนเอง การประกอบพิธีกรรมทางศาสนาพบว่า ส่วนมากทำน้อยกว่าปีละครั้งและทำบุญตักบาตรมากที่สุด รองลงมาคือทำบุญวันเกิด ทำบุญอุทิศส่วนกุศล ให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว ความนิยมในการสวดมนต์ไหวพระพบว่า เด็กร้อยละ ๗๐.๑ สวดมนต์ไหวพระ ก่อนนอนทุกคืน วันสำคัญทางศาสนาที่นักเรียนไปร่วมทำพิธีทางศาสนาที่วัดได้แก่ วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษาและวันพระ บุคคลที่สอนสวดมนต์ไหวพระและคตินิยมให้แก่เด็กมากที่สุดคือ นิกาย มหานิกาย และพี่ ส่วนบุคคลที่เล่าพุทธประวัติให้ฟังมากที่สุดคือ ยายและย่า หนังสือพุทธศาสนาในบ้านส่วนมากได้รับแจกในงานศพและซื้อหาเอง แสดงว่าทางบ้านเอาใจใส่อบรมสั่งสอนศาสนาแก่เด็กดีกว่าทางโรงเรียน แต่หนังสือพุทธศาสนาที่เด็กได้อ่านส่วนมากได้จากห้องสมุดของโรงเรียน (๕๑.๔ %) และมีเด็กที่สนใจศึกษาหาความรู้จากหนังสือพุทธศาสนาถึงร้อยละ ๕๔.๕

ภิญโญ ศรีหงส์^๓ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสนใจและทัศนคติของนักเรียนต่อพระพุทธศาสนา โดยวิธีการออกแบบสอบถามเพื่อสำรวจหาข้อเท็จจริงจากกลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ และ ๓ ของโรงเรียนรัฐบาลชั้นต้นทั้งชายและหญิง ๕ แห่ง ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๑๐๔๐ คน ซึ่งเลือกจากนักเรียนที่เรียนคึกคักหนึ่งและเรียนเลวคึกคักหนึ่งได้ผลว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อพระพุทธศาสนาและเกือบครึ่งหนึ่งยังมีความเข้าใจในพระพุทธศาสนาไม่ถูกต้อง แต่ก็ยังเห็นว่าการศึกษาพระพุทธศาสนาและศีลธรรมในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็น ในค่านิยมที่ตนศรัทธาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีและมีความเข้าใจถูกต้อง ในค่านิยมพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ มีนักเรียนจำนวนเพียงเล็กน้อยที่แสดงอาการรังเกียจต่อพระสงฆ์ประพฤติไม่เหมาะสมแก่สมณเพศ นักเรียนเกือบทั้งหมดชอบและสนใจเรียนศีลธรรมและพุทธประวัติ และเกือบทั้งหมดมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติธรรมะในพระพุทธศาสนา โดยมีความเห็นว่า การปฏิบัติธรรมะเป็นสิ่งที่ดีสำหรับพุทธศาสนิกชนทั่วไป รวมทั้งเยาวชนด้วย ธรรมะที่นักเรียนรู้จักมากที่สุดคือ เบญจศีล ในด้านการปฏิบัติศาสนกิจ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีและเห็นว่าการฟังเทศน์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพุทธศาสนิกชน นักเรียนมากกว่าครึ่งได้ฟังเทศน์เดือนละ ๑ - ๔ ครั้ง ส่วนใหญ่เห็นว่าการทำบุญตักบาตรและการไปวัดเป็นสิ่งควร

กระทำ และนักเรียนได้ทำอยู่เป็นประจำในโอกาสต่าง ๆ กัน ในด้านความสนใจต่อพุทธศาสนา ส่วนใหญ่สนใจเรียนศีลธรรมและพุทธประวัติ สนใจฟังปาฐกถาที่อุทิศศาสนาจารย์ไปแสดงที่โรงเรียน และสนใจอ่านหนังสือธรรมะที่มีอยู่ในห้องสมุด วันสำคัญทางศาสนาที่นักเรียนเคยไปร่วมทำศาสนกิจ ที่วัดมากที่สุด คือ วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษาและวันมาฆบูชา

* ✓ กองการวิจัย ๔ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำการวิจัยเด็กวัยรุ่นเพื่อห้ภัยเสี่ยง ประชาชนว่า เยาวชนปัจจุบันกับเยาวชนรุ่นก่อน รุ่นไหนจะดีกว่ากัน โดยจัดทำข้อสอบถามส่งไปให้ข้าราชการสังกัดกระทรวงต่าง ๆ ทั้งในพระนครและต่างจังหวัดทุกจังหวัด ข้าราชการบำนาญ ผู้จัดการโรงแรม เจ้าของโรงงาน ผู้จัดการบริษัทโดยสาร พ่อค้าแม่ค้า ครูโรงเรียนรัฐบาล ครูโรงเรียนราษฎร์และคหบดีในจังหวัดต่าง ๆ มีผู้ตอบแบบสอบถาม ๒๐๖ ฉบับ ได้เห็นว่า เด็กปัจจุบันดีกว่าเด็กก่อน ในด้านความรู้รอบตัว ในด้านการรักษาสุขภาพอนามัยของตน ในด้านการติดต่อและเข้าสังคม แต่คอยกว่ารุ่นก่อนในด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม *

นอกจากผลการค้นคว้าวิจัยทั้งโลกแล้ว มาแล้ว ยังได้มีท่านผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นต่อปัญหานี้มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสอนวิชาศีลธรรม

๕ นวลผจง เสวตเวช ได้เสนอแนะเทคนิคในการปลูกฝังหลักธรรมแก่นักเรียนว่า โรงเรียนควรจัดให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้อาชีพหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้เหมาะกับวัย และควรให้อ่านหนังสือทางพระพุทธศาสนาเป็นหนังสือนอกเวลาอย่างน้อยปีละ ๑ เล่ม และครูควรสอนให้นักเรียนรู้ความหมายของคำสวดมนต์ไหว้พระที่เด็กกระทำอยู่ทุกวัน และเวลาที่เด็กสวดมนต์ครูควรแนะนำให้เด็กมีสมาธิระลึกถึงความหมายในถ้อยคำที่กำลังสวดควย ทุกเช้าที่เด็กสวดมนต์ควรมีการสอนหลักธรรมหรือสันทนาธรรมแก่นักเรียนประมาณ ๑๐ นาที หรืออาจให้เด็กผลัดเปลี่ยนกันเล่าตัวอย่างการทำความดีต่าง ๆ ที่นักเรียนได้พบเห็นมา โรงเรียนควรมีอาจารย์สอนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมโดยเฉพาะ และครูคนอื่น ๆ ก็ควรนำหลักธรรมมาสอดแทรกในวิชาที่ตนสอนด้วย นอกจากนี้แล้วโรงเรียนก็ควรจะได้แนะนำหนังสือพุทธศาสนาที่ดี ๆ ให้นักเรียนอ่าน แจ้งข่าวการเคลื่อนไหว

๔ การวิจัย, กอง กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ รายงานการวิจัยเด็กวัยรุ่น
หน้า ๑๕.

๕ นวลผจง เสวตเวช พุทธศาสนากับการแนะแนว หน้า ๕๐ - ๕๓.

ทางธรรมชาติและธรรมชาติประปราย ให้นักเรียนเปลี่ยนเวรกันหาหลักธรรมมาเขียนติดป้ายประกาศ
หน้าชั้นเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเขียนบทความ บทกลอน และเก็บรูปภาพทางพุทธประวัติ หรือประเพณี
สิ่งเหล่านี้ เปิดชุมนุมยุวพุทธิกะในโรงเรียน ในวันสำคัญทางศาสนาโรงเรียนก็ควรจัดกิจกรรมทางศาสนา
รวมด้วย สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่โรงเรียนจะต้องไม่ลืมก็คือ จะต้องให้ครูทุกคนในโรงเรียนประพฤติปฏิบัติ
ตนเป็นตัวอย่างที่ดี ยึดมั่นในศีลธรรมและวัฒนธรรมได้จริง ๆ จึงจะทำให้กิจกรรมทุกอย่างที่โรงเรียน
ดำเนินไปสำเร็จผลสมบูรณ์

๖ ม.ล. มานิจ ชุมสาย ๖ ได้ให้หลักการสอนวิชาศีลธรรมไว้ว่า การอบรมนิสัยจิตใจ
และความประพฤติของเด็กให้เป็นคนดีมีระเบียบวินัยนั้น มิได้อยู่ที่การมุ่งให้เด็กตอบคำถามข้อสอบได้
ให้ได้คะแนนเต็มเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ควรเพ่งเล็งในแง่การประพฤติปฏิบัติเสมอ ๆ จนเป็น
บุคลิกลักษณะและนิสัยติดตัวตลอดไป ไม่มีทางจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นได้ และมีความทะนุถนอม
ใจที่จะกระทำมิชอบ

หม่อมเจ้า ศุภสวัสดิวงศ์สนิท สวัสดิวัตน์ ๗ ได้ทรงให้ข้อคิดเกี่ยวกับการสอนศีลธรรมไว้ว่า
การสอนศีลธรรมของเรานั้นมักจะยึดการให้เด็กท่องจำเป็นสำคัญปราศจากการให้เหตุผลประกอบ เช่น
การสอนศีลห้า ก็ควรจะได้อธิบายให้เด็กทราบเสียก่อนว่า ในจักรภพของเรามีกำลังธรรมชาติอัน
หนึ่งซึ่งเราเรียกว่า "กำลังของกรรม" อันแสดงอำนาจอยู่ทุกเวลาเวลาที่ถึงกฎการวิบัติ โดยเฉพาะ
อย่างนี้จะต้องชี้ให้เด็กเข้าใจว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นแก่เรานั้น เป็นเพราะกรรมอันวนผลทั้งสิ้น

๘ สมณ อมรวิวัฒน์ ได้ให้ข้อสังเกตว่า การสอนศีลธรรมนั้นมิได้มุ่งหมายจะให้นักเรียน
รู้และเข้าใจหลักธรรมแต่เพียงอย่างเดียว หากมุ่งหมายให้นักเรียนรู้จักนำเอาความรู้และความเข้าใจ
นี้มาเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงนิสัยใจคอและความประพฤติของตนให้ดีขึ้น มีคุณธรรมสูงขึ้นตามขั้น

๖ มานิจ ชุมสาย, ม.ล. วิชาครู เล่ม ๑ หน้า ๒๓.

๗ ศุภสวัสดิวงศ์สนิท สวัสดิวัตน์, หม่อมเจ้า "ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับจริยศึกษา" สัมมนา
ว่าด้วยจริยศึกษา หน้า ๑๒๔ - ๑๒๕.

๘ สมณ อมรวิวัฒน์ "การใช้สิ่งแวดล้อมเป็นอุปกรณ์การสอนศีลธรรม" ศูนยศึกษา

ของการศึกษา การสอนศีลธรรมที่จะให้ได้ผลเต็มทีนั้น นอกจากองค์ประกอบอย่างอื่นแล้ว ครูจะต้องใช้อุปกรณ์การสอนช่วยด้วย เพื่อจะได้โยงหลักธรรมทั้งหลายมาสัมพันธ์กัน ให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น อุปกรณ์การสอนที่เสนอให้ไว้มี ๓ ชนิดคือ อุปกรณ์ประเภทจัดสร้าง อุปกรณ์ประเภทจัดหา และอุปกรณ์จากสิ่งแวดล้อม

พุทธทาสภิกขุ^๕ ได้เสนอแนะวิธีการสอนศีลธรรมว่า ควรจะทำโดยวิธีการ ๓ ประการ คือ

- ๑. สอนให้เกิดความเข้าใจ
- ๒. อบรมให้เกิดความเชื่อและความเลื่อมใส
- ๓. มีตัวอย่างให้เห็น

✓ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช^{๖๐} ได้ให้ข้อคิดในการสอนวิชาศีลธรรมว่า เมืองไทยเราอบรมเด็กด้วยวาจาแต่เพียงอย่างเดียว การจัดสิ่งแวดล้อมที่จะทำให้เด็กเกิดความรักชาติบ้านเมือง และเป็นเครื่องเตือนใจให้เขาประพฤติดีเพื่อที่เมื่อเติบโตขึ้นจะได้มีฐานะตำแหน่งที่มีความสำคัญในบ้านเมืองนั้น ยังทำกันน้อยมาก

✓ ยัง เมื่อกนิยม^{๖๑} ได้แสดงความคิดเห็นและเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของครูผู้สอนวิชาศีลธรรมว่า ครูผู้สอนวิชาศีลธรรมนั้นมีบทบาทสำคัญมาก ดังนั้นจึงควรจะเป็นครูผู้มีความสามารถเฉพาะตัวและทำการสอนหมุนเวียนไปตามชั้นต่าง ๆ ทุกชั้น แต่การอบรมนั้นย่อมไม่อาจจะทำได้สำเร็จโดยครูผู้สอนวิชาศีลธรรมเพียงคนเดียว จำต้องอาศัยครูประจำชั้นและครูประจำวิชาอื่น ๆ ร่วมมือด้วย เพราะครูเหล่านี้มีเวลาอยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากกว่าครูผู้สอนวิชาศีลธรรม ดังนั้นครูประจำชั้นและครูประจำวิชาอื่น ๆ จึงมีความสำคัญต่อการอบรมและปลูกฝังศีลธรรมแก่เด็กนักเรียนยิ่งไปกว่าครูผู้สอนวิชาศีลธรรมเสียอีก

^๕ พุทธทาสภิกขุ (นามแฝง) แนะแนวจริยธรรม หน้า ๓๓๖ - ๓๔๖.

^{๖๐} คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. "เราควรจะแก้เรื่องเด็กวัยรุ่นที่โหดจึงจะถูก"
สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ๔ : ๓๓ - ๓๔ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๐๔.

^{๖๑} ยัง เมื่อกนิยม "โรงเรียนจะอบรมศีลธรรมภาคปฏิบัติอย่างไร" ประชาศึกษา
๑๓ : ๒๑ - ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๔.

✓ เป็ลื่อง ณ นคร ๑๒ ได้ให้ข้อสังเกตว่า ความรู้สึกนึกชอบชั่วดีของเด็กนั้น ส่วนมาก
ได้มาจากคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ แต่ผู้ใหญ่ก็ไม่จำเป็นต้องสั่งสอนไปหมดทุกอย่าง ยิ่งเด็กที่อยู่ใน
ครอบครัวที่มีการศึกษาและมีระเบียบวินัย เด็กจะรู้จักชั่วโดยการพบเห็นของตนเอง อนึ่ง แม้ว่า
เราไม่อาจจะทราบได้แน่ชัดว่า ใครมีศีลธรรมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับใด หรือประพฤติปฏิบัติตนดี
มากน้อยเพียงใด แต่ก็มีพฤติกรรมบางอย่างที่ทำให้เห็นว่า การปรับปรุงตนให้เข้ากับมาตรฐานทาง
ศีลธรรมนั้นเกี่ยวกับสติปัญญา และท่านได้อ้างผลการค้นคว้าวิจัยของ ซีเบอร์ค ซึ่งได้ศึกษาเรื่องนี้
โดยการสอบสวนสติปัญญาของเด็กเหลือขอ จำนวน ๑๐๗ คน อายุตั้งแต่ ๖ ถึง ๑๕ ขวบ เด็กพวก
นี้มีลักษณะและนิสัยต่าง ๆ กัน เช่น ชีซีโมย ชีซอ เกกมะเทรก เดลไธล ชัมซึนหญิง ทำลายวัตถุ
สิ่งของต่าง ๆ เป็นต้น อายุภูมิตนเฉลี่ยของเด็กพวกนี้เท่ากับ ๑๓.๒ ปี แต่อายุปัญญาเฉลี่ยเท่ากับ
๑๑.๓ ปีเท่านั้น แสดงว่าเด็กพวกนี้มีอายุสมองช้ากว่าอายุภูมิตนประมาณ ๒ ปี และเมื่อวิเคราะห์
เด็กพวกนี้ออกเป็นพวก ๆ ปรากฏว่า มีพวกจิตหามร้อยละ ๗ พวกโง่มาร้อยละ ๒๐ พวกโง่
ร้อยละ ๔๔ พวกสติปัญญานกลางร้อยละ ๒๗ และมีพวกที่มีสติปัญญาสูงเพียงร้อยละ ๒ เท่านั้น
จึงแสดงว่าพวกเหลือขอนั้นส่วนใหญ่เป็นพวกสติปัญญาต่ำ อนึ่ง เนื่องจากเด็กที่โง่ขี้ขลาดไม่มีความถนัด
และความพอใจในการเรียนเหมือนเด็กปกติทั่วไป ดังนั้นเด็กพวกนี้จึงมักหาทางหลีกเลี่ยงการเรียน
ไปทำสิ่งที่เหมาะกับความถนัดและสติปัญญาของเขา ในทำนองเดียวกันเด็กที่ฉลาดก็จะหาทางหลีกเลี่ยง
การเรียน ถ้าเขาต้องทำงานง่าย ๆ ไม่เหมาะกับความถนัดและสติปัญญาของเขา แสดงว่าการให้เด็กทำงานที่
ไม่เหมาะสมกับความสามารถทางสติปัญญาของเขานั้น เป็นทางหนึ่งที่ทำให้เด็กเสียคนได้ไม่ว่าเด็ก
โง่หรือเด็กฉลาด

✓ ถ้าจะสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อการสอนวิชาศีลธรรมทั้งที่
ไกลล่าวอาจมานี้แล้ว ก็จะได้เห็นว่า ทุกท่านได้เสนอแนะหลักการสอนวิชาศีลธรรมว่า ควรจะสอน
ให้เด็กเข้าใจและประพฤติปฏิบัติได้โดยการจกกิจกรรมให้มากที่สุด และยึดหลักนำเด็กเข้าหาวัคหรือ
พระไว้เสมอ

การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

มวลประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในโรงเรียนในโครงการกรุงเทพฯ - ชนบุรี
ปีการศึกษา ๒๕๐๕ มีจำนวนชาย ๒๒๓๔ คน หญิง ๒๑๓๒ คน รวม ๔๓๖๖ คน การศึกษา
ครั้งนี้ได้คัดเลือกศึกษาโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากรขนาด ๑๐ % ได้จำนวนนักเรียนชาย
๒๒๓ คน หญิง ๒๑๓ คน รวม ๔๓๖ คน

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากรได้ดำเนินการเป็นสองขั้น คือ ขั้นแรกได้คัดเลือกโรงเรียน
ที่จะเป็นตัวแทนของโรงเรียนในแต่ละระดับ ขั้นที่สองคัดเลือกนักเรียนที่จะเป็นตัวแทนมวลประชากร
จากโรงเรียนที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนในแต่ละระดับอีกครั้งหนึ่ง

การจำแนกโรงเรียนออกเป็นระดับ ได้ยึดถืออัตราเฉลี่ยของจำนวนนักเรียนต่อครูหนึ่งคน
สอนในแต่ละโรงเรียนเป็นหลัก ดังนี้

ระดับที่หนึ่ง	ครูคนหนึ่งสอนนักเรียนจำนวนต่ำกว่า ๓๐ คน
ระดับที่สอง	ครูคนหนึ่งสอนนักเรียนจำนวนระหว่าง ๓๐ - ๓๔ คน
ระดับที่สาม	ครูคนหนึ่งสอนนักเรียนจำนวนระหว่าง ๓๕ - ๓๙ คน
ระดับที่สี่	ครูคนหนึ่งสอนนักเรียนจำนวนระหว่าง ๔๐ - ๔๔ คน
ระดับที่ห้า	ครูคนหนึ่งสอนนักเรียนจำนวนตั้งแต่ ๔๕ คน ขึ้นไป

เมื่อได้จัดโรงเรียนทั้ง ๒๕ โรงเรียนในโครงการกรุงเทพฯ - ชนบุรี เป็น ๕ ระดับตาม
หลักเกณฑ์ที่ทั้งนี้แล้ว จึงจับฉลากหาโรงเรียนที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มโรงเรียนในแต่ละระดับ
และหาสัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่จะคัดเลือกมาเป็นตัวแทนประชากรในแต่ละโรงเรียนที่จับฉลากได้
ผลปรากฏว่าได้โรงเรียนและจำนวนนักเรียน ดังนี้

ระดับที่หนึ่ง ไก่แก้ว

๑. โรงเรียนวัดวิเศษการ ชนบุรี ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า โรงเรียน ก.
จำนวนนักเรียนชาย ๕๑ คน หญิง ๔๓ คน รวม ๙๔ คน
๒. โรงเรียนพญาไท พระนคร ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า โรงเรียน ข. จำนวน
นักเรียนชาย ๓๒ คน หญิง ๓๒ คน รวม ๖๔ คน
๓. โรงเรียนวัดชนะสงคราม พระนคร ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า โรงเรียน ค.
จำนวนนักเรียนชาย ๒๑ คน หญิง ๒๑ คน รวม ๔๒ คน

ระดับที่สอง ไค้แก่

๑. โรงเรียนวัดนิมมานรดี หนองรี ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า โรงเรียน ง. จำนวนนักเรียนชาย ๔๑ คน หญิง ๔๑ คน รวม ๘๒ คน

๒. วิทยาลัยพิบูลประชาสรรค์ พระนคร ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า โรงเรียน จ. จำนวนนักเรียนชาย ๑๓ คน หญิง ๑๒ คน รวม ๒๕ คน

ระดับที่สาม ไค้แก่

๑. โรงเรียนวัดราชสิทธิหาราม หนองรี ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า โรงเรียน ฉ. จำนวนนักเรียนชาย ๑๒ คน หญิง ๕ คน รวม ๑๗ คน

๒. โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) พระนคร ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า โรงเรียน ช. จำนวนนักเรียนชาย ๑๕ คน หญิง ๑๗ คน รวม ๓๒ คน

๓. โรงเรียนวัดทิศานุการาม พระนคร ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า โรงเรียน ซ. จำนวนนักเรียนชาย ๑๐ คน หญิง ๑๒ คน รวม ๒๒ คน

๔. โรงเรียนวัดมหาธาตุ พระนคร ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า โรงเรียน ฅ. จำนวนนักเรียนชาย ๕ คน หญิง ๗ คน รวม ๑๒ คน

ระดับที่สี่ ไค้แก่

โรงเรียนวัดจักรวรรดิ พระนคร ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า โรงเรียน ญ. จำนวนนักเรียนชาย ๑๐ คน หญิง ๑๓ คน รวม ๒๓ คน

ระดับที่ห้า ไค้แก่

โรงเรียนวัดมงคลวราราม หนองรี ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า โรงเรียน ด. จำนวนนักเรียนชาย ๔ คน หญิง ๗ คน รวม ๑๑ คน

ตาราง ๑. จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง แยกเป็นรายโรงเรียน

โรงเรียน	รวม	ชาย	หญิง
ก.	๔๔	๕๑	๔๓
ข.	๖๔	๓๒	๓๒
ค.	๔๒	๒๑	๒๑
ง.	๔๒	๔๑	๔๑
จ.	๒๔	๑๓	๑๒
ฉ.	๒๑	๑๒	๙
ช.	๓๒	๑๕	๑๗
ซ.	๒๒	๑๐	๑๒
ด.	๑๖	๙	๗
ฎ.	๒๓	๑๐	๑๓
ม.	๑๕	๙	๖
รวม	๔๓๖	๒๒๓	๒๑๓

ในบรรดาโรงเรียนทั้ง ๑๑ โรงเรียนที่คัดเลือกขึ้นมาเป็นตัวแทนประชากรโรงเรียนในแต่ละระดับนี้ มีโรงเรียนที่มีพระภิกษุสอนวิชาศีลธรรมอยู่ ๔ โรงเรียน คือ โรงเรียน ก. ข. ค. และ ง.

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากร

เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรขนาด ๑๐ % จึงได้ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ ^{๑๓} ขึ้นแรกได้สุ่มตัวเลขตั้งแต่ ๑ - ๑๐

จากการเรียงตัวเลขขึ้นมาตัวหนึ่ง เพื่อจะใช้เป็นตัวเลขนับประชากรคนแรกจากบัญชีเรียกชื่อของนักเรียนในแต่ละชั้นโดยแยกชายหญิง ต่อจากนั้นก็นับประชากรคนต่อ ๆ ไปโดยเว้นระยะทุก ๆ ๑๐ คน จนหมดจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียนที่เลือกขึ้นมาเป็นตัวแทนประชากรโรงเรียนแต่ละระดับ และได้ทำการสุ่มตัวเลขเพื่อนับประชากรคนแรกทุกครั้งที่ได้เปลี่ยนโรงเรียนใหม่

วิธีการสำรวจ

เนื่องจากขณะนี้ยังไม่มีข้อทดสอบมาตรฐานเกี่ยวกับวิชาศีลธรรมใช้ในประเทศไทย ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าจึงจำเป็นต้องสร้างข้อทดสอบขึ้นใช้เอง และได้เลือกใช้ข้อทดสอบแบบเลือกคำตอบที่ที่สุด (best answer) และถูกต้องที่สุด (right answer) เพียงคำตอบเดียว

จำนวนข้อทดสอบทั้งหมด ๕๐ กระดาษ แบ่งเป็นทดสอบความรู้ในเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร ๒๐ กระดาษ ทดสอบทัศนคติ ๑๕ กระดาษ ข้อทดสอบบางกระดาษที่จัดว่าเป็นข้อทดสอบความรู้มีทัศนคติแฝงอยู่ด้วย และข้อทดสอบแต่ละกระดาษมีคำตอบให้เลือก ๔ คำตอบ ซึ่งจะรู้ข้อทดสอบครั้งนี้ได้ในภาคผนวก

อนึ่ง ข้อทดสอบที่ได้สร้างขึ้นทั้ง ๕๐ ข้อนี้ ได้คัดเลือกจากข้อทดสอบ จำนวน ๑๐๐ ข้อ ซึ่งได้นำไปทดลองสอบ (pretest) เพื่อหาข้อบกพร่องของข้อสอบและจัดเรียงลำดับข้อทดสอบจากข้อง่ายไปหาข้อยากกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ในโรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) อำเภอบางกะปิ จังหวัดพระนคร ซึ่งก็เป็นโรงเรียนหนึ่งในโครงการกรุงเทพฯ - ชนบุรี จำนวนนักเรียนที่ใช้ทดลองสอบ ชาย ๒๐ คน หญิง ๒๐ คน รวม ๔๐ คน

การจัดเรียงลำดับข้อทดสอบจากข้อง่ายไปหาข้อยาก ได้ใช้วิธีคัดเลือกศึกษาเฉพาะนักเรียนที่สอบได้คะแนน ๒๓ % บน และ ๒๓ % ล่าง มาคิดหาระดับความยากง่ายของข้อทดสอบแต่ละข้อตามระเบียบวิธีวิเคราะห์ข้อทดสอบ (Item analysis) และตารางของ ฟาน จุง เต้ ๑๔

การรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ได้ทำการคัดเลือกและแก้ไขปรับปรุงข้อทดสอบเรียบร้อยแล้ว ได้นำไปทดสอบกับ

เด็กในกลุ่มตัวอย่างที่ได้สุ่มขึ้นมาเป็นตัวแทนประชากรในแต่ละโรงเรียนตามวิธีที่ได้กล่าวมา โดยทดสอบเรียงตามลำดับกันไปโรงเรียนละ ๑ วัน การดำเนินการทดสอบและการให้คำอธิบายชี้แจงการทำข้อทดสอบให้พยายามทำให้เป็นแบบเดียวกันโดยตลอด ทั้งนี้เพื่อจะป้องกันมิให้ความคลื่อนคลาดต่าง ๆ เกิดขึ้น

การจัดกระทำกับข้อมูล

๑. การแยกกระดานคำตอบ หลังจากตรวจข้อทดสอบที่รวบรวมมาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้แยกบันทึกคะแนนของแต่ละโรงเรียนออกเป็น ชายและหญิง แยกเรียงตามลำดับอายุตั้งแต่ ๔ ปี จนถึง ๑๔ ปี แยกจำนวนคำตอบที่ถูกต้องของข้อทดสอบแต่ละกระดาน รวมคำตอบกลุ่มโรงเรียนที่สังกัดจังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรี และรวมคำตอบกลุ่มโรงเรียนที่มีพระภิกษุสอนวิชาศีลธรรม และโรงเรียนที่ไม่มีพระภิกษุสอน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการที่จะนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้

๒. การให้คะแนน ตามข้อสั่งชี้แจงในข้อทดสอบ เด็กแต่ละคนมีสิทธิที่จะเลือกคำตอบในขอย่อยของข้อทดสอบแต่ละข้อที่ตนเห็นว่าถูกต้องที่สุดหรือดีที่สุดได้เพียงคำตอบเดียว ถ้าผู้ใดเลือกคำตอบในขอย่อยของข้อทดสอบแต่ละกระดานตรงกับคำตอบที่ถือว่าถูกต้องตามที่ใดเฉลยไว้ในภาคผนวก ก็จะได้รับคะแนนกระดานละ ๑ คะแนน ข้อทดสอบมีทั้งหมด ๔๐ กระดาน จึงเป็นคะแนนเต็ม ๔๐ คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. วิเคราะห์หาคำตอบของข้อทดสอบแต่ละกระดานและแต่ละหน่วยโดยวิธีอัตราส่วนร้อยละ และทดสอบนัยสำคัญของอัตราส่วนร้อยละโดยวิธี ไค - แสควร์ (Chi - Square)

๒. วิเคราะห์คะแนนของกลุ่มเด็กชายและกลุ่มเด็กหญิงแล้วนำมาเปรียบเทียบกันโดยวิธีอัตราส่วนวิกฤต (Critical - Ratio)

๓. วิเคราะห์คะแนนของเด็กแต่ละกลุ่มระดับอายุตั้งแต่ ๔ ปี ถึง ๑๔ ปี แล้วนำมาเปรียบเทียบกันโดยวิธีอัตราส่วนวิกฤต

๔. หาความสัมพันธ์ระหว่างอายุและคะแนนที่ทดสอบได้ โดยวิธี Mean Square Contingency

๕. วิเคราะห์คะแนนของกลุ่มโรงเรียนที่มีพร ะภิกษุสอนวิชาศีลธรรมกับกลุ่มโรงเรียนที่ไม่มี
พร ะภิกษุสอน แล้วนำมา เปรียบเทียบกันโดยวิธีอัตราส่วนวิกฤต

ผลการสำรวจ

ค่าชี้แจงประกอบการแปลผล

๑. การคิดหาค่าอัตราส่วนร้อยละ (ร้อยละ) ของค่าตอบทุกข้อย่อยและทุกกระทงข้อทดสอบ ได้คิดเทียบจากจำนวนเต็มของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ๔๓๖ คน ในกรณีที่ต้องการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม ก็ได้คิดเทียบจากจำนวนเต็มของกลุ่มนั้น ๆ เช่นกัน

๒. การหาค่า ไค - แสควร์ ได้ใช้สูตร *

$$\chi^2 = \sum \left[\frac{(fo - fe)^2}{fe} \right]$$

๓. สมมติฐานไร้นัยสำคัญ (Null - Hypothesis) ในการศึกษารังนี้ ได้ตั้งสมมติฐานไร้นัยสำคัญไว้ดังนี้

ก. เพื่อจะทดสอบว่า การแจกแจงของค่าตอบของกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มขึ้นมาศึกษารังนี้ จะมีลักษณะคลาดเคลื่อนไปจากการแจกแจงของค่าตอบของมวลประชากรที่คาดคะเนไว้เพียงใดหรือไม่ นั้น โดยอาศัยเหตุผลทางทฤษฎี ได้ตั้งสมมติฐานคาดคะเนไว้ว่า การแจกแจงของค่าตอบของมวลประชากรข้อทดสอบแต่ละกระทงจะต้องมีจำนวนความถี่ของค่าตอบทุก ๆ ข้อย่อยเท่ากัน หรือข้อย่อยละ ๒๕ เปอร์เซนต์ของจำนวนค่าตอบทั้งหมด และการที่จะทดสอบว่าค่าตอบที่ทดสอบมาได้ครั้งนี้จะ เป็นค่าตอบของมวลประชากรหรือไม่นั้น ได้ทดสอบโดยใช้ระเบียบวิธี ไค - แสควร์ ^๒

ข. เพื่อจะทดสอบว่า อายุของเด็กจะมีอิทธิพลต่อการเรียนวิชาศีลธรรมหรือไม่เพียงใดนั้น ได้ตั้งสมมติฐานไร้นัยสำคัญไว้ว่า อายุของเด็กไม่มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการเรียนวิชาศีลธรรม

ค. เพื่อจะเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมระหว่างเด็กชายกับ

* Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education, pp. 253 - 255.

เด็กหญิง ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมระหว่างเด็กชาย กับเด็กหญิงไม่แตกต่างกัน

ง. เพื่อจะเปรียบเทียบความสามารถในการสอนวิชาศีลธรรมระหว่างโรงเรียนที่มี พระภิกษุสอนกับโรงเรียนที่ไม่มีพระภิกษุสอน ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ความสามารถในการสอนวิชาศีลธรรมระหว่างโรงเรียนทั้งสองประเภทนี้ไม่แตกต่างกัน

๔. ระดับที่ถือว่ามีความสำคัญ จากค่าของไค - แสควร์ (X^2) ที่ได้ตามสูตร เมื่อนำไป แปลค่าจากตารางไค - แสควร์^๓ ก็จะทราบค่าของความน่าจะเป็น (Probability Value) คือค่าของ P ในตารางที่จะแสดงต่อไป

จากค่าของ P นี้เองจะบอกให้ทราบว่า เราจะมีเชื่อมั่นได้ในระดับใดในการที่จะ ยืนยันว่า คำตอบที่ทดสอบมาได้ครั้งนี้เป็นคำตอบที่แท้จริงของมวลประชากร การศึกษาครั้งนี้ ได้ถือเอาค่าของ $P = .05$ หรือระดับความเชื่อมั่น ๙๕ % เป็นระดับที่ถือว่ามีความสำคัญทางสถิติเพื่อ การแปลผล นั่นคือ ถือเอาความเชื่อมั่นในระดับ ๙๕ % เป็นเกณฑ์สำคัญในการที่จะยืนยันว่า คำตอบ ที่ทดสอบมาได้ครั้งนี้เป็นคำตอบที่แท้จริงของมวลประชากร

โดยที่แบบทดสอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบมีคำตอบให้เลือก ๔ คำตอบ ดังนั้นจึงมี degree of freedom (df) เท่ากับ ๓ จากตารางค่าไค - แสควร์ปรากฏว่า ค่าของไค - แสควร์จะต้องถึง ๗.๘๒ ค่าของ P จึงจะเท่ากับ .๐๕ ซึ่งหมายถึงว่า โอกาสจะมีเพียง ๕ ครั้ง ใน ๑๐๐ ครั้ง คำตอบที่ทดสอบมาได้ครั้งนี้จะมีผิดพลาดเคลื่อนไปจากคำตอบของมวลประชากร นั่นคือ ถ้าเราไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างของมวลประชากรนี้อีกใน ๑๐๐ ครั้ง โอกาสที่คำตอบ ที่ทดสอบมาได้จะเป็นคำตอบของมวลประชากรนั้นมีถึง ๙๕ ครั้ง หรือโอกาสมีถึง ๙๕ เปอร์เซ็นต์ที่ คำตอบที่ทดสอบมาได้จะเป็นคำตอบของมวลประชากร ดังนั้นจึงเรียกค่าของ P ที่เท่ากับ .๐๕ ว่า มีระดับความเชื่อมั่น ๙๕ % หรือมีความสำคัญในระดับ .๐๕

ถ้าค่าไค - แสควร์สูงขึ้นถึง ๑๑.๓๔ ค่าของ P ก็จะลดลงเป็น .๐๑ ซึ่งทำให้มีระดับ ความเชื่อมั่นมากขึ้น ทั้งนี้เพราะโอกาสที่คำตอบที่ทดสอบมาได้จะมีผิดพลาดเคลื่อนไปจากคำตอบ

^๓ ก. หน้า ๓๔๐.

ของมวลประชากรนั้นมีเพียง ๑ ครั้ง ถ้าไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างของมวลประชากรนั้นอีก ๑๐๐ ครั้ง นั่นคือโอกาสที่คำตอบที่ทดสอบมาได้จะเป็นคำตอบของมวลประชากรนั้นมีถึง ๘๘ ครั้ง ใน ๑๐๐ ครั้ง หรือมีโอกาสถึง ๘๘ เปอร์เซ็นต์ ที่คำตอบที่ทดสอบมาได้จะเป็นคำตอบของมวลประชากร ดังนั้นจึงเรียกค่าของ P ที่เท่ากับ .๐๑ ว่ามีระดับความเชื่อมั่น ๘๘ % หรือมีนัยสำคัญในระดับ .๐๑

ยิ่งถ้าค่าไค - แสควร์สูงขึ้นถึง ๑๖.๒๗ ค่าของ P ก็จะลดลงเป็น .๐๐๑ ซึ่งทำให้มีระดับความเชื่อมั่นเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะโอกาสที่คำตอบที่ทดสอบมาได้จะผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากคำตอบของมวลประชากรนั้นมีเพียง ๑ ครั้ง ถ้าไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างของมวลประชากรนั้นอีก ๑๐๐๐ ครั้ง นั่นคือโอกาสที่คำตอบที่ทดสอบมาได้จะเป็นคำตอบของมวลประชากรนั้นมีถึง ๘๘๘ ครั้ง ใน ๑๐๐๐ ครั้ง หรือมีโอกาสถึง ๘๘.๘๘ เปอร์เซ็นต์ที่คำตอบที่ทดสอบมาได้จะเป็นคำตอบของมวลประชากร ดังนั้นจึงเรียกค่าของ P ที่เท่ากับ .๐๐๑ ว่ามีระดับความเชื่อมั่น ๘๘.๘๘ % หรือมีนัยสำคัญในระดับ .๐๐๑

กล่าวโดยสรุป ถ้าคำตอบของข้อทดสอบกระทั่งไคไคค่าไค - แสควร์ต่ำกว่า ๗.๘๒ แล้ว ก็ถือว่าคำตอบข้อนั้นไม่มีนัยสำคัญพอที่จะเชื่อมั่นได้ว่าคำตอบที่ทดสอบมาได้ครั้งนี้จะเป็นคำตอบที่แท้จริงของมวลประชากร ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาครั้งนี้ยังเล็กไป หรืออาจเป็นเพราะความคลาดเคลื่อนคลาด โผลดในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง หรืออาจจะเป็นเพราะข้อทดสอบข้อนั้นยังไม่ชัดเจนพอ ทำให้เกิดเกิดความลังเล จึงตอบมาโดยการเกาทัณฑ์ แต่ถ้าวัดค่าไค - แสควร์ของคำตอบข้อทดสอบกระทั่งไคมีค่าเท่ากับ ๗.๘๒ หรือเกินกว่า ๗.๘๒ แล้ว ก็ถือว่าคำตอบข้อนั้นมีนัยสำคัญพอที่จะเชื่อมั่นได้ว่า คำตอบที่ทดสอบมาได้ครั้งนี้เป็นคำตอบของมวลประชากร ยิ่งค่าไค - แสควร์สูงเกินกว่า ๑๖.๒๗ แล้ว ระดับความเชื่อมั่นก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น

อนึ่ง ในตารางที่จะแสดงต่อไป ค่าไค - แสควร์ของข้อทดสอบบางข้อมีเครื่องหมาย - ติดอยู่ ซึ่งหมายถึงว่า คำตอบที่ทดสอบมาได้ของข้อทดสอบข้อนั้นต่ำกว่าคำตอบที่คาดคะเนไว้ โดยอาศัยเหตุผลทางทฤษฎี

ความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม

ความรู้และทัศนคติของคนเป็นเครื่องชี้บอกถึงระดับการศึกษาอบรมที่คน ๆ นั้นได้รับ และยังชี้ให้เห็นถึงระดับความสูงต่ำของจิตใจของคน ๆ นั้นอีกด้วย โดยเหตุที่คนเป็นสัตว์สังคมจะต้องอยู่ร่วมกัน

เป็นกลุ่มชน ความรู้และทัศนคติของกลุ่มชนนั้นย่อมจะเป็นเครื่องชี้บอกถึงระดับการศึกษาอบรม และพื้นฐานความสูงต่ำของจิตใจของกลุ่มชนนั้นเมื่ออยู่เช่นกัน การศึกษาครั้งนี้ จึงมุ่งหมายที่จะศึกษาว่า ความรู้และทัศนคติของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ของโรงเรียนในโครงการกรุงเทพฯ - ชนมูรี ซึ่งเป็นกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งว่าจะมีความรู้และทัศนคติก้าวหน้าศีลธรรมและวัฒนธรรมเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพราะกลุ่มชนกลุ่มนี้ ในอนาคตก็จะเป็นพลเมืองของชาติ และทางราชการก็มุ่งหวังจะให้กลุ่มชนกลุ่มนี้เป็นชุมชนตัวอย่างของประเทศด้วย

การแปลผลได้แบ่งหมวดความรู้ออกเป็นหน่วย คือ หน่วยมารยาท หน่วยพุทธประวัติ หน่วยระบัตินทรีย์ หน่วยเบญจศีล - เบญจธรรม หน่วยวันสำคัญทางศาสนา หน่วยธรรมะ และหน่วยความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศีลธรรมและวัฒนธรรม หมวดทัศนคติได้แบ่งออกเป็นทัศนคติต่อโรงเรียน ต่อครู ต่อเพื่อน ต่อส่วนรวม ต่อการเรียน และต่อการอาชีพ ทั้งจะได้เสนอผลการสำรวจตามลำดับดังนี้ :-

๑. ความรู้

ตาราง ๒. จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบที่ถูกของเด็กในหน่วยมารยาท

มารยาทในการ	คำถาม ทั้งหมด	df	f	%	χ^2	P
พบผู้ใหญ่ พบปะกัน	๑๔	๓	๓๓๑	๘๕.๐๓	๑๘๒.๓๒	< .๐๐๑
	๔๖	๓	๒๑๘	๕๐.๐๐	๓๙.๖๐	< .๐๐๑
	๔๔	๓	๒๑๒	๔๘.๖๑	๓๔.๙๒	< .๐๐๑
ลาจากกัน ประชุม	๕๓	๓	๑๖๒	๓๓.๑๔	๒๒.๔๔	< .๐๐๑
	๖๖	๓	๑๕๓	๓๕.๐๘	๑๘.๐๐	< .๐๐๑
	๕๑	๓	๑๑๘	๒๓.๐๕	๕.๖๔*	> .๐๕
รับประทานอาหาร	๔๐	๓	๒๓๙	๕๙.๘๐	๕๔.๓๒	< .๐๐๑
	๖๕	๓	๑๙๒	๔๔.๐๒	๓๐.๓๖	< .๐๐๑
	๓๕	๓	๖๓	๑๕.๓๖	—	< .๐๐๑
เฉลี่ยทั้งหน่วย	๔ ข้อ	๓	๑๓๓๒	๔๔.๑๔	๑๙.๒๕	< .๐๐๑

หมายเหตุ * ไม่นับนัยสำคัญ

จากตาราง ๒. จะเห็นว่า

๑. เด็กมีความรู้เรื่องมารยาทในการพบผู้ใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก (ดูค่านิยามศัพท์เฉพาะ ข้อ ๔.)
๒. เด็กมีความรู้เรื่องมารยาทในการพบปะกันและการรับประทานอาหารอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (ดูค่านิยามศัพท์เฉพาะ ข้อ ๔.)
๓. เด็กมีความรู้เรื่องมารยาทในการลาจากกันและการประชุมอยู่ในเกณฑ์อ่อน (ดูค่านิยามศัพท์เฉพาะ ข้อ ๔.)
๔. เมื่อคิดเฉลี่ยทั้งหน่วย ปรากฏว่า เด็กมีความรู้เรื่องมารยาทอยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างต่ำ

ตาราง ๓. จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบที่ถูกต้องของเด็กในหน่วยพุทธประวัติ

พุทธประวัติ	คำถาม ครั้งที่	df	f	%	χ^2	P
ประสูติ	๑๐	๓	๔๐๔	๕๒.๖๓	๒๔๖.๘๐	<.๐๐๑
	๑๕	๓	๒๕๐	๖๖.๔๔	๕๓.๖๘	<.๐๐๑
	๕	๓	๑๘๑	๔๑.๕๐	๒๓๓.๖๔	<.๐๐๑
	๕๘	๓	๑๔๓	๓๓.๓๑	๕๒.๕๒	<.๐๐๑
ตรัสรู้	๖๓	๓	๒๔๘	๕๖.๘๖	๕๓.๔๘	<.๐๐๑
	๖๘	๓	๒๐๕	๔๓.๕๒	๓๐.๘๐	<.๐๐๑
	๕๔	๓	๒๐๒	๔๖.๓๒	๓๒.๒๐	<.๐๐๑
	๖๓	๓	๑๔๓	๔๔.๔๘	๓๔.๖๓	<.๐๐๑
เฉลี่ยทั้งหน่วย	๓๖	๓	๑๔๑	๓๒.๓๓	๕.๓๖	<.๐๕
	๔๓	๓	๑๓๗	๓๑.๔๑	๒๑.๓๖	<.๐๐๑
	๖๑	๓	๑๐๐	๒๒.๕๓	- ๒๒.๓๖	<.๐๐๑
	๑๑ ข้อ	๓	๒๒๕๓	๔๖.๔๘	๒๕.๘๑	<.๐๐๑

จากตาราง ๓. จะเห็นได้ว่า

๑. เด็กมีความรู้เรื่องพุทธประวัติตอนประสูติดีกว่าตอนตรัสรู้
๒. เด็กมีความรู้เรื่องพุทธประวัติตอนประสูติส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี
๓. เด็กมีความรู้เรื่องพุทธประวัติตอนตรัสรู้ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
๔. เมื่อคิดเฉลี่ยทั้งหน่วย ปรากฏว่าเด็กมีความรู้เรื่องพุทธประวัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ตาราง ๔. จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบที่ถูกต้องของเด็กในหน่วยพระรัตนตรัย

พระรัตนตรัย	คำถาม กระทั่งที่	df	f	%	χ^2	P
ความหมาย	๑๒	๓	๓๓.๕	๘๕.๔๘	๑๙๘.๓๖	<.๐๐๑
คำมัสการพระพุทธรูป	๒๓	๓	๑๙.๕	๕๕.๔๘	๓๘.๒๘	<.๐๐๑
คำมัสการพระธรรม	๒๔	๓	๙.๕	๒๒.๓๐	- ๓.๔๘*	>.๐๕
เหตุที่นับถือพระสงฆ์	๒๒	๓	๒๘.๑	๖๔.๕๓	๘๖.๖๘	<.๐๐๑
คำมัสการพระสงฆ์	๕๕	๓	๑๒.๓	๒๙.๑๒	๑๐.๖๘	<.๐๕
เฉลี่ยทั้งหน่วย	๕ ข้อ	๓	๑๐๓.๖	๕๙.๓๖	๓๐.๗๒	<.๐๐๑

หมายเหตุ * ไม่นับสำคัญ

จากตาราง ๔. จะเห็นได้ว่า

๑. เด็กมีความรู้ความเข้าใจเรื่องความหมายของคำว่า "รัตนตรัย" อยู่ในเกณฑ์ดีมาก
๒. เด็กมีความรู้เรื่องคำกล่าวมัสการพระพุทธรูปอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนพระธรรมและพระสงฆ์อยู่ในเกณฑ์อ่อน
๓. เด็กมีความเข้าใจถึงเหตุที่เรานับถือพระสงฆ์อยู่ในเกณฑ์ดี

๔. เมื่อคิดเฉลี่ยทั้งหน่วยปรากฏว่า เด็กมีความรู้เรื่องพระรัตนตรัยอยู่ในเกณฑ์

ปานกลาง

ตาราง ๕. จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบที่ถูกต้องของเด็กในหน่วยเบญจศีล - เบญจธรรม

เบญจศีล - เบญจธรรม	คำถาม ครั้งที่	df	f	%	χ^2	P
ศีลข้อที่ ๑	๒๐	๓	๓๕๐	๘๐.๒๕	๑๖๑.๕๔	< .๐๐๑
	๔๓	๓	๒๕๔	๕๙.๐๔	๕๙.๑๖	< .๐๐๑
ศีลข้อที่ ๒	๕๔	๓	๑๖๔	๓๘.๓๕	๒๒.๖๔	< .๐๐๑
ศีลข้อที่ ๕	๓๒	๓	๒๑๕	๕๕.๓๐	๖๕.๖๘	< .๐๐๑
เปรียบเทียบความสำคัญ ของศีลแต่ละข้อ	๓๓	๓	๕๖	๒๒.๐๑	- ๕๕.๕๖	< .๐๐๑
อาชีพที่ผิดศีลธรรม	๓๓	๓	๓๕๔	๘๑.๑๓	๑๓๐.๘๐	< .๐๐๑
เฉลี่ยทั้งหน่วย	๖ ข้อ	๓	๑๔๓๓	๕๕.๓๘	๕๕.๐๐	< .๐๐๑

จากตาราง ๕. จะเห็นได้ว่า

๑. เด็กมีความรู้ความเข้าใจเรื่องศีลข้อที่ ๑ อยู่ในเกณฑ์ ศีลข้อที่ ๒ และข้อที่ ๕ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

๒. เด็กส่วนใหญ่ยังมีความรู้ค่อนข้างมากในเรื่องความสำคัญของศีลแต่ละข้อ

๓. เด็กมีความรู้ความเข้าใจเรื่องอาชีพไหนเป็นอาชีพที่ผิดศีลธรรมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

๔. เมื่อคิดเฉลี่ยทั้งหน่วยปรากฏว่า เด็กมีความรู้เรื่องเบญจศีล - เบญจธรรม อยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างสูง

ตาราง ๖. จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบที่ถูกต้องของ เด็กในหน่วยวันสำคัญทางศาสนา

วันสำคัญทางศาสนา	คำถาม กระทั่งที่	df	f	%	χ^2	P
วันวิสาขบูชา	๒๕	๓	๒๒๑	๕๐.๖๓	๓๘.๒๘	< .๐๐๑
	๑๖	๓	๑๙๓	๔๕.๑๓	๓๒.๘๐	< .๐๐๑
วันมาฆบูชา	๑๓	๓	๑๔๕	๓๓.๒๕	๒๓.๕๐	< .๐๐๑
	๒๓	๓	๙๒	๒๑.๐๙	- ๑๐.๙๖	< .๐๕
วันเข้าพรรษา	๒๙	๓	๓๕๐	๘๐.๒๕	๑๖๒.๙๖	< .๐๐๑
	๓๙	๓	๑๔๕	๓๕.๕๕	๑๔.๑๖	< .๐๑
การปฏิบัติศาสนกิจ	๒๔	๓	๓๑๖	๗๒.๙๖	๑๒๐.๓๖	< .๐๐๑
	๕๐	๓	๑๖๐	๓๖.๖๙	๑๓.๓๖	< .๐๑
เฉลี่ยทั้งหมด	๔ ขย	๓	๑๖๓๖	๙๖.๙๐	๑๖.๒๓	< .๐๐๑

จากตาราง ๖. จะเห็นว่า

๑. เด็กมีความรู้ เรื่องวันวิสาขบูชาและวันเข้าพรรษาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนวันมาฆบูชาอยู่ในเกณฑ์อ่อน
๒. เด็กมีความรู้ เรื่องการปฏิบัติศาสนกิจก่อนวันเข้าพรรษาอยู่ในเกณฑ์ดี แต่การปฏิบัติศาสนกิจก่อนวันวิสาขบูชาและวันมาฆบูชาอยู่ในเกณฑ์อ่อน
๓. เมื่อคิดเฉลี่ยทั้งหมดปรากฏว่า เด็กมีความรู้ เรื่องวันสำคัญทางศาสนาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ตาราง ๗. จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบที่ถูกต้องของเด็กในหน่วยธรรมชาติ

ธรรมชาติ	คำถาม ประเภทที่	df	f	%	χ^2	P
"คนเป็นที่พึ่งของตน" หลักสำคัญของพระพุทธ โอวาท พระพุทธศาสนา	๓๔	๓	๒๗๐	๖๑.๔๐	๑๐๔.๔๐	< .๐๐๑
	๔๐	๓	๑๒๘	๒๙.๓๕	๓.๓๖*	> .๐๕
	๓๘	๓	๘๐	๑๘.๓๕	- ๑๒.๐๖	< .๐๑
	๓๐	๓	๘๘	๒๐.๑๘	- ๓.๐๐*	> .๐๕
	๔๑	๓	๘๑	๑๘.๕๓	- ๒๑.๖๘	< .๐๐๑
ธรรมชาติที่เป็นเครื่องหมาย ของคนดี เฉลี่ยทั้งหน่วย	๕ ข้อ	๓	๖๔๓	๒๙.๖๘	๑.๔๒*	> .๐๕

หมายเหตุ * ไม่มีนัยสำคัญ

จากตาราง ๗. จะเห็นได้ว่า

๑. เด็กมีความรู้ความเข้าใจในความหมายของหลักธรรมที่ว่า "คนเป็นที่พึ่งของตน" อยู่ในเกณฑ์
๒. เด็กมีความรู้เรื่องหลักสำคัญสามประการของพระพุทธโอวาทอยู่ในเกณฑ์ก่อน
๓. เด็กมีความรู้เรื่องธรรมที่เป็นเครื่องหมายของคนดีและพระพุทธศาสนาอยู่ในเกณฑ์
๔. เมื่อคิดเฉลี่ยทั้งหน่วยปรากฏว่า เด็กมีความรู้เรื่องธรรมอยู่ในเกณฑ์ก่อน

ตาราง ๔. จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบที่ถูกของ เด็กในหน่วยความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ
ศีลธรรมและวัฒนธรรม

ความรู้เกี่ยวกับ	คำถาม ครั้งที่	df	f	%	χ^2	P
การไหว้พระและการฟังเทศน์ โรงเรียน	๑	๓	๓๙๓	๕๐.๑๑	๒๕๓.๐๐	<.๐๐๑
	๒	๓	๓๘๘	๔๘.๕๓	๒๒๐.๓๖	<.๐๐๑
	๖	๓	๒๙๓	๖๘.๑๐	๑๐๓.๒๘	<.๐๐๑
	๓๑	๓	๑๘๖	๕๒.๖๕	๕๕.๓๒	<.๐๐๑
	๕๖	๓	๑๘๕	๕๒.๕๒	๓๐.๐๐	<.๐๐๑
	๖๕	๓	๑๑๘	๒๓.๐๕	๓๖.๕๒	<.๐๐๑
<u>ความหมายของคำ</u>						
เมตตา กรุณา	๘	๓	๓๓๕	๓๖.๕๘	๑๖๖.๓๖	<.๐๐๑
หัวดี หัวดี	๑๘	๓	๒๙๒	๖๖.๕๕	๕๕.๓๖	<.๐๐๑
ผู้ดี	๒๑	๓	๒๒๑	๕๐.๖๓	๕๓.๐๕	<.๐๐๑
วานอน สอนงาย	๓๖	๓	๒๖๖	๖๐.๕๕	๘๐.๘๕	<.๐๐๑
หน้าไหว้ หลังหลอก	๔๒	๓	๒๓๒	๖๒.๓๓	๓๙.๖๐	<.๐๐๑
นักวัน ประกันพวง	๕๕	๓	๒๖๕	๖๐.๓๖	๓๒.๖๘	<.๐๐๑
สำรวจ หยิบหยง	๕๘	๓	๕๒	๒๑.๐๙	- ๑๕.๘๘	<.๐๑
ของส่วนรวมและสาธารณสถาน	๖๐	๓	๑๓๘	๕๐.๘๑	๒๐.๘๘	<.๐๐๑
	๓๑	๓	๕๒	๒๑.๐๙	- ๒.๒๘*	>.๐๕
อายุที่นิยมวช	๒๘	๓	๓๓๕	๓๖.๕๒	๑๖๖.๕๕	<.๐๐๑
สถานิก	๓๒	๓	๕๕	๒๑.๕๕	- ๒๕.๕๒	<.๐๐๑
เฉลี่ยทั้งหน่วย	๑๓ ๒๖	๓	๕๐๐๘	๕๕.๐๓	๕๕.๕๘	<.๐๐๑

หมายเหตุ * ไม่นับสำคัญ

จากตาราง ๔. จะเห็นได้ว่า

๑. เด็กมีความรู้เรื่องเวลาที่ควรสวมหน้ากากไว้พระและการกราบพระอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
๒. เด็กมีความรู้เรื่องการนั่งพับเพื่น อายุที่คนไทยนิยมบวช ลักษณะของคนที่มีความเมตตากรุณา คนหัวค้อนหัวร้น คนหน้าไหวหลังหลอก คนพิศวันประกันพรุ่ง และคนวานอนสอนง่ายอยู่ในเกณฑ์ดี
๓. เด็กมีความรู้เรื่องลักษณะของคนที่ดีว่าเป็นผู้ดี ผู้ที่มีส่วนสำคัญที่สุดในการสร้างและรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน และลักษณะของสิ่งที่ดีว่าเป็นของส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
๔. เด็กมีความรู้เรื่องโรงเรียนเป็นสาธารณสมบัติอยู่ในเกณฑ์อ่อน
๕. เด็กมีความรู้เรื่องลักษณะของคนสรวย หีบหยอง และสถานที่ที่ดีว่าเป็นสาธารณสถานอยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก
๖. เมื่อคิดเฉลี่ยทั้งหน่วยปรากฏว่า เด็กมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศีลธรรมและวัฒนธรรมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ข. ทศนคติ

ตาราง ๕. จำนวนคำตอบและอัตราส่วนร้อยละของคำตอบของเด็กที่แสดงถึงทัศนคติต่อเพื่อนและเพื่อนบ้าน

คำถามกระทางที่	f	%	ΣX^2	P
๕. ถ้าเห็นชนบัตรตกอยู่จะทำอย่างไร ?				
ก. เก็บไปส่งให้ตำรวจ	๕๐	๑๑.๘๖	๒๐๘.๖๔	< .๐๐๑
ข. เก็บไปใส่กระเป๋	๔	.๘๑		
ค. เก็บเอาไปให้เพื่อนที่ยากจน	๒	.๔๕		
ง. นำไปส่งให้ครู	๓๔๐	๘๗.๑๓		

ตาราง ๔. (ต่อ)

คำถามกรรงที่	f	%	χ^2	P
๑. ควรจะแสดงไมตรีจิตต่อเพื่อนบ้านอย่างไร ?				
ก. ยิ้มและทักทายเมื่อพบกัน	๒๔๔	๕๕.๕๕	๖๖.๖๔	< .๐๐๑
ข. เปิดวิทยุให้ดัง ๆ ให้เขาฟังด้วย	๑๓	๒.๘๘		
ค. ไปเยี่ยมที่บ้านเขาทุกวัน	๔๔	๑๑.๐๐		
ง. แบ่งปันสิ่งของให้เขาบ้าง	๑๒๙	๒๘.๕๘		
๑๑. ถ้าเห็นชั้นกตกลลงในถังน้ำคั้นของโรงเรียน จะทำอย่างไร ?				
ก. บอกเพื่อนสนิทไม่ให้กินน้ำถึงนั้น	๑๓๓	๓๑.๔๑	๔๔.๗๒	< .๐๐๑
ข. รายงานให้ครูทราบ	๒๗๕	๖๓.๐๕		
ค. เฉยเลยไม่บอกใคร	๑๕	๓.๔๔		
ง. คอยหัวเราะเยาะ เมื่อคนไม่รู้มากินน้ำ ถึงนั้น	๕	๒.๐๖		
๑๒. การซื้ออาหารกลางวันเมื่อมีนักเรียนมาก ๆ ควรใช้วิธีไหน ?				
ก. ให้เด็กโตซื้อได้ก่อนคนอื่น	๗	๑.๖๐	๔๔.๗๖	< .๐๐๑
ข. ซื้อได้ตามลำดับก่อนหลัง	๒๔๔	๕๕.๕๕		
ค. ให้เด็กหญิงซื้อได้ก่อนคนอื่น	๗	๑.๖๐		
ง. ให้เด็กเล็กซื้อได้ก่อนคนอื่น	๑๗๖	๔๐.๓๕		
๑๓. ถ้าเพื่อนขอยืมไม้บรรทัดหรือยางลบจะให้ หรือไม่ ?				
ก. ให้ทุกคนและทุกเวลา	๒๗๕	๖๓.๐๕	๔๐.๗๒	< .๐๐๑
ข. ให้เฉพาะเพื่อนสนิท	๒๙	๖.๖๕		

ตาราง ๔. (ต่อ)

คำถามกร ะทงที่	f	%	X ²	P
ค. ให้เฉพาะเวลาที่ครูให้ทำงานร่วมกัน	๑๑๓	๒๖.๘๓		
ง. ไม่ให้	๑๓	๒.๘๘		
๓๘. ถาทราบว่ามีเพื่อนักกันไปช้โมยของคนอื่น จะทําย่างไร ?				
ก. แจงให้ทํารวทราบ	๑๑๖	๒๖.๖๐	๓๓.๒๘	< .๐๐๑
ข. รายงานให้ครูใหญ่ทราบ	๑๘๒	๔๑.๓๓		
ค. ขอรองไม่ให้เขาทำเช่นนั้น	๑๒๔	๒๘.๔๓		
ง. ทำเป็นไม่รู้และไม่ไปช่วย	๑๐	๒.๒๘		
๔๒. การขึ้นรถประจำทางเมื่อมีคนมาก ๆ ควร จะทําย่างไร ?				
ก. รอให้คนอื่นขึ้นหมดแล้วจึงขึ้น	๔๘	๒๒.๔๓	๒๖.๓๖	< .๐๐๑
ข. เบียดขึ้นไปก่อน เพื่อหาที่นั่ง	๒๓	๕.๒๓		
ค. รอให้ผู้ใหญ่และเด็กขึ้นหมดก่อนแล้วจึงขึ้น	๑๖๖	๓๘.๐๖		
ง. รอขึ้นตามลำดับก่อนหลัง	๑๔๓	๓๓.๓๐		
๔๓. ถ้านักกับเพื่อนเวลา ๔ นาฬิกาตรง จะไป ถึงที่นัดพบเวลาเท่าไร ?				
ก. ๔ นาฬิกา ๑๕ นาที	๑๓๒	๓๔.๔๔	๑๒.๘๘	< .๐๑
ข. ๔ นาฬิกา ๕๐ นาที	๑๐๓	๒๔.๕๓		
ค. ๔ นาฬิกา ๓๐ นาที	๘๔	๒๐.๔๑		
ง. ๔ นาฬิกา ๓๐ นาที	๖๓	๑๕.๓๖		

ตาราง ๔. (ต่อ)

คำถามกระทางที่	f	%	χ^2	P
๓๐. คนที่ทำอะไรตรงตามเวลาเสมอนั้น เป็นคน ดีหรือไม่ เพราะอะไร ?				
ก. ไม่ดี เพราะตกเป็นทาสของเวลา	๓๐	๖.๘๘	๘๒.๒๐	< .๐๐๑
ข. ไม่ดี เพราะขัดกับนิสัยคนไทย	๒๔	๖.๘๘		
ค. ดี เพราะรู้จักปฏิบัติตนตามสบาย	๑๐๓	๒๓.๖๒		
ง. ดี เพราะไม่ทำให้ผู้อื่นรำคาญ	๒๓๗	๖๒.๓๓		
๓๕. ถ้านัดหมายผู้ใดไว้ แต่ไม่สามารถไปตามนัด ได้ จะทำอย่างไร ?				
ก. รับขอโทษและแจ้งให้เขาทราบเร็วที่สุด	๓๔๘	๓๙.๘๐	๑๖๐.๘๘	< .๐๐๑
ข. รอไว้ขอโทษวันหลัง เมื่อพบกัน	๔๒	๔.๖๓		
ค. ไม่ต้องขอโทษก็ได้ เพราะเป็นเพื่อนกัน	๒๔	๕.๓๓		
ง. ไม่จำเป็นต้องขอโทษก็ได้ เพราะไม่ใช่ เรื่องสำคัญอะไร	๒๐	๔.๕๘		
๔๕. คนที่ชอบทำอะไร เป็นระเบียบแบบแผนเสมอ นั้นจักเป็นคนดีหรือไม่ เพราะอะไร ?				
ก. ดี เพราะทำให้เป็นคนมีมารยาทเรียบร้อย	๒๐๒	๔๖.๓๑	๓๒.๘๘	< .๐๐๑
ข. ไม่ดี เพราะทำให้เป็นคนเข้มงวด เกินไป	๒๔	๕.๕๐		
ค. ดี เพราะทำให้เป็นผู้ที่อยู่ในระเบียบวินัย	๑๐๔	๒๕.๐๐		
ง. ดี เพราะทำให้การงานสะอาดเรียบร้อย	๔๖	๒๒.๐๑		

ตาราง ๘. (ต่อ)

คำถามกระทงที่	f	%	X ²	P
๓๔. ถ้าเห็นคนร้ายกำลังจับบ้านของเพื่อนบ้าน ใกล้เคียง จะทำอย่างไร ?				
ก. แจ้งตำรวจให้มาจับผู้ร้าย	๓๑๖	๗๒.๘๖	๑๒๔.๑๒	< .๐๐๑
ข. เฉยเสีย เพราะไม่ใช่บ้านของเรา	๑๓	๒.๘๘		
ค. ร่วมมือกับคนร้าย เพื่อจะได้ส่วนแบ่งบ้าง	๒๕	๕.๗๓		
ง. บอกให้เจ้าของบ้านทราบ	๓๕	๘.๓๒		

หมายเหตุ จำนวนความถี่ (f) และเปอร์เซ็นต์ (%) ที่ขาดหายจากจำนวนเต็มไป
ในบางข้อ เป็นเพราะจำนวนผู้ที่ไม่ตอบในข้อนั้น

จากตาราง ๘. จะเห็นได้ว่า

๑. เด็กส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อเพื่อนอยู่ในเกณฑ์ดี
๒. เด็กส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อเพื่อนบ้านอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ตาราง ๑๐. จำนวนคำตอบและอันตรາส่วนร้อยละของคำตอบของ เด็กที่แสดงถึงทัศนคติ ต่อโรงเรียน
ต่อครู ต่อส่วนรวม ต่อการเรียน และต่อการอาชีพ

คำถามกระทงที่	f	%	X ²	P
๓. ถ้าเห็นเพื่อนกระทำความผิดหรือเปลี่ยนก๊วยทั้งที่ทาง เกินเข้าโรงเรียน จะทำอย่างไร ?				
ก. บอกให้ทางโรงเรียนมาเก็บ	๓	๑.๖๐	๒๓๖.๘๖	< .๐๐๑

ตาราง ๑๐. (ต่อ)

คำถามกระทงที่	f	%	χ^2	P
ข. แจ้งให้ครูทราบ	๔	.๔๑		
ค. เฉยเสีย ไม่ใช่หน้าที่ของเรา	๑	.๒๓		
ง. เก็บไปทิ้งในถัง	๘๒๒	๘๖.๓๖		
๔. ถ้าเห็นก๊อกน้ำของโรงเรียนถูกเปิดน้ำทิ้งไว้ จะทำอย่างไร ?				
ก. ปิดเสียเอง	๔๐๖	๔๓.๐๔	๒๔๘.๓๖	< .๐๐๑
ข. ไปบอกภารโรงมาปิด	๔	๒.๐๖		
ค. เฉยเสีย	๒	.๔๕		
ง. แจ้งให้ครูทราบ	๑๔	๔.๓๕		
๑๓. วันไหนเป็นกรรมาการรักษาความสะอาดของโรงเรียน จะทำอย่างไร ?				
ก. มาเข้าและนั่งรอเพื่อนแล้วลงมือทำ พร้อมกัน	๖๕	๑๔.๕๐	๑๔๓.๖๔	< .๐๐๑
ข. มาตามปกติและลงไปเล่นรอเพื่อน	๔	๒.๐๖		
ค. มาตามปกติและไปเล่นก่อน ใกล้โรงเรียน จะเข้าจึงมาช่วยเพื่อนทำ	๒๔	๕.๕๐		
ง. มาเข้าและลงมาทำก่อนเพื่อนคนอื่น	๓๓๐	๓๕.๖๓		
๑๔. ถ้าเขาสวม พบว่าสวมไม่สะอาด จะทำ อย่างไร ?				
ก. ล้างเสียเอง	๓๖๐	๘๒.๕๕	๑๓๓.๘๖	< .๐๐๑
ข. บอกภารโรงมาล้าง	๒๐	๔.๕๘		
ค. รายงานให้ครูทราบ	๒๓	๖.๑๔		
ง. ไปหาห้องอื่นที่สะอาดกว่า	๒๔	๖.๖๕		

ตาราง ๑๐. (ต่อ)

คำถามครั้งที่	f	%	x^2	P
๒๒. ถ้าเป็นเศรษฐีจะบริจาคเงินเพื่อให้เป็น ประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด จะเลือก ทำอะไร ?				
ก. สร้างถนนเข้าวัดและสร้างสะพานข้าม คลอง	๓๕	๑๘.๑๑	๑๑.๘๐	< .๐๑
ข. สร้างโรงพยาบาลและสร้างโรงเรียน	๑๓๑	๓๕.๒๑		
ค. สร้างบ้านให้คนยากจนหรือคนชรา	๑๐๖	๒๕.๓๐		
ง. สร้างศาลาพักผ่อนแก่คนเดินทาง	๓๓	๑๓.๖๕		
๒๔. ถ้าอยากสอบไล่ได้ จะทำอย่างไร ?				
ก. มาโรงเรียนทุกวัน	๑๐๘	๒๕.๓๖	๑๒๓.๐๔	< .๐๐๑
ข. ไม่มาเรียนและตั้งใจฟังเวลาครูอธิบาย	๓๐๘	๓๐.๖๒		
ค. หมั่นสวดมนต์ไหว้พระ	๑๓	๒.๕๘		
ง. หมั่นไปขอพรหลวงพ่อบุญ	๕	๑.๑๕		
๓๓. อาชีพต่อไปนี้ อาชีพใ้มีเกียรติสูงกว่าอาชีพ อื่น ?				
ก. อาชีพ เป็นแพทย์และเป็นข้าราชการ	๒๒๑	๕๐.๖๓	๔๓.๑๒	< .๐๐๑
ข. อาชีพ ทำนา ทำสวน ค้าขาย	๔๓	๒๒.๒๔		
ค. อาชีพ รับจ้าง กวาดถนน ขนขยะ	๑๕	๓.๔๔		
ง. ทุก ๆ อาชีพที่สุจริตมีเกียรติเท่ากัน	๔๓	๒๒.๒๔		

หมายเหตุ จำนวนความถี่ (f) และเปอร์เซ็นต์ (%) ที่ขาดหายจากจำนวนเต็มไปใน
บางข้อ เป็นเพราะจำนวนผู้ที่ไม่ตอบในข้อนั้น

จากตาราง ๑๐. จะเห็นได้ว่า

๑. เด็กส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อโรงเรียน ต่อการเรียน และต่อครูอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
๒. เด็กส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ก็มีเด็กประมาณ ๒ ใน ๓ ที่ยังไม่เข้าใจว่า จะทำสิ่งใดจึงจะอำนวยความสะดวกแก่ส่วนรวมมากที่สุด
๓. เด็กส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการอาชีพอยู่ในเกณฑ์ดีมาก เด็กกว่าครึ่งยังมีความเห็นว่า อาชีพเป็นแพทย์และเป็นข้าราชการ เป็นอาชีพที่มีเกียรติสูงกว่าอาชีพอื่น ๆ มีเด็กเพียง ๑ ใน ๔ เท่านั้น ที่มีความเข้าใจว่า อาชีพทุกอาชีพที่สุจริตมีเกียรติเท่าเทียมกันอันถือว่าเป็นทัศนคติที่ถูกต้องในปัจจุบัน

ผลการสำรวจ (ต่อ)

อายุของเด็กกับความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรม

การวิเคราะห์เพื่อจะทราบว่า อายุของเด็กจะมีอิทธิพลต่อการเรียนวิชาศีลธรรมหรือไม่ เพียงใดนั้น ได้ใช้วิธีการทางสถิติสองวิธีทดสอบ คือ วิธีการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมระหว่างเด็กแต่ละระดับอายุโดยวิธี $t - test$ และวิธีการหาสัมประสิทธิ์แห่งสหสัมพันธ์ระหว่างอายุของเด็กกับความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรม โดยวิธี Mean Square Contingency ก็จะได้เสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ

ก. เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมระหว่างเด็กแต่ละระดับอายุ

ก่อนที่จะนำเด็กแต่ละกลุ่มระดับอายุมาเปรียบเทียบกันโดยวิธี $t - test$ สมควรจะนำเด็กแต่ละกลุ่มมาทดสอบโดยวิธี $F - test$ เสียก่อนเพื่อพิสูจน์ว่าเด็กแต่ละกลุ่มมีอัตราการกระจายของคะแนน ซึ่งแสดงถึงสมรรถภาพของแต่ละกลุ่มว่าเป็นอย่างไร ? สมควรจะนำมาเปรียบเทียบกันได้หรือไม่ ?

ตาราง ๑๑. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างอัตราการกระจายของคะแนนระหว่างกลุ่มเด็กแต่ละระดับอายุ

ระหว่าง	N	$\sum X$	$\sum X^2$	$\frac{\sum X^2}{N}$	F
อายุ ๑๔ ปี	๑๐	๓๔๘	๑๒๕๗๒	๘๑.๒๘๘๘	๑.๐๘๕๑
อายุ ๑๓ ปี	๑๕	๖๑๖	๒๖๐๕๓๖	๘๘.๒๐๔๕	
อายุ ๑๓ ปี	๑๕	๖๑๖	๒๖๐๕๓๖	๘๘.๒๐๔๕	
อายุ ๑๒ ปี	๓๑	๒๔๗๒	๑๒๓๐๔๒	๔๘.๘๒๒๕	๑.๑๒๐๓
อายุ ๑๒ ปี	๓๑	๒๔๗๒	๑๒๓๐๔๒	๔๘.๘๒๒๕	
อายุ ๑๑ ปี	๑๑๒	๔๕๒๕	๑๕๑๐๓๑	๓๔.๓๕๐๖	๑.๓๒๔๐

ตาราง ๑๑. (ต่อ)

ระหว่าง	N	ΣX	ΣX^2	$\frac{\Sigma X^2}{N}$	F
อายุ ๑๑ ปี	๑๑๒	๔๕๒๕	๑๙๑๐๓๑	๑๗๐.๓๕๐๖	๑.๑๖๕๙
อายุ ๑๐ ปี	๑๕๕	๖๓๒๑	๒๖๓๔๙๕	๒๓.๓๖๙๓	
อายุ ๑๐ ปี	๑๕๕	๖๓๒๑	๒๖๓๔๙๕	๒๓.๓๖๙๓	
อายุ ๘ ปี	๖๓	๒๕๔๔	๑๐๓๙๑๔	๘๓.๖๒๖๓	๑.๓๑๑๓
อายุ ๘ ปี	๖๓	๒๕๔๔	๑๐๓๙๑๔	๘๓.๖๒๖๓	
อายุ ๘ ปี	๑๐	๕๕๐	๒๑๐๑๒	๘๔.๖๖๖๖	

จากค่าของ F ในตาราง ๑๑. แสดงว่า เด็กทุกกลุ่มอายุไม่มีความแตกต่างกันในอัตราการกระจายของคะแนนอย่างเด่นชัดในเชิงสถิติเลย นั่นคือทุกกลุ่มต่างก็มีอัตราการกระจายของคะแนนปาน ๆ กัน หรือนัยหนึ่ง คือ ในเด็กแต่ละกลุ่มอายุประกอบด้วยเด็กเก่ง ปานกลาง และไม่เก่งในอัตราใกล้เคียงกัน อันสามารถจะนำมาเปรียบเทียบกันได้

ตาราง ๑๒. เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรม ระหว่างเด็กแต่ละระดับอายุ

ระหว่าง	N	Mean	M_D	SE_D	t
๑๔ ปี	๑๐	๓๙.๘๐	๑.๒๖๖๖	๓.๙๑๕๖	.๓๒๓๓๔
๑๓ ปี	๑๕	๔๑.๐๖๖๖			
๑๓ ปี	๑๕	๔๑.๐๖๖๖			
๑๒ ปี	๓๑	๔๐.๔๕๐๓	.๖๑๕๙	๒.๓๓๓๓	.๒๒๓๓๓
๑๒ ปี	๓๑	๔๐.๔๕๐๓	.๐๔๕๐	๑.๔๕๐๓	.๐๓๓๓๓
๑๑ ปี	๑๑๒	๔๐.๔๐๑๓			
๑๑ ปี	๑๑๒	๔๐.๔๐๑๓			
๑๐ ปี	๑๕๕	๔๐.๓๘๐๖	.๓๓๓๓	๑.๐๔๑๐	.๓๖๓๓๓

ตาราง ๑๒. (ต่อ)

ระหว่าง	N	Mean	M_D	SE_D	t
๑๐ ปี	๑๕๕	๔๐.๓๘๐๖			
๕ ปี	๖๓	๔๐.๓๘๐๘	.๓๘๔๓	๑.๓๒๗๓๗	.๓๒๑๐
๕ ปี	๖๓	๔๐.๓๘๐๘			
๔ ปี	๑๐	๔๕.๐๐	๔.๖๑๙๑	๓.๒๗๙๖	๑.๔๐๘๔

จากค่าของ t ในตาราง ๑๒. ปรากฏผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียน
วิชาศีลธรรมของเด็กแต่ละระดับอายุ ดังนี้

๑. ระหว่างเด็กอายุ ๑๔ ปี กับอายุ ๑๓ ปี ปรากฏว่าเด็กอายุ ๑๓ ปี เก่งกว่า
เด็กอายุ ๑๔ ปี แต่ผลของความแตกต่างยังไม่เด่นชัดอย่างมีนัยสำคัญในระดับ .๐๕ (๑.๙๖) จึง
แสดงว่าเด็กอายุ ๑๔ ปี กับเด็กอายุ ๑๓ ปี มีความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมไม่แตกต่างกัน

๒. ระหว่างเด็กอายุ ๑๓ ปี กับเด็กอายุ ๑๒ ปี ปรากฏว่าเด็กอายุ ๑๓ ปี
เก่งกว่าเด็กอายุ ๑๒ ปี แต่ผลของความแตกต่างยังไม่เด่นชัดอย่างมีนัยสำคัญในระดับ .๐๕ จึง
แสดงว่าเด็กอายุ ๑๓ ปี กับเด็กอายุ ๑๒ ปี มีความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมไม่แตกต่างกัน

๓. ระหว่างเด็กอายุ ๑๒ ปี กับเด็กอายุ ๑๑ ปี ปรากฏว่าเด็กอายุ ๑๒ ปี
เก่งกว่าเด็กอายุ ๑๑ ปี แต่ผลของความแตกต่างก็ยังไม่เด่นชัดอย่างมีนัยสำคัญในระดับ .๐๕ จึง
แสดงว่าเด็กอายุ ๑๒ ปี กับเด็กอายุ ๑๑ ปี มีความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมไม่แตกต่างกัน

๔. ระหว่างเด็กอายุ ๑๑ ปี กับเด็กอายุ ๑๐ ปี ปรากฏว่าเด็กอายุ ๑๐ ปี เก่งกว่า
เด็กอายุ ๑๑ ปี แต่ผลของความแตกต่างก็ยังไม่เด่นชัดอย่างมีนัยสำคัญในระดับ .๐๕ จึงแสดงว่า
เด็กอายุ ๑๑ ปี กับเด็กอายุ ๑๐ ปี มีความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมไม่แตกต่างกัน

๕. ระหว่างเด็กอายุ ๑๐ ปี กับเด็กอายุ ๙ ปี ปรากฏว่าเด็กอายุ ๑๐ ปี เก่งกว่า
เด็กอายุ ๙ ปี แต่ผลของความแตกต่างก็ยังไม่เด่นชัดอย่างมีนัยสำคัญในระดับ .๐๕ จึงแสดงว่า
เด็กอายุ ๑๐ ปี กับเด็กอายุ ๙ ปี มีความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมไม่แตกต่างกัน

๖. ระหว่างเด็กอายุ ๕ ปี กับเด็กอายุ ๔ ปี ปรากฏว่าเด็กอายุ ๔ ปี เก่งกว่าเด็กอายุ ๕ ปี แต่ผลของความแตกต่างก็ยังไม่เด่นชัดอย่างมีนัยสำคัญในระดับ .๐๕ จึงแสดงว่าเด็กอายุ ๕ ปี กับเด็กอายุ ๔ ปี มีความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมไม่แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงยุติผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมระหว่างเด็กแต่ละกลุ่มระดับอายุได้ว่า ความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมของเด็กแต่ละระดับอายุ (ที่เรียนอยู่ในชั้นเดียวกัน) ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในเชิงสถิติ

๗. สหสัมพันธ์ระหว่างอายุของเด็กกับความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรม

การหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งสหสัมพันธ์ระหว่างอายุของเด็กกับความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรม ได้กระทำโดยวิธี Mean Square Contingency (C) จากสูตร ๔

$$C = \sqrt{\frac{s - n}{s}}$$

จึงได้เสนอผลการหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งสหสัมพันธ์ไว้ในตาราง ๑๓.

ตาราง ๑๓. สหสัมพันธ์ระหว่างอายุของเด็กกับความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรม

คะแนน อายุ-ปี	รวม	๑๕-๑๘	๒๐-๒๔	๒๕-๒๙	๓๐-๓๔	๓๕-๓๙	๔๐-๔๔	๔๕-๔๙	๕๐-๕๔	๕๕-๕๙	๖๐-๖๔	๖๕-๖๙
๔	๑๐	-	-	(.๔๔)	(๑.๓๘)	-	(๒.๐๖)	(๑.๖๑)	(๑.๐๘)	(.๖๖)	-	-
				๑	๑		๓	๒	๒	๑		
๕	๖๓	-	(๑.๑๖)	(๖.๒๑)	(๘.๖๓)	(๑๓.๑๕)	(๑๓.๐๐)	(๑๐.๑๑)	(๖.๓๔)	(๒.๘๔)	-	-
			๑	๑๑	๗	๘	๑๔	๑๑	๕	๒		
๑๐	๑๕๕	-	(๒.๘๔)	(๑๕.๒๔)	(๒๑.๓๓)	(๓๒.๓๕)	(๓๒.๐๐)	(๒๔.๘๔)	(๑๖.๓๑)	(๗.๑๑)	(๑.๓๘)	(.๔๔)
			๒	๑๐	๒๑	๓๓	๓๘	๒๔	๑๒	๕	๒	๑

ตาราง ๑๓. (ต่อ)

คะแนน อายุ	รวม	๑๕-๑๙	๒๐-๒๔	๒๕-๒๙	๓๐-๓๔	๓๕-๓๙	๔๐-๔๔	๔๕-๔๙	๕๐-๕๔	๕๕-๕๙	๖๐-๖๔	๖๕-๖๙
๑๑	๑๑๒	—	(๒.๐๖)	(๑๑.๐๕)	(๑๕.๔๑)	(๒๓.๓๘)	(๒๓.๑๒)	(๑๓.๔๔)	(๑๒.๐๓)	(๕.๑๔)	(๑.๒๔)	—
		๓	๔	๑๓	๓๐	๑๔	๑๕	๑๒	๓	๑	—	—
๑๒	๓๑	(.๑๖)	(๑.๓๐)	(๓.๐๐)	(๔.๓๗)	(๑๔.๘๒)	(๑๔.๖๖)	(๑๑.๔๐)	(๓.๖๕)	(๓.๒๒)	(.๔๑)	—
		๑	๒	๔	๑๑	๑๐	๑๒	๑๑	๕	๕	๑	—
๑๓	๑๕	—	—	(๑.๔๔)	(๒.๐๖)	(๓.๑๓)	(๔.๑๐)	(๒.๔๑)	(๑.๖๒)	(.๖๔)	(.๑๓)	—
		—	—	๒	๒	๓	๓	๒	๑	๑	๑	—
๑๔	๑๐	—	—	(.๔๔)	(๑.๓๘)	(๒.๐๕)	(๒.๐๖)	(๑.๖๑)	(๑.๐๔)	—	—	—
		—	—	๒	๑	๓	๑	๑	๒	—	—	—
รวม	๔๒๖	๑	๔	๔๓	๖๐	๕๑	๕๐	๓๐	๔๓	๒๐	๕	๑

$$s = ๔๔๐.๐๖, n = ๔๒๖.๐๐, C = .๓๐๒๔, PE_G = .๐๓๒๓ \quad C.R. = ๔.๓๓ \text{ (มีนัยสำคัญ)}$$

จากตาราง ๑๓. ได้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งสหสัมพันธ์ (C) เท่ากับ .๓๐๒๔ และมีนัยสำคัญ ซึ่งแสดงว่ามีสหสัมพันธ์ระหว่างอายุของเด็กกับความสามารถในการ เรียนวิชาศีลธรรมอย่างแน่นอน แต่เป็นสหสัมพันธ์ที่ค่อนข้างต่ำเกือบจะไม่มีนัยสำคัญเลย

จากผลการ เปรียบเทียบความสามารถในการ เรียนวิชาศีลธรรมระหว่าง เด็กแต่ละระดับอายุกับการหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งสหสัมพันธ์ระหว่างอายุของเด็กกับความสามารถในการ เรียนวิชาศีลธรรม จึงกล่าวมา พอจะสรุปเป็นข้อยุติได้ว่า อายุของเด็กมีอิทธิพลต่อการ เรียนวิชาศีลธรรมน้อยมาก จึงลงล่าง (reject) สมมุติฐานโรนัยสำคัญที่ได้ตั้งไว้

เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิง

ก่อนที่จะนำกลุ่มเด็กชายและกลุ่มเด็กหญิงมาเปรียบเทียบกัน ตามวิธี $t - test$ เพื่อให้เกิดความสมดุลย์ระหว่างกลุ่ม จึงต้องทำการทดสอบสัดส่วนการกระจายของคะแนนระหว่างกลุ่มเด็กชายกับกลุ่มเด็กหญิง โดยวิธี $F - test$ เสียก่อน ทั้งนี้เพราะยังไม่มีหลักฐานใดยืนยันมาก่อนว่า เด็กทั้งสองกลุ่มนี้มีลักษณะเป็นเอกพันธ์ สมควรที่จะนำมาเปรียบเทียบกันได้

ตาราง ๑๔. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างอัตราการกระจายของคะแนนระหว่างกลุ่มเด็กชายกับกลุ่มเด็กหญิง

กลุ่ม	N	ΣX	ΣX^2	$\frac{\Sigma X^2}{N}$	F
เด็กชาย	๒๒๓	๘๘๘๔	๓๗๕๐๓๖	๑๖๘.๐๑๖๓	
เด็กหญิง	๒๑๓	๘๗๔๓	๓๗๔๑๑๓	๑๗๕.๖๐๓๐	๑.๐๗๑๑

จากค่าของ F ในตาราง ๑๔. แสดงว่า กลุ่มเด็กชายกับกลุ่มเด็กหญิงไม่มีความแตกต่างกันในอัตราการกระจายของคะแนนอย่างเด่นชัดในเชิงสถิติเลย นั่นคือ กลุ่มเด็กชายและกลุ่มเด็กหญิงต่างก็มีอัตราการกระจายของคะแนนปาน ๆ กัน หรืออีกนัยหนึ่ง คือ เด็กแต่ละกลุ่มประกอบด้วยเด็กเก่ง ปานกลาง และไม่เก่งในอัตราใกล้เคียงกัน ถ้าเขียนภาพแสดงการแจกแจงของคะแนนของเด็กแต่ละกลุ่มแล้ว ก็จะได้รูปทรงแบบเดียวกัน ฉะนั้นจึงยุติได้ว่า กลุ่มเด็กชายและกลุ่มเด็กหญิงเป็นกลุ่มเอกพันธ์ สามารถจะนำมาเปรียบเทียบกันได้

ตาราง ๑๕. เปรียบเทียบความสามารถในการ เรียนวิชาศีลธรรมระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิง

ระหว่าง	N	s	Mean	M_D	SE_D	t
เด็กชาย	๒๒๓	๘.๗๗๕๘	๕๐.๒๔๖๔			
เด็กหญิง	๒๑๓	๘.๙๓๕๕	๕๑.๐๕๖๔	.๗๖๐๐	.๘๒๗๖	.๕๒๘

จากค่าของ t ในตาราง ๑๕. แสดงว่า การที่เด็กหญิงเก่งกว่าเด็กชายนั้นเป็นเพราะความเคลือบแคลงใจมากกว่าจะแตกต่างกันอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะค่าของ t ที่ได้ยังไม่เด่นชัดอย่างมีนัยสำคัญในระดับ .๐๕ (๑.๙๖) ดังนั้นจึงยุติได้ว่า ความสามารถในการ เรียนวิชาศีลธรรมระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิงไม่แตกต่างกัน จึงสนับสนุนสมมุติฐานไว้นัยสำคัญที่ได้ตั้งไว้

เปรียบเทียบความสามารถในการ สอนวิชาศีลธรรมระหว่างโรงเรียนที่มีพร ะสิทธิภาพการสอนวิชาศีลธรรมกับโรงเรียนที่ไม่มีพร ะสิทธิภาพสอน

เนื่องจากยังไม่มีหลักฐานการวิจัยใดมายืนยันว่า เด็กในกลุ่มโรงเรียนที่มีพร ะสิทธิภาพสอนวิชาศีลธรรม กับเด็กในกลุ่มโรงเรียนที่ไม่มีพร ะสิทธิภาพสอนเป็นกลุ่มเอกพันธ์ สมควรจะนำมาเปรียบเทียบกันได้ ดังนั้นจึงต้องทดสอบ โดยวิธี F - test เพื่อคัดอัตราการกระจายของคะแนนระหว่างเด็กทั้งสองกลุ่มก่อน

ตาราง ๑๖. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างอัตราการกระจายของคะแนนระหว่างเด็กกลุ่มโรงเรียนที่มีพร ะสิทธิภาพสอน กับเด็กกลุ่มโรงเรียนที่ไม่มีพร ะสิทธิภาพสอน

กลุ่มโรงเรียน	N	$\sum X$	$\sum X^2$	M	s^2	F
มีพร ะสิทธิภาพสอน	๑๐๓	๕๔๓๔	๑๙๔๑๔๔	๕๓.๐๔๘๔	๗๕.๖๖๕๓	
ไม่มีพร ะสิทธิภาพสอน	๓๓๓	๑๓๒๙๓	๕๕๕๗๒๙	๓๙.๙๑๘๘	๗๕.๕๖๒๖	๑.๐๑๑๔

จากค่าของ F ในตาราง ๑๖. แสดงว่ากลุ่มเด็กในโรงเรียนที่มีพร ะกฤษฎสอนวิชาศีลธรรม กับกลุ่มเด็กในโรงเรียนที่ไม่มีพร ะกฤษฎสอน ไม่มีความแตกต่างกันในอัตราการกระจายของคะแนน อย่างเด่นชัดในเชิงสถิติ นั่นคือ ทั้งสองกลุ่มต่างก็มีอัตราการกระจายของคะแนนปาน ๆ กัน แสดง ว่าเป็นกลุ่มเอกพันธ์ สามารถจะนำมาเปรียบเทียบกันได้

ตาราง ๑๗. เปรียบเทียบความสามารถในการสอนวิชาศีลธรรม ระหว่างโรงเรียนที่มีพร ะกฤษฎสอน วิชาศีลธรรม กับโรงเรียนที่ไม่มีพร ะกฤษฎสอน

ระหว่าง	N	s	Mean	M_D	SE_D	t
มีพร ะกฤษฎสอน	๑๐๓	๘.๖๖๔๑	๔๓.๐๔๔๕			
ไม่มีพร ะกฤษฎสอน	๓๓๓	๘.๖๔๒๖	๓๘.๘๑๔๘	๓.๑๒๖๖	.๕๓๕๘	๓.๒๐๖๘

จากค่าของ t ในตาราง ๑๗. แสดงว่า การที่กลุ่มเด็กในโรงเรียนที่มีพร ะกฤษฎสอน วิชาศีลธรรม เก่งกว่ากลุ่มเด็กในโรงเรียนที่ไม่มีพร ะกฤษฎสอนนั้น เป็นความแตกต่างอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะค่าของ t ที่ได้ มีนัยสำคัญอย่างเด่นชัดเกินกว่าระดับ .๐๑ (๒.๕) ดังนั้นจึงยุติ ได้ว่า โรงเรียนที่มีพร ะกฤษฎสอนวิชาศีลธรรมสอนได้ผลดีกว่าโรงเรียนที่ไม่มีพร ะกฤษฎสอน จึงลบล้าง (reject) สมมุติฐานไร้้นัยสำคัญที่ใดตั้งไว้

เปรียบเทียบความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรม และวัฒนธรรมของเด็กในโรงเรียนสังกัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และธนบุรี เด็กชายและเด็กหญิง เด็กในโรงเรียนที่มีพร ะกัญสอนวิชาศีลธรรมและที่ไม่มีพร ะกัญ
สอน

ตาราง ๑๘. เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของคำตอบของเด็กในโรงเรียนสังกัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และธนบุรี
เด็กชายและเด็กหญิง เด็กในโรงเรียนที่มีพร ะกัญสอนวิชาศีลธรรม และที่ไม่มีพร ะกัญ
สอนในหมวดความรู้ เป็นรายข้อ

คำถามกร ะทั้งที่	คำตอบ ขอยกยติ	พร ะนคร ๒๒๔	ธนบุรี ๒๑๒	ชาย ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพร ะกัญ สอน ๑๐๓	ไม่มีพร ะกัญ สอน ๓๓๓
หมวดมารยาท							
๑๔	ก.	๕.๗๕	๗.๕๓	๕.๔๒	๓.๗๖	๗.๗๖	๖.๓๐
	ข.*	๘๕.๖๓	๘๔.๓๑	๘๒.๕๗	๘๗.๓๑	๘๓.๕๒	๘๕.๕๐
	ค.	๔.๕๐	๕.๑๘	๕.๓๘	๔.๒๒	๔.๘๕	๔.๘๐
	ง.	๔.๐๑	๒.๘๓	๒.๒๔	๔.๖๕	๓.๘๘	๓.๓๐
๔๐	ก.	๑๑.๑๕	๑๓.๖๖	๑๑.๒๑	๑๓.๖๑	๗.๗๖	๑๓.๘๐
	ข.	๖.๖๕	๘.๕๗	๘.๕๗	๖.๑๐	๕.๘๒	๘.๑๐
	ค.*	๕๘.๕๒	๕๐.๘๖	๕๗.๘๕	๕๑.๖๓	๖๔.๕๕**	๕๑.๖๐**
	ง.	๒๒.๗๕	๒๖.๓๗	๒๐.๖๓	๒๘.๖๓	๒๑.๓๔	๒๕.๕๐
๔๔	ก.*	๔๕.๐๖	๔๘.๐๔	๔๕.๔๐**	๕๓.๐๕**	๕๒.๓๘	๔๗.๔๐
	ข.	๑๑.๕๕	๑๕.๐๗	๑๓.๐๐	๑๓.๖๑	๑๕.๕๒	๑๒.๖๐
	ค.	๑๒.๔๕	๑๓.๖๖	๑๖.๕๕	๕.๓๘	๑๖.๕๕	๑๒.๐๐
	ง.	๒๔.๕๗	๒๑.๖๖	๒๓.๗๗	๒๓.๐๐	๑๓.๕๘	๒๖.๔๐

ตาราง ๑๘. (ต่อ)

คำถามกรงเทงที	คำตอบ ขอยกยติ	พระนคร ๒๒๔	ทามบุรี ๒๑๒	ทวาย ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพระภิกษุ สอน ๑๐๓	ไม่มีพระภิกษุ สอน ๓๓๓
หน่วยมารยาท							
๕๖	ก.	๑๒.๔๔	๑๒.๒๕	๑๒.๕๕	๑๒.๒๐	๑๓.๕๕	๑๒.๐๐
	ข.*	๕๕.๐๔**	๕๕.๑๐**	๕๓.๓๓	๕๖.๕๓	๕๐.๕๕	๕๔.๕๐
	ค.	๒๕.๕๓	๒๓.๕๕	๒๐.๑๕	๒๕.๕๓	๒๓.๑๖	๒๕.๐๐
	ง.	๑๕.๖๑	๓.๐๖	๑๒.๕๕	๑๐.๓๒	๓.๓๖	๑๒.๖๐
๕๗	ก.*	๓๓.๕๑	๓๖.๒๒	๓๔.๕๕	๓๕.๕๓	๔๑.๓๑	๓๕.๓๐
	ข.	๓๒.๕๖	๓๕.๖๒	๓๖.๓๓	๓๕.๒๒	๓๓.๕๕	๓๖.๐๐
	ค.	๑๐.๓๐	๑๒.๒๕	๑๓.๐๐	๕.๕๖	๑๒.๖๑	๑๑.๑๐
	ง.	๑๕.๒๕	๑๑.๓๐	๑๕.๓๕	๑๕.๕๕	๑๐.๖๓	๑๖.๒๐
๖๖	ก.	๓๐.๓๒	๔๐.๐๓	๓๕.๕๖	๓๐.๕๑	๓๓.๕๕	๓๕.๕๐
	ข.*	๓๖.๑๒	๓๓.๕๑	๓๑.๓๕	๓๕.๕๖	๓๕.๓๓	๓๓.๖๐
	ค.	๒๐.๕๑	๑๐.๕๓	๑๓.๕๐	๑๓.๕๓	๑๕.๕๓	๑๕.๐๐
	ง.	๑๒.๐๕	๑๕.๑๓	๑๓.๕๐	๑๒.๒๐	๓.๓๖	๑๕.๓๐
๖๕	ก.	๓๕.๓๕	๒๕.๕๓	๓๑.๓๕	๒๕.๑๐	๓๐.๐๓	๓๐.๓๐
	ข.*	๓๕.๓๕**	๕๓.๖๕**	๕๑.๓๑	๕๖.๕๓	๕๓.๕๓	๕๒.๕๐
	ค.	๕.๓๕	๕.๕๕	๕.๕๖	๓.๓๕	๕.๕๒	๓.๒๐
	ง.	๒๕.๕๓	๑๑.๓๓	๑๖.๑๕	๒๐.๖๕	๑๖.๕๕	๑๕.๕๐

ตาราง ๔. (กอ)

คำถามกรงที่	คำตอบ ขอยกย	พร.นกร ๒๒๔	ธนบุรี ๒๑๒	ชาย ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพร.ภิกษุ สอน ๑๐๓	ไม่มีพร.ภิกษุ สอน ๓๓๓
หน่วยมารยาท							
๕๑	ก.*	๒๔.๔๓	๒๔.๒๐	๒๓.๘๐	๒๖.๒๔	๒๔.๑๓	๒๖.๓๐
	ข.	๓๐.๓๓	๓๑.๕๕	๒๔.๑๕	๓๓.๓๓	๓๖.๘๖	๒๔.๕๐
	ค.	๑๔.๒๓	๑๕.๕๕	๑๒.๑๑	๑๓.๘๔	๑๐.๖๓	๑๖.๒๐
	ง.	๒๔.๐๔	๒๓.๕๕	๓๐.๐๕	๒๑.๕๕	๒๓.๒๔	๒๖.๓๐
๓๕	ก.	๑๔.๓๓	๑๔.๓๑	๒๒.๘๓	๑๕.๐๒	๒๓.๒๔	๑๓.๓๐
	ข.	๑๔.๓๒	๑๔.๓๔	๑๓.๕๕	๒๑.๑๒	๑๔.๕๕	๑๔.๐๐
	ค.*	๑๔.๑๖	๑๕.๕๕	๑๕.๒๕	๑๕.๕๕	๑๔.๕๕	๑๕.๖๐
	ง.	๕๔.๕๕	๕๕.๒๑	๕๓.๕๕	๕๓.๘๓	๕๓.๕๓	๕๓.๓๐
หน่วยพุทธประวัติ							
๑๐	ก.*	๕๖.๕๒**	๕๕.๕๑**	๕๑.๕๕	๕๓.๕๑	๕๓.๓๐	๕๕.๒๐
	ข.	๕.๕๐	—	๑.๕๕	๒.๕๑	๒.๕๑	๒.๑๐
	ค.	๖.๖๕	.๕๓	๓.๕๕	๓.๓๕	๓.๓๖	๒.๕๐
	ง.	๒.๒๓	.๕๓	๒.๖๕	—	๑.๕๕	๑.๒๐
๑๕	ก.	๑๖.๕๕	๒๐.๒๕	๑๓.๕๕	๑๕.๕๑	๑๐.๖๓	๒๑.๐๐
	ข.	๑๐.๒๖	๘.๕๕	๘.๕๓	๑๐.๓๒	๓.๓๖	๑๐.๒๐
	ค.*	๖๖.๐๑	๖๖.๘๘	๖๔.๖๒	๖๔.๓๑	๓๒.๓๕	๖๔.๕๐
	ง.	๖.๒๕	๓.๓๓	๕.๕๕	๕.๖๓	๓.๓๖	๕.๒๐

ตาราง ๑๘. (ต่อ)

คำถามกรณที่	ค่าคอม ชอยบอ	พระนคร ๒๒๔	ธนบุรี ๒๑๒	ราช ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพระภิกษุ สื่อน ๑๐๓	ไม่มีพระภิกษุ สื่อน ๓๓๓
หมวดพุทธประวัติ							
๖๓	ก.	๒๔.๐๘	๑๓.๖๖	๑๓.๐๘	๒๑.๑๒	๒๐.๓๓	๑๘.๖๐
	ข.	๘.๐๒	๙.๘๙	๙.๘๖	๓.๙๓	๑๑.๖๘	๘.๑๐
	ค.*	๕๓.๕๒	๖๐.๒๙	๕๖.๐๖	๕๓.๓๓	๕๔.๒๐	๕๖.๔๐
	ง.	๑๓.๓๘	๑๕.๕๔	๑๖.๑๔	๑๒.๖๓	๘.๓๓	๑๖.๒๐
๖๔	ก.	๒๐.๐๓	๒๓.๐๘	๒๐.๖๓	๒๒.๕๓	๒๖.๑๙	๒๐.๑๐
	ข.	๘.๕๓	๑๓.๖๖	๑๑.๒๑	๑๐.๓๙	๘.๓๓	๑๑.๓๐
	ค.*	๕๒.๑๘**	๕๓.๓๓**	๕๐.๖๘	๕๕.๐๖	๕๔.๕๐	๕๓.๓๐
	ง.	๑๘.๓๓	๑๘.๘๔	๑๖.๕๙	๒๑.๑๒	๑๖.๕๙	๑๙.๕๐
๕	ก.	๕.๓๕	๑๓.๕๓	๑๐.๓๖	๑๑.๓๓	๕.๘๒	๑๒.๙๐
	ข.*	๕๒.๘๑	๕๐.๐๓	๕๓.๙๕	๓๘.๙๖	๕๓.๓๕	๓๓.๘๐
	ค.	๓๐.๓๓	๒๘.๒๖	๒๙.๑๕	๓๐.๐๘	๓๑.๐๘	๒๙.๑๐
	ง.	๑๙.๖๒	๑๑.๓๐	๑๓.๙๐	๑๓.๓๖	๘.๓๓	๑๓.๓๐
๕๙	ก.*	๕๑.๙๒**	๕๐.๘๓**	๕๓.๕๔	๕๕.๐๖	๕๓.๖๕	๕๓.๑๐
	ข.	๑๙.๑๓	๑๙.๓๘	๑๘.๘๔	๒๐.๑๘	๒๑.๓๕	๑๘.๙๐
	ค.	๘.๙๒	๕.๓๑	๖.๒๘	๓.๕๑	๑๓.๕๘	๕.๘๐
	ง.	๒๙.๕๓	๒๔.๐๒	๒๖.๙๑	๒๖.๓๕	๒๐.๓๓	๒๘.๘๐
๖๓	ก.	๕๑.๕๓	๒๕.๕๓	๓๒.๒๙	๓๕.๒๐	๓๑.๐๘	๓๕.๕๐
	ข.*	๓๕.๒๓**	๕๕.๑๖**	๕๕.๓๕	๕๓.๑๘	๕๖.๕๖	๕๓.๘๐

ตาราง ๑๘. (ต่อ)

คำถามกรทางที่	คำตอบ ร้อยละ	พระนคร ๒๒๔	ธนบุรี ๒๑๒	ชวบ ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพร. ภิณ ๑๐๓	ไม่มีพร. ภิณ ๓๓๓
หน่วยพุทธประวัติ	ก.	๔.๘๑	๘.๐๐	๓.๖๒	๑๐.๓๒	๔.๓๐	๘.๓๐
	ง.	๑๒.๔๔	๑๒.๒๕	๑๓.๕๐	๑๐.๓๕	๑๒.๖๑	๑๒.๓๐
	ก.	๒๐.๕๖	๑๕.๓๘	๑๖.๕๕	๒๔.๔๐	๒๒.๓๑	๑๕.๘๐
	ข.	๓๑.๖๖	๓๒.๕๓	๓๐.๕๕	๓๓.๓๕	๒๕.๑๐	๓๓.๓๐
	ค.*	๓๓.๐๐	๓๑.๕๕	๓๕.๘๘	๒๕.๖๓	๓๔.๘๐	๓๐.๓๐
๓๖	ง.	๑๒.๔๔	๑๕.๐๓	๑๕.๖๕	๑๑.๓๓	๘.๓๓	๑๕.๓๐
	ก.	๑๒.๐๔	๑๕.๕๕	๑๓.๐๐	๑๕.๕๕	๑๑.๖๕	๑๕.๔๐
	ข.*	๓๑.๒๒	๓๑.๕๕	๓๐.๕๕	๓๑.๕๒	๓๒.๐๑	๓๑.๒๐
	ค.	๓๓.๕๑	๓๑.๓๓	๓๐.๕๐	๓๓.๕๕	๓๑.๓๑	๓๐.๒๐
	ง.	๑๓.๘๔	๕.๕๒	๑๒.๑๑	๑๕.๕๕	๑๓.๕๘	๑๓.๘๐
๔๔	ก.	๕๑.๕๒	๓๘.๖๒	๔๓.๐๕	๕๕.๕๓	๕๐.๕๕	๕๕.๐๐
	ข.	๑๓.๘๒	๑๖.๕๕	๑๓.๕๕	๑๓.๓๖	๑๕.๕๕	๑๕.๖๐
	ค.	๕.๐๑	๓.๒๕	๕.๘๓	๑.๕๑	๕.๘๕	๓.๓๐
	ง.*	๒๕.๐๕**	๓๕.๕๖**	๓๒.๓๕	๓๕.๓๓	๓๐.๐๓	๓๕.๘๐
	ก.	๕๒.๘๒	๔๓.๑๐	๕๕.๓๐	๕๕.๕๕	๕๐.๓๕	๕๖.๒๐
๖๑	ข.	๑๖.๕๐	๑๕.๑๓	๑๕.๓๐	๑๕.๐๒	๑๕.๕๓	๑๕.๕๐
	ค.*	๒๑.๕๐	๒๕.๕๕	๒๓.๓๒	๒๒.๕๓	๒๒.๓๑	๒๓.๑๐
	ง.	๑๕.๓๓	๑๕.๑๓	๑๕.๒๕	๑๓.๘๕	๑๕.๕๓	๑๕.๕๐

ตาราง ๑๘. (ต่อ)

คำถามกร ะหงที่	คำตอบ ขอย่อยที่	พร ะนคร ๒๒๔	ธนาบุรี ๒๑๒	ธาย ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพร ะภิกษุ สอน ๑๐๓	ไม่มีพร ะภิกษุ สอน ๓๓๓	
หน่วยพร ะรัตนกรัย	๑๒	ก.	๑๐.๒๖	๘.๙๕	๑๐.๓๖	๘.๔๕	๘.๘๕	๑๑.๑๐
	ข.*	๘๘.๓๔	๘๓.๑๓	๘๘.๖๖	๘๖.๓๓	๘๒.๑๕	๘๘.๐๐	
	ค.	๓.๕๓	๑.๘๘	๑.๓๙	๓.๓๕	๒.๙๑	๒.๓๐	
	ง.	๑.๓๔	๑.๘๘	๑.๓๙	๑.๔๑	—	๒.๑๐	
๒๒	ก.	๑๐.๓๐	๑๓.๑๙	๑๐.๓๖	๑๓.๑๔	๕.๘๒	๑๓.๘๐	
	ข.	๑๙.๑๓	๑๙.๓๑	๑๘.๓๙	๒๐.๑๘	๑๙.๔๐	๑๙.๒๐	
	ค.*	๖๖.๐๐	๖๒.๖๔	๖๖.๓๘	๖๒.๔๓	๓๑.๓๘	๖๒.๑๐	
	ง.	๓.๕๓	๔.๒๙	๔.๐๔	๓.๓๕	๑.๙๔	๔.๕๐	
๒๓	ก.*	๔๓.๒๖	๔๕.๖๘	๔๓.๕๐	๔๕.๔๓	๔๖.๕๖	๔๓.๘๐	
	ข.	๘.๙๒	๑๖.๘๘	๑๓.๐๐	๑๒.๒๐	๑๒.๖๑	๑๒.๖๐	
	ค.	๒๒.๓๔	๒๐.๒๕	๒๐.๑๘	๒๓.๐๐	๒๑.๓๔	๒๑.๖๐	
	ง.	๒๙.๔๓	๑๖.๘๘	๒๒.๘๓	๑๘.๓๐	๑๙.๔๐	๒๑.๐๐	
๔๕	ก.	๓๓.๐๐	๔๐.๐๓	๓๘.๕๓	๓๔.๒๖	๓๑.๐๔	๓๘.๑๐	
	ข.	๑๖.๐๕	๒๐.๒๕	๑๘.๘๔	๑๓.๓๖	๒๒.๓๑	๑๖.๘๐	
	ค.*	๒๘.๕๔	๒๙.๖๓	๒๙.๕๖	๓๒.๘๖	๒๙.๑๐	๒๙.๑๐	
	ง.	๒๒.๓๐	๙.๘๙	๑๓.๐๔	๑๕.๔๙	๑๓.๕๖	๑๕.๙๐	
๖๔	ก.	๒๓.๖๕	๒๙.๒๐	๓๑.๓๙	๒๙.๓๔	๒๓.๑๖	๒๘.๘๐	
	ข.*	๒๙.๕๓	๒๐.๓๒	๒๑.๐๘	๒๔.๔๐	๓๓.๙๕	๑๙.๒๐	

ตาราง ๑๘. (ต่อ)

คำถามกร ทงที่	ค่าตอบ ขอยกย	พระนคร ๒๒๔	ธนบุรี ๒๑๒	ชวบ ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพร ะภิกษุ สอน ๑๐๓	ไม่มีพร ะภิกษุ สอน ๓๓๓
หน่วยการ ะคันทรย์							
	ก.	๒๔.๔๔	๓๒.๐๓	๓๐.๐๔	๓๐.๔๔	๒๓.๒๔	๓๒.๓๐
	ง.	๑๔.๒๔	๑๓.๔๒	๑๓.๐๔	๑๔.๓๓	๑๔.๔๒	๑๔.๖๐
หน่วยเบญจศีล - เบญจธรรม							
๓๓	ก.	๑๓.๔๒	๑๓.๑๔	๑๑.๒๑	๑๔.๔๖	๑๔.๔๔	๑๓.๒๐
	ข.	๑.๓๔	๓.๓๓	๔.๐๔	๑.๔๑	—	๓.๖๐
	ก. *	๔๒.๔๑	๓๔.๖๐	๔๐.๒๔	๔๒.๑๔	๔๒.๔๔	๔๐.๓๐
	ง.	๑.๓๔	๒.๔๓	๓.๔๔	.๔๑	๒.๔๑	๑.๔๐
๒๐	ก.	๔.๓๔	๖.๑๒	๓.๑๔	๔.๖๔	๒.๔๑	๖.๔๐
	ข. *	๔๑.๑๓	๓๔.๑๓	๓๓.๑๔	๔๓.๔๔	๔๖.๓๓	๓๔.๓๐
	ก.	๔.๓๔	๖.๑๒	๖.๓๓	๔.๖๔	๒.๔๑	๖.๖๐
	ง.	๓.๔๔	๔.๔๔	๔.๔๓	๓.๐๔	๓.๓๖	๔.๑๐
๔๓	ก.	๑๔.๒๔	๑๔.๔๔	๑๔.๓๔	๑๔.๓๓	๑๔.๔๓	๑๔.๖๐
	ข.	๑๔.๒๓	๑๑.๓๓	๑๓.๔๐	๑๒.๒๐	๑๓.๔๔	๑๒.๔๐
	ก. *	๔๓.๐๓**	๖๑.๒๓**	๔๖.๐๖	๔๔.๒๐	๔๔.๑๓	๔๖.๔๐
	ง.	๑๓.๓๔	๓.๐๖	๑๐.๓๒	๑๐.๓๒	๔.๓๓	๑๐.๔๐
๓๒	ก.	๔.๔๖	๓.๐๖	๖.๒๔	๔.๑๖	๔.๔๔	๖.๐๐
	ข.	๑๖.๐๔	๑๓.๑๔	๔.๔๒	๒๑.๑๔	๑๓.๔๔	๑๔.๐๐

ตาราง ๑๘. (ต่อ)

คำถามกระทรวงที่	คำตอบ ขอยกยอ	พระนคร ๒๒๖	ธนบุรี ๒๑๒	ชาน ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพระภิกษุ สอน ๑๐๓	ไม่มีพระภิกษุ สอน ๓๓๓
หน่วยเบญจศีล - เบญจธรรม	ก.*	๕๑.๒๕	๕๑.๑๐	๕๐.๖๘	๕๑.๘๘	๕๑.๒๓**	๕๐.๘๐**
	ง.	๒๓.๖๕	๓๒.๐๓	๓๔.๐๕	๒๕.๓๕	๒๕.๒๕	๓๑.๕๐
	ก.	๑๒.๐๕	๘.๕๘	๕.๕๒	๑๑.๒๖	๑๒.๖๑	๕.๖๐
	ข.	๓๐.๓๓	๓๖.๓๕	๓๒.๓๕	๓๔.๓๓	๓๐.๐๓	๓๔.๘๐
	ก.*	๕๐.๕๘	๓๖.๓๕	๕๒.๑๖	๓๕.๒๐	๓๘.๘๐	๓๘.๓๐
	ง.	๑๖.๕๐	๑๓.๕๐	๑๕.๖๕	๑๘.๓๓	๑๘.๕๓	๑๖.๘๐
	ก.	๕๓.๕๖	๕๓.๖๕	๕๓.๕๐	๕๐.๒๒	๕๕.๑๓	๕๒.๒๐
	ข.	๑๒.๐๕	๑๘.๓๓	๑๒.๕๕	๑๓.๘๓	๘.๓๓	๑๓.๑๐
	ก.	๑๑.๑๕	๕.๓๑	๕.๕๒	๖.๕๓	๑๓.๕๘	๖.๓๐
	ง.	๒๑.๕๐	๒๒.๖๑	๑๕.๓๓	๒๕.๕๑	๑๘.๕๓	๒๒.๑๐
หน่วยวันสำคัญทางศาสนา	ก.	๕.๓๖	๑๒.๒๕	๓.๖๒	๑๕.๐๘	๑๑.๖๕	๑๐.๕๐
	ข.*	๓๘.๐๕	๕๒.๕๒	๕๒.๐๘	๓๘.๓๕	๓๑.๓๘**	๕๒.๘๐**
	ก.	๒.๒๓	.๕๕	๒.๖๕	.๕๓	๓.๘๘	.๕๐
	ง.	๑๐.๒๖	๓.๓๓	๓.๖๒	๖.๕๓	๑๒.๖๑	๕.๕๐
	ก.	๘.๐๓	๘.๕๓	๕.๘๓	๑๐.๓๕	๖.๓๕	๘.๓๐
	ข.	๕.๓๕	๕.๑๘	๖.๒๘	๕.๒๒	๕.๘๕	๕.๕๐
	ก.	๕.๓๖	๑๒.๒๕	๓.๖๒	๑๕.๐๘	๑๑.๖๕	๑๐.๕๐
	ข.*	๓๘.๐๕	๕๒.๕๒	๕๒.๐๘	๓๘.๓๕	๓๑.๓๘**	๕๒.๘๐**
	ก.	๒.๒๓	.๕๕	๒.๖๕	.๕๓	๓.๘๘	.๕๐
	ง.	๑๐.๒๖	๓.๓๓	๓.๖๒	๖.๕๓	๑๒.๖๑	๕.๕๐

ตาราง ๑๘. (ต่อ)

คำถามกระทรวงที่	คำตอบ ขอพบ	พร.นศ. ๒๒๔	ท.ม.ร. ๒๑๒	ช.บ. ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพร.ภิกษุ สอน ๑๐๓	ไม่มีพร.ภิกษุ สอน ๓๓๓
หน่วยวันสำคัญทางศาสนา	ก.*	๓๐.๕๑	๓๓.๕๕	๓๔.๐๐	๓๐.๘๘	๖๔.๐๒**	๓๕.๐๐**
	ง.	๑๕.๖๑	๑๑.๓๓	๑๓.๕๐	๑๓.๖๑	๒๔.๒๕	๑๐.๕๐
	ก.	๑๓.๘๔	๑๘.๘๔	๒๑.๕๓	๑๕.๐๒	๑๘.๔๓	๑๘.๓๐
	ข.	๒๐.๕๒	๑๘.๓๓	๑๕.๓๓	๑๕.๒๔	๑๘.๔๓	๑๕.๘๐
	ค.	๑๔.๒๓	๓.๕๔	๑๒.๑๑	๕.๘๖	๑๐.๖๓	๑๑.๑๐
๑๖	ง.*	๘๖.๘๓	๕๔.๖๔	๘๖.๒๐**	๕๕.๓๕**	๕๒.๓๘	๕๐.๑๐
	ก.	๔.๕๐	๕.๖๔	๔.๕๓	๕.๖๓	๖.๓๕	๔.๘๐
	ข.*	๕๕.๐๕	๕๕.๒๒	๘๖.๖๔	๕๓.๖๔	๕๕.๓๒**	๕๒.๓๐**
	ค.	๓๑.๒๒	๒๓.๐๘	๒๔.๖๓	๓๐.๐๔	๒๐.๓๓	๒๕.๔๐
	ง.	๑๓.๓๕	๒๕.๔๔	๒๒.๔๓	๒๐.๑๘	๑๓.๘๖	๒๒.๕๐
๕๐	ก.*	๓๖.๑๒	๓๓.๒๑	๓๖.๓๓	๓๖.๖๑	๓๕.๓๓	๓๕.๓๐
	ข.	๒๒.๓๕	๒๖.๓๓	๒๒.๘๓	๒๖.๒๘	๑๕.๕๔	๒๓.๖๐
	ค.	๕.๓๖	๑๓.๖๖	๑๐.๓๒	๑๒.๖๓	๓.๓๖	๑๒.๖๐
	ง.	๓๐.๓๓	๒๒.๖๑	๓๐.๐๕	๒๓.๔๓	๓๖.๘๖	๒๓.๓๐
๓๕	ก.	๒๓.๒๐	๓๕.๘๕	๓๐.๕๐	๓๑.๕๕	๒๕.๒๒	๓๒.๓๐
	ข.	๑๓.๓๕	๑๑.๓๓	๑๓.๕๕	๑๕.๖๖	๑๘.๔๓	๑๓.๕๐
	ค.	๑๘.๒๘	๑๓.๕๒	๒๐.๖๓	๑๕.๐๒	๒๕.๒๒	๑๕.๖๐
	ง.*	๓๖.๑๒	๓๕.๘๕	๓๕.๕๓	๓๖.๖๑	๓๑.๐๔	๓๖.๕๐

ตาราง ๑๘. (ต่อ)

คำถามกร ทางที่	คำถาม ข้อบอขที่	พร ะนกร ๒๒๔	ธนบุรี ๒๑๒	ช่าย ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพร ะภิกษุ สอน ๑๐๓	ไม่มีพร ะภิกษุ สอน ๓๓๓		
หน่วยวันสำคัญทางศาสนา	๑๓	ก.	๔๒.๓๓	๓๕.๓๕	๓๕.๐๒	๓๕.๔๓	๓๓.๔๓	๓๕.๖๐	
		ข.	๑๓.๔๔	๒๑.๑๕	๒๐.๖๓	๑๔.๓๐	๑๔.๕๕	๒๑.๐๐	
		ค. *	๓๑.๖๖	๓๕.๔๕	๓๕.๐๕	๓๒.๓๕	๓๕.๓๓	๓๑.๒๐	
		ง.	๓.๕๕	๔.๐๐	๕.๕๓	๕.๕๕	๓.๓๖	๓.๕๐	
	๒๓	ก. *	๑๕.๓๑ **	๒๓.๓๕ **	๒๓.๓๓	๑๔.๓๐	๑๔.๕๓	๒๑.๕๐	
		ข.	๓๕.๓๕	๒๕.๐๒	๒๕.๓๐	๓๐.๐๕	๓๕.๕๕	๒๓.๓๕	
		ค.	๓๓.๕๑	๓๒.๕๓	๓๖.๓๕	๓๕.๒๖	๓๖.๕๖	๓๕.๑๕	
		ง.	๑๒.๕๕	๑๕.๐๓	๑๐.๓๖	๑๖.๕๐	๔.๓๓	๑๕.๓๐	
	หน่วยธรรมะ	๓๔	ก.	๑๕.๑๕	๒๒.๑๕	๒๕.๕๖	๑๕.๕๕	๑๕.๕๒	๒๒.๒๐
			ข. *	๖๕.๕๖	๕๓.๕๓	๕๓.๕๕ **	๖๖.๑๕ **	๖๕.๕๕ **	๕๕.๕๐ **
			ค.	๕.๓๕	๕.๑๕	๕.๓๕	๕.๑๖	๑.๕๕	๖.๓๐
			ง.	๕.๓๖	๑๕.๖๖	๑๐.๓๖	๑๓.๑๕	๑๒.๖๑	๑๑.๓๐
๔๐		ก.	๒๑.๕๕	๒๕.๒๐	๒๓.๓๕	๒๓.๕๓	๒๕.๒๒	๒๕.๕๐	
		ข.	๒๕.๕๕	๒๕.๕๕	๒๖.๕๑	๒๖.๒๕	๒๕.๑๓	๒๖.๑๐	
		ค.	๑๕.๓๑	๒๐.๒๕	๑๓.๕๕	๑๖.๕๕	๒๐.๓๓	๑๖.๕๐	
		ง. *	๓๓.๐๐	๒๕.๕๓	๒๖.๕๑	๓๑.๕๒	๒๕.๒๒	๓๐.๖๐	

ตาราง ๑๘. (ต่อ)

คำถามครั้งที่	คำตอบ ร้อยละ	พระนคร ๒๕๒๔	ธนบุรี ๒๕๒๒	ราช ๒๕๒๓	หญิง ๒๕๒๓	มีพระภิกษุ สอน ๑๐๓	ไม่มีพระภิกษุ สอน ๓๓๓
หน่วยธรรมะ							
๓๘	ก.	๒๐.๖๖	๑๕.๓๘	๒๐.๖๓	๒๐.๑๘	๒๑.๓๔	๒๐.๑๐
	ข.	๓๓.๖๖	๔๑.๖๒	๔๐.๘๑	๓๘.๔๔	๔๐.๓๔	๓๕.๓๐
	ค.	๒๐.๐๓	๒๑.๖๖	๑๘.๘๓	๒๓.๐๐	๒๑.๓๔	๒๐.๓๐
	ง. *	๒๐.๐๓	๑๖.๔๘	๑๘.๘๓	๑๓.๘๓	๑๖.๔๔	๑๘.๕๐
๓๐	ก.	๓๑.๖๖	๔๐.๕๐	๓๖.๓๓	๓๕.๒๐	๓๓.๕๕	๓๖.๖๐
	ข.	๒๒.๓๐	๑๘.๓๓	๑๕.๓๓	๒๑.๑๒	๒๔.๒๘	๑๕.๒๐
	ค. *	๑๘.๓๓	๒๑.๖๖	๒๐.๖๓	๑๕.๓๑	๒๒.๓๑	๑๕.๕๐
	ง.	๒๖.๓๖	๑๕.๓๑	๒๒.๖๒	๒๓.๕๔	๑๕.๔๐	๒๔.๓๐
๔๑	ก.	๒๒.๓๔	๒๔.๖๖	๒๖.๐๑	๒๑.๔๔	๑๕.๔๐	๒๕.๒๐
	ข.	๖๖.๓๘	๔๐.๕๘	๔๓.๐๔	๔๔.๕๕	๖๖.๖๖	๔๒.๕๐
	ค. *	๑๖.๕๕	๒๐.๒๘	๑๓.๔๔	๑๕.๓๑	๒๒.๓๑	๑๓.๔๐
	ง.	๑๓.๘๒	๑๒.๒๘	๑๓.๐๐	๑๓.๑๔	๑๑.๖๔	๑๓.๕๐
หน่วยความรู้ทั่วไป							
๑	ก.	๓.๕๓	๖.๑๒	๕.๓๘	๔.๒๒	๒.๕๑	๕.๔๐
	ข. *	๕๑.๘๓	๘๘.๐๓	๘๘.๘๐	๕๑.๕๓	๕๓.๑๒	๘๘.๑๐
	ค.	—	—	—	—	—	—
	ง.	๔.๕	๕.๖๕	๕.๘๓	๔.๒๒	๓.๘๘	๕.๔๐

ตาราง ๑๘. (ทอ)

คำถามกร ทางที่	คำตอบ ขอขอยก	พระนคร ๒๒๔	ธนบุรี ๒๑๒	ชวบ ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพระภิกษุ สอน ๑๐๓	ไม่มีพระภิกษุ สอน ๓๓๓
หน่วยความรูทั่วไป							
๒	ก.	๘.๕๒	๑.๔๑	.๕๐	๕.๘๕	๑.๕๕	๖.๓๐
	ข.	๕.๘๐	.๕๕	๖.๒๘	.๕๓	๑๐.๖๓	๑.๒๐
	ก. *	๘๒.๕๕**	๕๕.๑๕**	๘๕.๓๐	๘๘.๒๕	๘๖.๓๓	๘๕.๓๐
	ง.	๑.๓๘	๑.๘๘	๒.๒๕	๑.๕๐	.๕๓	๒.๑๐
๓	ก.	๑๕.๖๑	๓.๐๖	๑๑.๒๑	๑๑.๓๓	๑๑.๖๕	๑๑.๕๐
	ข. *	๖๕.๑๓**	๘๕.๓๘**	๓๕.๕๐	๓๕.๘๖	๘๐.๕๑	๓๕.๖๐
	ก.	๓.๑๓	๒.๓๕	๕.๘๓	๓.๓๕	๕.๘๒	๕.๕๐
	ง.	๓.๑๓	๕.๓๐	๓.๑๘	๕.๖๕	.๕๓	๓.๕๐
๔	ก.	๒.๒๓	๓.๓๓	๕.๐๕	๑.๘๓	๑.๕๕	๓.๓๐
	ข.	๕.๐๑	๕.๑๘	๕.๐๕	๕.๑๖	๓.๓๖	๓.๖๐
	ก. *	๓๘.๕๕	๓๓.๕๕	๓๕.๐๐	๓๕.๓๓	๓๓.๖๐	๓๖.๒๐
	ง.	๖.๖๕	๖.๕๕	๘.๐๓	๕.๑๖	๕.๓๐	๕.๓๐
๕	ก.	๑๒.๐๕	๕.๘๕	๕.๕๒	๑๒.๖๓	๑๒.๖๑	๑๐.๕๐
	ข.	๑๒.๘๘	๑๓.๕๐	๑๓.๕๕	๑๒.๒๐	๘.๓๓	๑๓.๑๐
	ก. *	๖๘.๖๘	๖๕.๕๕	๖๕.๑๕	๖๕.๖๕	๖๘.๘๓	๖๖.๓๐
	ง.	๖.๖๕	๖.๕๕	๘.๐๓	๕.๑๖	๕.๓๐	๕.๓๐
๕๒	ก.	๑๐.๓๐	๑๒.๒๕	๑๑.๒๑	๑๑.๓๓	๑๑.๖๕	๑๑.๕๐
	ข. *	๖๓.๓๘	๖๐.๓๖	๕๓.๘๕**	๖๓.๑๒**	๖๕.๐๒	๖๑.๘๐

ตาราง ๑๘. (ต่อ)

คำถามกระทรวงที่	คำตอบ ร้อยละ หรือขอบเขต	พร.นคร ๒๕๒๔	ธนบุรี ๒๕๒๒	ราช ๒๕๒๓	หญิง ๒๕๒๓	มีพร.ภิกษุ สอน ๑๐๓	ไม่มีพร.ภิกษุ สอน ๓๓๓
หน่วยความรู้อทั่วไป	ก.	๔.๔๑	๕.๑๘	๖.๗๒	๓.๒๘	๖.๗๔	๔.๕๐
	ง.	๒๐.๐๓	๒๐.๗๒	๒๒.๘๓	๑๓.๘๓	๑๓.๖๖	๒๑.๓๐
	๔๕	ก.*	๖๑.๑๐	๖๐.๒๕	๕๖.๕๕	๖๔.๗๓	๖๑.๘๐
	ข.	๓.๑๓	๔.๕๕	๔.๕๓	๓.๐๔	๖.๗๔	๔.๔๐
	ค.	๑๕.๑๘	๑๕.๓๑	๒๑.๕๓	๑๖.๕๓	๒๔.๒๕	๑๓.๗๐
	ง.	๑๒.๐๔	๑๐.๘๓	๑๑.๒๑	๑๑.๗๓	๑๑.๖๔	๑๑.๔๐
	๖	ก.	๓.๑๓	๑๐.๓๖	๑๐.๗๖	๖.๕๓	๔.๖๐
	ข.	๑๒.๐๔	๒๖.๓๓	๒๔.๒๕	๕.๓๕	๑๑.๖๔	๒๑.๓๐
	ค.*	๓๖.๗๑**	๕๕.๘๓**	๕๖.๐๖**	๘๐.๗๓**	๗๓.๖๐**	๖๕.๑๐**
	ง.	๓.๕๓	๔.๒๕	๔.๕๕	๓.๒๘	๔.๕๕	๓.๖๐
๓๖	ก.	๒๐.๕๑	๒๔.๗๓	๒๒.๘๓	๒๖.๒๕	๑๔.๕๓	๒๖.๔๐
	ข.	๑.๗๔	๒.๓๕	๒.๖๕	๑.๕๑	.๕๓	๒.๔๐
	ค.	๑๓.๘๔	๔.๒๕	๑๓.๕๕	๔.๖๕	๒๓.๒๕	๓.๕๐
	ง.*	๕๕.๘๓	๖๓.๑๑	๕๕.๖๑**	๖๖.๖๕**	๕๓.๒๓	๖๒.๑๐
๒๑	ก.	๒๓.๖๓	๒๖.๕๕	๒๒.๕๓	๒๔.๑๖	๑๕.๕๓	๒๔.๒๐
	ข.	๒๒.๓๐	๑๕.๕๕	๒๑.๕๕	๑๕.๒๕	๒๒.๓๑	๒๐.๑๐
	ค.*	๕๒.๑๘	๕๕.๕๕	๕๐.๖๕	๕๐.๖๕	๖๑.๑๑**	๕๓.๕๐**
	ง.	๑.๓๕	๕.๑๘	๔.๕๕	๑.๕๓	.๕๓	๓.๕๐

ตาราง ๑๘. (กข)

คำถามกร ะทางที่	คำตอบ ร้อยละ	พร ะนกร ๒๒๔	ธนบรี ๒๑๒	ราย ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพร ะภิกษุ สธน ๑๐๓	ไม่มีพร ะภิกษุ สธน ๓๓๓
หน่วยความรูทั่วไป							
๓๑	ก.	๓๘.๓๔	๔๒.๓๔	๓๔.๔๓	๔๑.๓๐	๓๒.๔๘	๔๒.๖๐
	ข.	๖.๖๔	๒๒.๓๔	๖.๓๓	๒๒.๓๔	๑๒.๖๑	๒.๑๐
	ก.*	๔๑.๒๖	๔๑.๔๑	๔๐.๘๑	๔๔.๔๔	๔๖.๕๖	๔๑.๔๐
	ง.	๑๑.๑๔	๑๒.๓๒	๑๒.๕๖	๑๑.๒๖	๓.๓๖	๑๓.๒๐
๕๖	ก.	๒๒.๓๐	๓๖.๒๖	๒๔.๖๐	๒๘.๖๓	๒๘.๑๓	๒๔.๔๐
	ข.	๒๖.๓๑	๒๐.๒๔	๒๔.๖๖	๒๒.๐๑	๒๘.๑๓	๒๑.๔๐
	ก.	๓.๔๓	๔.๑๘	๓.๑๔	๔.๖๓	๓.๘๘	๔.๔๐
	ง.*	๔๖.๘๓**	๓๓.๖๘**	๔๒.๖๑	๔๒.๒๔	๓๘.๘๐	๔๑.๔๐
๖๐	ก.	๑๔.๑๓	๒๔.๔๔	๒๒.๔๒	๒๑.๑๒	๒๔.๒๔	๒๑.๐๐
	ข.*	๓๘.๘๐	๔๒.๘๖	๔๐.๘๑	๔๐.๘๔	๓๘.๘๐	๔๑.๔๐
	ก.	๘.๔๒	๘.๔๘	๑๐.๓๑	๓.๐๔	๔.๓๐	๘.๔๐
	ง.	๓๐.๓๒	๒๑.๑๔	๒๓.๓๓	๒๘.๑๖	๒๔.๒๔	๒๖.๔๐
๖๔	ก.	๔๖.๓๘	๔๔.๔๑	๔๒.๖๐	๔๒.๔๓	๓๔.๓๓	๔๔.๘๐
	ข.	๒๐.๔๖	๑๘.๓๓	๒๒.๔๒	๑๖.๘๔	๒๔.๒๔	๑๘.๓๐
	ก.	๖.๖๔	๓.๒๔	๖.๒๘	๓.๓๔	๔.๓๐	๓.๖๐
	ง.*	๒๔.๔๒	๒๘.๓๓	๒๓.๓๔	๒๖.๓๔	๒๖.๑๔	๒๓.๓๐
๗๒	ก.	๓๔.๖๔	๔๔.๓๔	๓๘.๑๒	๔๖.๔๓	๓๔.๘๘	๔๔.๑๐
	ข.*	๒๔.๐๘	๑๘.๘๔	๒๒.๔๒	๒๐.๖๔	๓๔.๘๘**	๑๓.๑๐**

ตาราง ๑๘. (ต่อ)

คำถามประเภทที่	ค่าตอบ ขอย่อยที่	พระนคร ๒๒๔	ธนบุรี ๒๑๒	ชาน ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพระภิกษุ สอน ๑๐๓	ไม่มีพระภิกษุ สอน ๓๓๓
หน่วยความรู้ทั่วไป	ก.	๕.๓๖	๖.๕๕	๕.๕๒	๖.๕๓	๘.๓๓	๗.๘๐
	ง.	๒๕.๕๒	๒๘.๒๖	๒๘.๓๐	๒๔.๘๓	๑๓.๕๖	๒๕.๓๐
	ก.	๔๓.๒๖	๓๕.๐๕	๓๘.๕๓	๔๔.๑๒	๕๒.๖๘	๔๐.๘๐
	ข.	๑๓.๓๘	๒๑.๖๖	๑๕.๓๔	๑๕.๐๒	๑๕.๕๒	๑๘.๐๐
	ค.	๑๘.๓๓	๑๕.๓๘	๑๕.๒๕	๑๕.๒๔	๑๓.๕๖	๑๕.๘๐
	ง.*	๒๒.๓๕	๑๕.๓๑	๒๑.๕๓	๒๐.๖๕	๒๑.๓๔	๒๑.๐๐
๓๑	ก.*	๒๒.๓๕	๑๕.๓๑	๒๑.๐๘	๒๑.๑๒	๓๒.๐๓**	๑๓.๓๐**
	ข.	๒๘.๕๔	๒๓.๓๕	๒๖.๐๑	๓๐.๕๑	๒๓.๒๘	๒๕.๓๐
	ค.	๑๘.๓๓	๒๔.๐๒	๒๐.๖๓	๒๒.๐๖	๑๖.๔๕	๒๒.๘๐
	ง.	๒๕.๕๓	๒๓.๓๕	๓๐.๕๔	๒๖.๒๘	๒๔.๑๓	๒๘.๘๐

หมายเหตุ * ค่าตอบที่ถูกที่สุด

** ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากตาราง ๑๘. จะเห็นได้ว่า

๑. เด็กในโรงเรียนสังกัดจังหวัดขอนแก่นมีความรู้ดีกว่าเด็กในโรงเรียนสังกัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พะทุมประวดี เบญจศีล วันสำคัญทางศาสนา และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศีลธรรมและวัฒนธรรม

๒. เด็กหญิงมีความรู้ดีกว่าเด็กชายในเรื่องมารยาท วันสำคัญทางศาสนา ความรู้เกี่ยวกับธรรมะ และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศีลธรรมและวัฒนธรรม

๓. เด็กในโรงเรียนที่มีพร ะกัณษสอนวิชาศีลธรรมมีความรู้ดีกว่าเด็กในโรงเรียนที่ไม่มีพร ะกัณษสอนในเรื่องธรรมะ มารยาท เบญจศีล วันสำคัญทางศาสนาและความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศีลธรรม และวัฒนธรรม แต่ค้อยกว่าในเรื่องศาสนกิจที่ควรปฏิบัติในวันสำคัญทางศาสนา

ตาราง ๑๙. เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละของค่าตอบของเด็กในโรงเรียนสังกัดจังหวัดพร ะนครศรี และ
ชนบท เด็กชายและเด็กหญิง เด็กในโรงเรียนที่มีพร ะกัณษสอนวิชาศีลธรรม และที่
ไม่มีพร ะกัณษสอนในหมวดทัศนคติเป็นรายข้อ

คำถามกร ะทงที่	ค่าตอบ ขอยอมที่	พร ะนคร ๒๒๔	ชนบท ๒๑๒	ชาย ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพร ะกัณษ สอน ๑๐๓	ไม่มีพร ะกัณษ สอน ๓๓๓
๓	ก.	๑.๓๘	๑.๔๑	๒.๒๔	.๔๔	๒.๔๑	๑.๒๐
	ข.	๑.๓๘	—	๑.๓๕	.๔๓	๓.๘๘	—
	ค.	.๔๕	—	.๔๕	—	.๔๓	—
	ง. *	๔๔.๔๔	๔๘.๔๓	๔๕.๐๓	๔๘.๕๓	๔๑.๑๘	๔๘.๔๐
๔	ก. *	๔๔.๔๔	๔๐.๔๐	๔๒.๘๔	๔๓.๔๑	๔๐.๒๑	๔๓.๔๐
	ข.	๑.๓๔	๒.๘๓	๒.๒๔	๑.๘๓	๒.๔๑	๑.๘๐
	ค.	.๔๕	.๔๓	.๔๐	—	.๔๓	.๓๐
	ง.	๓.๑๒	๕.๖๕	๔.๐๔	๔.๖๔	๕.๘๒	๓.๔๐
๕	ก.	๔.๘๑	๑๓.๑๘	๑๔.๓๕	๘.๔๕	๕.๘๒	๑๓.๒๐
	ข.	.๔๕	๑.๔๑	.๔๐	.๔๔	.๔๓	.๔๐
	ค.	.๔๕	.๔๓	.๔๐	—	.๔๓	.๓๐
	ง. *	๘๔.๒๐	๘๔.๓๘	๘๓.๘๓	๔๐.๕๔	๔๒.๑๕	๘๕.๕๐

ตาราง ๑๔. (ต่อ)

คำถามกรงที่	คำตอบ ข้อสอบที่	พจนานุกรม ๒๒๔	พจนานุกรม ๒๒๕	พจนานุกรม ๒๒๖	พจนานุกรม ๒๒๗	พจนานุกรม ๒๒๘	พจนานุกรม ๒๒๙
๑๓	ก.	๑๒.๕๓	๑๖.๕๕	๑๔.๓๕	๑๕.๕๕	๑๖.๕๕	๑๔.๕๐
	ข.	๒.๖๔	๑.๕๑	๑.๓๕	๒.๕๑	๒.๕๑	๑.๕๐
	ค.	๓.๕๓	๓.๕๓	๓.๑๔	๓.๓๖	๓.๕๕	๖.๐๐
	ง.*	๓๓.๖๐	๓๓.๕๓	๓๖.๖๕	๓๕.๖๓	๓๐.๕๐	๓๓.๑๐
๓๔	ก.	๒๐.๐๓	๒๕.๖๓	๒๒.๕๓	๒๖.๓๕	๒๐.๓๓	๒๖.๑๐
	ข.*	๓๕.๕๓**	๖๕.๐๐**	๓๐.๕๑	๓๐.๕๓	๓๖.๖๓	๖๕.๓๐
	ค.	๓.๑๒	๒.๕๓	๕.๐๓	๑.๕๓	๒.๕๑	๓.๐๐
	ง.	.๕๕	๑.๕๕	๑.๓๕	.๕๓	—	๑.๕๐
๑๑	ก.	๒๕.๕๕	๓๒.๕๓	๓๐.๐๕	๓๒.๕๖	๒๕.๑๓	๓๒.๕๐
	ข.*	๖๕.๕๖	๖๐.๒๕	๖๓.๒๕	๖๒.๕๐	๖๖.๕๓	๖๑.๕๐
	ค.	๓.๕๓	๓.๒๕	๕.๐๕	๒.๕๑	๒.๕๐	๓.๖๐
	ง.	.๕๕	๓.๒๕	๒.๖๕	๑.๕๐	๑.๕๕	๒.๑๐
๓๓	ก.*	๖๕.๒๒	๖๑.๓๐	๖๑.๐๐	๖๕.๒๕	๖๓.๕๐	๖๑.๕๐
	ข.	๖.๖๕	๖.๕๕	๕.๕๓	๓.๒๕	๕.๓๓	๖.๐๐
	ค.	๒๖.๓๖	๒๖.๕๕	๒๓.๓๓	๓๐.๐๕	๒๑.๓๕	๒๕.๕๐
	ง.	๑.๓๕	๕.๒๕	๕.๕๕	๑.๕๑	๑.๕๕	๓.๓๐
๑๕	ก.*	๓๕.๕๕	๕๖.๑๕	๓๕.๕๓	๕๕.๕๓	๕๑.๕๕	๕๒.๕๐
	ข.	๕.๐๑	๕.๑๕	๕.๐๕	๕.๑๖	๓.๕๕	๕.๕๐
	ค.	๖.๖๕	๕.๖๕	๓.๖๒	๕.๖๕	๕.๕๒	๖.๓๐
	ง.	๑๐.๒๖	๒.๕๓	๕.๕๒	๕.๖๕	๕.๓๓	๖.๐๐

ตาราง ๑๕. (ต่อ)

คำถามกร พงท	คำตอบ ขอยก	พร.นคร ๒๒๔	ธนบุรี ๒๑๒	ช.ย ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพร.ภิกษุ สอน ๑๐๓	ไม่มีพร.ภิกษุ สอน ๓๓๓
๓๕	ก.*	๔๒.๕๑	๓๖.๓๓	๓๘.๔๘	๔๑.๒๐	๔๔.๓๕	๓๘.๓๐
	ข.	๔.๕๒	๑๐.๓๖	๑๑.๖๖	๓.๕๑	๕.๔๒	๑๐.๔๐
	ค.	๔.๐๑	๓.๕๔	๔.๕๓	๖.๕๓	๕.๔๒	๕.๓๐
	ง.	๔.๐๑	๕.๑๔	๔.๕๔	๔.๖๕	๓.๔๔	๔.๔๐
๓๐	ก.	๔.๐๓	๕.๖๕	๔.๕๒	๕.๑๖	๔.๔๕	๓.๕๐
	ข.	๔.๕๖	๔.๕๕	๖.๓๓	๖.๕๓	๖.๓๕	๖.๖๐
	ค.	๒๐.๕๖	๒๖.๓๓	๒๕.๑๑	๒๒.๐๖	๑๕.๔๐	๒๕.๕๐
	ง.*	๖๖.๐๑**	๕๔.๔๐**	๕๕.๒๐	๖๕.๓๒	๖๔.๔๓	๖๐.๓๐
๓	ก.*	๕๓.๕๔	๕๓.๖๕	๕๑.๕๑	๕๔.๕๕	๕๔.๒๐	๕๕.๒๐
	ข.	๑.๓๔	๔.๒๔	๒.๒๔	๓.๓๕	๑.๕๕	๓.๓๐
	ค.	๑๐.๒๖	๑๑.๓๓	๑๐.๓๒	๑๑.๓๓	๔.๓๓	๑๑.๓๐
	ง.	๒๔.๕๕	๓๐.๑๕	๒๕.๖๐	๒๕.๕๓	๓๐.๐๓	๒๕.๔๐
๒๖	ก.	.๔๔	๒.๓๕	๒.๒๔	.๕๕	.๕๓	๑.๔๐
	ข.*	๕๓.๕๖	๕๓.๕๓	๕๔.๓๒	๕๓.๒๖	๕๕.๑๓	๕๕.๕๐
	ค.	๒.๒๓	.๕๕	๒.๒๔	.๕๕	๑.๕๕	๑.๕๐
	ง.	๕๑.๕๒	๓๔.๖๒	๓๕.๕๒	๔๐.๔๔	๓๓.๔๓	๕๑.๑๐
๓๕	ก.	๒๕.๕๓	๒๔.๓๓	๓๑.๓๕	๒๑.๕๕	๑๕.๔๐	๒๔.๔๐
	ข.*	๕๓.๒๖	๔๐.๐๓	๕๓.๕๕	๓๕.๕๒	๕๕.๕๓**	๓๕.๓๐**
	ค.	๒๔.๕๕	๒๓.๓๕	๒๐.๑๔	๓๓.๐๔	๒๔.๑๓	๒๔.๕๐
	ง.	๒.๒๓	๒.๓๕	๒.๖๕	๑.๔๓	๑.๕๕	๒.๔๐

ตาราง ๑๘. (ต่อ)

คำถามกร ะทงที่	คำทอบ ขอยอบ	พร ะนกร ๒๒๔	ทนบร ๒๒๒	ทาย ๒๒๓	ทญิง ๒๒๑	มีพร ะภิกษ สอน ๑๐๓	ไม่มีพร ะภิกษ สอน ๓๓๓
๒๒	ก.	๑๒.๔๓	๒๓.๕๕	๑๔.๘๓	๑๓.๓๖	๔.๘๘	๒๒.๒๐
	ข.*	๔๑.๐๓	๓๓.๒๐	๔๑.๒๖	๓๓.๐๘	๔๑.๕๓**	๓๖.๖๐**
	ค.	๒๒.๔๔	๑๔.๓๑	๑๓.๔๔	๓๐.๔๘	๓๔.๘๘	๒๐.๓๐
	ง.	๑๖.๐๔	๑๔.๓๑	๒๑.๕๒	๑๓.๖๑	๑๑.๖๔	๑๔.๕๐
๕๒	ก.	๒๒.๓๐	๒๒.๖๑	๑๔.๘๘	๒๖.๒๒	๒๒.๑๓	๒๐.๓๐
	ข.	๔.๕๖	๖.๑๒	๓.๑๘	๓.๒๒	๔.๕๒	๔.๑๐
	ค.	๔๑.๓๐	๓๒.๐๓	๒๒.๖๑	๓๓.๓๓	๒๒.๖๘	๓๖.๖๐
	ง.*	๒๒.๔๔**	๓๔.๖๒**	๓๐.๔๔	๓๖.๖๑	๒๒.๒๒**	๓๖.๔๐**
๕๓	ก.	๓๓.๐๐	๕๖.๑๖	๓๔.๑๒	๓๔.๕๖	๓๒.๔๘	๔๑.๔๐
	ข.*	๒๒.๔๔**	๑๔.๓๒**	๒๒.๕๖	๒๒.๔๑	๓๑.๐๔**	๑๒.๕๐**
	ค.	๒๒.๓๐	๑๔.๓๓	๑๓.๔๔	๒๒.๐๐	๒๑.๓๔	๒๐.๑๐
	ง.	๑๔.๑๖	๑๔.๕๔	๑๖.๕๔	๑๔.๐๘	๑๔.๕๔	๑๔.๖๐
๓๓	ก.	๔๐.๘๔	๔๐.๓๔	๔๔.๓๓	๔๒.๑๐	๓๔.๘๐	๔๔.๓๐
	ข.	๑๓.๘๔	๒๖.๘๔	๒๒.๓๒	๒๑.๑๒	๒๖.๑๔	๒๑.๐๐
	ค.	๓.๑๒	๓.๓๓	๔.๐๓	๒.๘๑	--	๔.๕๐
	ง.*	๒๒.๖๔**	๑๖.๔๔**	๒๑.๕๓	๒๒.๐๐	๓๔.๕๒**	๑๔.๓๐**
๕๔	ก.	๔๔.๐๔	๔๑.๕๓	๕๖.๒๐	๕๖.๔๑	๒๒.๖๘	๔๑.๔๐
	ข.	๖.๒๒	๔.๓๑	๔.๔๓	๖.๑๐	๖.๓๔	๔.๑๐
	ค.	๒๒.๐๘	๒๒.๔๐	๒๒.๓๒	๒๖.๓๔	๒๒.๑๖	๒๒.๓๐
	ง.*	๒๒.๖๓	๒๐.๒๒	๒๒.๖๓	๑๔.๒๒	๒๒.๓๑	๒๑.๔๐

ตาราง ๑๔. (ต่อ)

คำถามกร ะทางที่	คำตอบ ขอย่อยที่	พระนคร ๒๒๔	ธนบุรี ๒๑๒	ชาน ๒๒๓	หญิง ๒๑๓	มีพระภิกษุ สอน ๑๐๓	ไม่มีพระภิกษุ สอน ๓๓๓
๗๔	ก.	๗๒.๖๔	๗๒.๐๖	๖๔.๐๗	๗๒.๐๔	๗๓.๗๒	๗๒.๐๐
	ข.	๓.๑๒	๒.๘๓	๓.๑๔	๒.๘๑	๒.๘๑	๓.๐๐
	ค.	๔.๕	๗.๐๖	๖.๗๒	๔.๖๔	๓.๘๘	๖.๓๐
	ง.*	๑๔.๑๗	๑๖.๔๕	๑๔.๗๓	๑๖.๔๓	๑๔.๔๐	๑๗.๗๐

หมายเหตุ * ค่าคอมทศที่สุด

** ทางกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากตาราง ๑๔. จะเห็นได้ว่า

๑. เด็กในโรงเรียนสังกัดจังหวัดพระนคร มีทัศนคติถูกต้องกว่าเด็กในโรงเรียนสังกัดจังหวัดธนบุรีในเรื่องการอาชีพ แต่ต่อยกกว่าในเรื่องการบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม
๒. เด็กชายและเด็กหญิงมีทัศนคติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในเชิงสถิติ
๓. เด็กในโรงเรียนที่มีพระภิกษุสอนวิชาศีลธรรม มีทัศนคติถูกต้องกว่าเด็กในโรงเรียนที่ไม่มีพระภิกษุสอนในค่านั้ทัศนคติต่อโรงเรียน ท่อการอาชีพ และต่อส่วนรวม

บทที่ ๕

สรุปผลการสำรวจ และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการสำรวจ จากการวิเคราะห์หาคำตอบตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ ได้ผลสรุปดังต่อไปนี้

๑. ความรู้และทัศนคติด้านศิลปกรรมและวัฒนธรรม จากการทดสอบเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ในโรงเรียนในโครงการกรุงเทพฯ - ชุมพร ปีการศึกษา ๒๕๐๕ ซึ่งคัดเลือกขึ้นมาศึกษา โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ จำนวนชาย ๒๒๓ คน หญิง ๒๑๓ คน รวม ๔๓๖ คน ปรากฏผลดังนี้

ก. ความรู้ จากการคิดหาคะแนนเฉลี่ยของเด็กในหมวดความรู้ ปรากฏว่าเด็กมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาศิลปกรรมตามหลักสูตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (๕๕.๐๐ %)

✓ หน่วยมاریยาห์ เด็กมีความรู้เรื่องมاریยาห์ในการพบผู้ใหญ่อยู่มาก มاریยาห์ในการรับประทานอาหารร่วมกับแขกและมاریยาห์ในเวลาแรกพบกันอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง มاریยาห์ในเวลาลาจากกัน และการไปฝั่งคนหรืออยู่ในเกณฑ์อ่อน มاریยาห์ที่ไม่ควรกระทำในการรับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่นอยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก และเมื่อคิดเฉลี่ยทั้งหน่วย ปรากฏว่าเด็กมีความรู้เรื่องมاریยาห์อยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างต่ำ

หน่วยพุทธประวัติ เด็กมีความรู้เรื่องพระนามเดิมของพระพุทธเจ้าอยู่ในเกณฑ์ดีมากฐานะของพระพุทธบิดาอยู่ในเกณฑ์ดี ความหวังของพระพุทธบิดา การเสด็จออกบวชระยะเวลาที่พระพุทธเจ้าบำเพ็ญเพียรจนได้ตรัสรู้ และพระปฐมเทศนาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง การบำเพ็ญทุกรกิริยา การสิ้นพระชนม์ของพระพุทธมารดา และการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าอยู่ในเกณฑ์อ่อน เมื่อคิดเฉลี่ยทั้งหน่วยแล้ว ปรากฏว่าเด็กมีความรู้เรื่องพุทธประวัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและมีความรู้ตอนประสูติดีกว่าตอนตรัสรู้

หน่วยพระรัตนตรัย เด็กมีความรู้เรื่องความหมายของคำว่า "รัตนตรัย" อยู่ในเกณฑ์ดีมาก เหตุที่เรานับถือพระสงฆ์อยู่ในเกณฑ์ดี ความหมายของคำมัสการพระพุทธเจ้าอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คำมัสการพระสงฆ์อยู่ในเกณฑ์อ่อนและคำมัสการพระธรรมอยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก และเมื่อคิดเฉลี่ยทั้งหน่วยปรากฏว่า เด็กมีความรู้เรื่องพระรัตนตรัยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

หน่วยเบญจศีล - เบญจธรรม เด็กมีความรู้เรื่องศีลข้อที่ ๑ และอาชีพที่ถือว่า
นิคศีลธรรมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก การกระทำที่ถือว่านิกศีลข้อที่ ๕ และข้อควรละเว้นของศีลข้อที่ ๑
อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ความรู้เรื่องศีลข้อที่ ๒ อยู่ในเกณฑ์อ่อน ส่วนความรู้เรื่องการเปรียบเทียบ
ความสำคัญของศีลแต่ละข้ออยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก และเมื่อคิดเฉลี่ยทั้งหน่วยแล้ว ปรากฏว่าเด็กมี
ความรู้เรื่องเบญจศีล และเบญจธรรมอยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างสูง

หน่วยวันสำคัญทางศาสนา เด็กมีความรู้เรื่องระยะเวลาในการเข้าพรรษาอยู่
ในเกณฑ์ดีมาก การถวายผ้าอาบน้ำฝนอยู่ในเกณฑ์ดี วันวิสาขบูชาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง วันเข้าพรรษา
อยู่ในเกณฑ์อ่อน วันมาฆบูชาอยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก เมื่อคิดเฉลี่ยทั้งหน่วยแล้ว ปรากฏว่าเด็กมีความรู้
เรื่องวันสำคัญทางศาสนาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

หน่วยธรรมะ เด็กมีความรู้ความเข้าใจในความหมายของหลักธรรมที่ว่า
"คนเป็นที่พึ่งของคน" อยู่ในเกณฑ์ดี หลักสำคัญสามประการของพระพุทธโอวาทอยู่ในเกณฑ์อ่อน
ธรรมะที่เป็นเครื่องหมายของคนดี และพุทธภาษิตอยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก เมื่อคิดเฉลี่ยทั้งหน่วยปรากฏว่า
เด็กมีความรู้เรื่องธรรมะอยู่ในเกณฑ์อ่อน

หน่วยความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศีลธรรมและวัชนธรรม เด็กมีความรู้เรื่องเวลา
ที่ควรสวดมนต์ไหว้พระและการกราบพระอยู่ในเกณฑ์ดีมาก การนั่งพับเพียบ อายุที่คนไทยนิยมบวช
ลักษณะของคนที่มีความเมตตา กรุณา คนหัวดีหัววัน คนหน้าไหว้หลังหลอก คนฉึกวันประกันพรุ่งและคน
วานอนสอนง่ายอยู่ในเกณฑ์ดี ลักษณะของคนที่ดีว่าเป็นผู้ดี ผู้ที่มีส่วนสำคัญที่สุดในการสร้างและรักษา
ชื่อเสียงของโรงเรียน ลักษณะของสิ่งที่ถือว่าเป็นของส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ความรู้เรื่อง
โรงเรียนเป็นสาธารณสมบัติอยู่ในเกณฑ์อ่อน ความรู้เรื่องลักษณะของคนสรวย หยิบหย่ง และที่
สาธารณสถาน อยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก เมื่อคิดเฉลี่ยทั้งหน่วยแล้ว ปรากฏว่าเด็กมีความรู้ทั่วไปเกี่ยว
กับศีลธรรมและวัชนธรรมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

เด็กชนบรีมีความรู้ดีกว่าเด็กพระนครในเรื่องมารยาท พุทธประวัติ เบญจศีล
วันสำคัญทางศาสนา และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศีลธรรมและวัชนธรรม

เด็กหญิงมีความรู้ดีกว่าเด็กชายในเรื่องมารยาท วันสำคัญทางศาสนา ความรู้
เกี่ยวกับธรรมะ และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศีลธรรมและวัชนธรรม

ข. ทักษะ จากการคิดหาคะแนนเฉลี่ยคำตอบที่ถูกต้องของเด็กในหมวดทักษะการปรากฏว่าเด็กมีทักษะการคิดวิเคราะห์และวัฒนธรรมอยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างสูง (๕๗.๒๒ %)

เด็กส่วนใหญ่มีทักษะการทบทวน การเรียน และตอบคำถามอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ทักษะการสื่อสารและการอ่านเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี แต่เด็กยังมีเด็กประมาณ ๒ ใน ๓ ที่ยังไม่เข้าใจว่าจะทำอย่างไรจึงจะอ่านและเขียนประโยชน์แก่ส่วนรวมมากที่สุด ทักษะการสื่อสารอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ทักษะการอ่านอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี เด็กกว่าครึ่งยังมีความเห็นว่า อาชีพเป็นแพทย์และเป็นข้าราชการ เป็นอาชีพที่มีเกียรติสูงกว่าอาชีพอื่น ๆ มีเด็กเพียง ๑ ใน ๔ เท่านั้นที่มีความเข้าใจว่า อาชีพทุกอาชีพที่สุจริตมีเกียรติเท่าเทียมกันอันถือว่าเป็นทักษะการอ่านในปัจจุบัน เด็กประถมมีทักษะการอ่านสูงกว่าเด็กชั้นม.๑ แต่ต่ำกว่าในด้านการสื่อสารให้ประโยชน์เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เด็กชายและเด็กหญิงมีทักษะการอ่านไม่แตกต่างกัน

๒. อิทธิพลของอายุของเด็กต่อการเรียนวิชาศีลธรรม

ก. เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมระหว่างเด็กแต่ละระดับอายุ (ที่เรียนอยู่ในชั้นเดียวกัน) จากการเปรียบเทียบมัธยฐานเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนคำตอบที่ถูกต้องของกลุ่มเด็กอายุ ๘ ปี ถึงกลุ่มเด็กอายุ ๑๔ ปี ซึ่งมีเด็กอายุ ๘ ปี จำนวน ๑๐ คน อายุ ๙ ปี จำนวน ๖๓ คน อายุ ๑๐ ปี จำนวน ๑๕๕ คน อายุ ๑๑ ปี จำนวน ๑๑๒ คน อายุ ๑๒ ปี จำนวน ๗๑ คน อายุ ๑๓ ปี จำนวน ๑๕ คน และอายุ ๑๔ ปี จำนวน ๑๐ คน โดยวิธี $t - test$ ปรากฏว่าค่าของ t ต่ำกว่า ๑.๙๖ ทุกระดับกลุ่มอายุ แสดงว่าความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมของเด็กแต่ละระดับอายุ (ที่เรียนอยู่ในชั้นเดียวกัน) ไม่แตกต่างกัน

ข. สหสัมพันธ์ระหว่างอายุของเด็กกับความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรม จากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอายุของเด็กกับความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรม โดยวิธี Mean Square Contingency (C) ค่าของ $C = .๓๐๑๔$ และมีนัยสำคัญ แสดงว่าอายุของเด็ก (ที่เรียนอยู่ในชั้นเดียวกัน) มีอิทธิพลต่อการเรียนวิชาศีลธรรมน้อยมาก

๓. เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิง

จากการเปรียบเทียบมัธยฐานเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนคำตอบที่ถูกต้องของกลุ่มเด็กชาย จำนวน ๒๓๓ คน กับกลุ่มเด็กหญิงจำนวน ๒๑๓ คน โดยวิธี $t - test$ ปรากฏว่าค่าของ $t = .๘๒๔$ แสดงว่าความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิงไม่แตกต่างกัน

๔. เปรียบเทียบผลการสอนวิชาศีลธรรมระหว่างโรงเรียนที่มีพร ะกฤษสอนวิชาศีลธรรม
กับโรงเรียนที่ไม่มีพร ะกฤษสอน จากการเปรียบเทียบมัธยเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนคำตอบ
 ที่ถูกของกลุ่มเด็กในโรงเรียนที่มีพร ะกฤษสอนวิชาศีลธรรม จำนวน ๑๐๓ คน กับกลุ่มเด็กในโรงเรียน
 ที่ไม่มีพร ะกฤษสอน จำนวน ๓๓๓ คน โดยวิธี $t - test$ ปรากฏว่าค่าของ $t = ๓.๒๐๖๔$
 แสดงว่าโรงเรียนที่มีพร ะกฤษสอนวิชาศีลธรรมสอนนักเรียนให้มีความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรมและ
 วัฒนธรรมดีกว่าและถูกต้องกว่าโรงเรียนที่ไม่มีพร ะกฤษสอน

เนื้อหาวิชาศีลธรรมที่เด็กที่เรียนจากโรงเรียนที่มีพร ะกฤษสอน มีความรู้ดีกว่าเด็ก
 ที่เรียนจากโรงเรียนที่ไม่มีพร ะกฤษสอนคือ เรื่องที่เกี่ยวกับธรรมะ มารยาท เบญจศีล วันสำคัญทาง
 ศาสนา และศาสนกิจที่ควรปฏิบัติในวันสำคัญทางศาสนา

เด็กในโรงเรียนที่มีพร ะกฤษสอนวิชาศีลธรรม มีทัศนคติต่อโรงเรียนต่อการอาชีพ
 และต่อส่วนรวมถูกต้องกว่าเด็กในโรงเรียนที่ไม่มีพร ะกฤษสอน

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีเวลาจำกัด ผู้ศึกษาจึงใคร่จะแสดงความคิดเห็นโดยอาศัยผล
 จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นหลักเพื่อเสนอแนะต่อบุคคลและสถาบันที่มีความสนใจ และมีส่วนรับผิดชอบ
 ต่อการปลูกฝังจริยศึกษาให้แก่เยาวชนของชาติ ดังนี้

ก. ข้อเสนอแนะต่อบุคคลที่สนใจและต้องการจะศึกษาค้นคว้าปัญหานี้ต่อไป

๑. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีออกข้อทดสอบเพียงอย่างเดียว ดังนั้นข้อมูลที่ได้อาจยังไม่มั่นใจได้ว่า
 เด็กประพฤติปฏิบัติตนตามที่ตอบข้อทดสอบได้จริงหรือไม่ ถ้าจะให้ข้อเท็จจริงที่มั่นใจยิ่งขึ้น จึงควร
 จะได้มีการศึกษาค้นคว้าหลาย ๆ วิธีร่วมกัน โดยเฉพาะก็ควรจะได้มีการไปสังเกตการประพฤติ
 ปฏิบัติของเด็กจริง ๆ หรือควรจะมีการสัมภาษณ์ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กว่า เด็ก
 ได้ประพฤติปฏิบัติตนตามความรู้และทัศนคติที่เขาามีหรือไม่เพียงไร มีเด็กที่รู้แล้ว แต่ไม่ทำตามที่มีอยู่
 ร้อยละเท่าใด

๒. เนื่องจากข้อทดสอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการ ถ้าจะศึกษา
 โดยการออกข้อทดสอบเช่นครั้งนี้อีก ก็ควรจะได้ปรับปรุงข้อทดสอบให้ดียิ่งขึ้น โดยให้สามารถวัด
 ความรู้และทัศนคติของเด็กได้กว้างขวางมากขึ้น

๓. ถ้าสถานการณ์อำนวย ก็ควรที่จะเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาให้ใหญ่ขึ้น

๔. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ได้พบว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสอนวิชาศีลธรรมสอนนักเรียนให้มีความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมดีกว่าและถูกต้องกว่าโรงเรียนที่ไม่มีประสิทธิภาพสอน ฉะนั้นจึงควรจะได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนของโรงเรียนสองประเภทนี้ในท้องถิ่นอื่นอีก เพื่อดูว่าจะได้ผลเช่นเดียวกับที่ได้ในครั้งนี้นหรือไม่

✓ ๕. ควรจะศึกษาเปรียบเทียบดูว่า ระหว่างเด็กต่างจังหวัดกับเด็กในจังหวัดพระนคร - ชนบุรี จะมีความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมแตกต่างกันหรือไม่ เพียงไร

๖. ควรจะศึกษาเปรียบเทียบดูว่า ระหว่างเด็กที่เรียนเก่งกับเด็กที่เรียนอ่อนจะมีความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมแตกต่างกันหรือไม่ เพียงไร

๗. ควรจะศึกษาเปรียบเทียบดูว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่างกัน จะมีความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมต่างกันหรือไม่ เพียงไร

๘. ควรจะศึกษาเปรียบเทียบดูว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่เลื่อมใสในศาสนา กับครอบครัวที่ไม่เอาใจใส่ในศาสนา จะมีความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมต่างกันหรือไม่ เพียงไร

๙. ควรจะศึกษาเปรียบเทียบดูว่า เด็กที่เรียนกับครูหญิงและครูชาย จะมีความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมต่างกันหรือไม่ เพียงไร

๑๐. ควรจะศึกษาเปรียบเทียบดูว่า เด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ประถมปีที่ ๗ มัธยมศึกษาปีที่ ๓ และมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จะมีความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมต่างกันหรือไม่ เพียงไร

๑๑. ควรจะศึกษาเพื่อดูว่า ความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมจะมีสหสัมพันธ์กับความสามารถในการเรียนวิชาอื่น ๆ หรือไม่ เพียงไร

๑๒. ควรจะศึกษาเพื่อทราบว่า อิทธิพลของครอบครัว ระดับการศึกษาและอาชีพของคุณ ในครอบครัว ตลอดจนชุมชนที่ครอบครัวนั้นตั้งอยู่จะมีอิทธิพลต่อการสอนวิชาศีลธรรมและการเสริมสร้างทัศนคติให้แก่เด็กหรือไม่ เพียงไร

๑๓. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ได้พบว่า อายุของเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนวิชาศีลธรรมน้อยมาก จึงชวนให้เป็นที่สงสัยว่า เชาวนหรือสติปัญญาของเด็กน่าจะมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการเรียน

วิชาศีลธรรมและการเสริมสร้างทัศนคติ ดังนั้นจึงน่าจะได้ศึกษาว่า เขาวนหรือสติปัญญาของเด็ก จะมีอิทธิพลต่อการเรียนวิชาศีลธรรมและการเสริมสร้างทัศนคติจริง ตามที่ได้ตั้งข้อสงสัยไว้หรือไม่

๑๘. ควรจะศึกษาทัศนคติของเด็ก ของผู้ปกครองเด็ก และของครูในโรงเรียนเดียวกัน ที่มีต่อการบรรจุพระภิกษุเข้าไปเป็นครูสอนวิชาศีลธรรม

ข. ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงศึกษาธิการ

๑. โดยเหตุผลจากการค้นคว้าครั้งนี้พบว่า โรงเรียนที่มีพระภิกษุสอนวิชาศีลธรรม สอนนักเรียนให้มีความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมดีกว่าและถูกต้องกว่าโรงเรียนที่ไม่มีพระภิกษุสอน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงควรส่งเสริมโดยการบรรจุพระภิกษุเข้าไปสอนวิชาศีลธรรมในโรงเรียนให้มากขึ้น

๒. เนื่องจากครูเป็นบุคคลสำคัญในการสอนวิชาศีลธรรม เมื่อไม่สามารถบรรจุพระภิกษุเข้าไปทำการสอนในโรงเรียนทุกโรงเรียนได้ กระทรวงศึกษาธิการก็ควรจะได้จัดให้มีการอบรมครูประจำการในเรื่องเนื้อหาและวิธีสอนวิชาศีลธรรม เพื่อครูจะได้นำไปสอดแทรกในวิชาที่ตนสอน

๓. ในกรณีที่ไม่สามารถจะบรรจุพระภิกษุเข้าไปสอนในโรงเรียนทุกโรงเรียน และไม่สามารถจะอบรมครูทุกคนได้ กระทรวงศึกษาธิการก็ควรส่งเสริมให้มีครูผู้เชี่ยวชาญทางวิชาศีลธรรมและศาสนา โดยเฉพาะท่านองอนุศาสนาจารย์ประจำในโรงเรียนทุกโรงเรียน หรือทุกกลุ่มโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อจะได้วางหลักสูตรการสอนให้เหมาะสมกับปัญหาในท้องถิ่นให้เด็กสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้ในวิถีประจำวันของตนได้

๔. ในกรณีที่ไม่สามารถจะทำตามวิธีที่กล่าวมาในข้อ ๓. กระทรวงศึกษาธิการก็ควรส่งเสริมให้มีพระภิกษุเป็นที่ปรึกษาประจำโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียน เพื่อจะได้ช่วยเหลืออบรมความประพฤติของเด็ก ร่วมกับครูและผู้ปกครอง

ค. ข้อเสนอแนะต่อครูใหญ่และครูทุกคนในโรงเรียนในโครงการกรุงเทพฯ - ชนบุรี

๑. จากผลของการค้นคว้าครั้งนี้ปรากฏว่า เด็กเกือบครึ่งหนึ่งยังมีความเข้าใจว่าโรงเรียนเป็นสมบัติของหลวงอยู่ (มีเด็กเพียง ๑ ใน ๔ เท่านั้นที่เข้าใจว่าโรงเรียนเป็นของสาธารณสมบัติ)

จึงทำให้เด็กจำนวนนี้เข้าใจว่า การที่ชื่อเสียงของโรงเรียนจะดีขึ้นหรือเลวลงขึ้นอยู่กับครูใหญ่ ครูทุกคนและภารโรงทุกคนในโรงเรียน และคิดว่าหน้าที่ของตนนั้นคือทำความสะอาดห้องเรียนและเก็บเศษกระดาษในบริเวณโรงเรียนเท่านั้น ดังนั้นโรงเรียนจึงควร เน้นการสอนเรื่องโรงเรียนและหน้าที่ที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติต่อโรงเรียนให้มากขึ้นเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดในเรื่องนี้ และควรส่งเสริมให้กิจกรรมที่จะทำให้นักเรียนได้บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนให้มากขึ้นด้วย

๒. จากผลของการค้นคว้าครั้งนี้ปรากฏว่า มีเด็กเกือบครึ่งหนึ่งที่ยังไม่ทราบว่า อรหันตสมาธิ เป็นคำกล่าวมัสการพระพุทธฯ มากกว่า ๓ ใน ๕ ยังไม่ทราบว่า สวากขาโต ฯลฯ เป็นคำกล่าวมัสการพระธรรม และมากกว่าครึ่งยังไม่ทราบว่า สุปฏิปันโน ฯลฯ เป็นคำกล่าวมัสการพระสงฆ์ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรแก้ไขโดยการให้เด็กสวดมนต์ไหว้พระแบบมีคำแปล หรืออธิบายความหมายของคำสวดมนต์ไหว้พระให้เด็กทราบ และเน้นให้เด็กตั้งใจสมาธิจิตในเวลาสวดมนต์ไหว้พระด้วย

๓. จากผลการค้นคว้าครั้งนี้ปรากฏว่า เด็กมีความรู้เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ดังนั้นเมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา โรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมในโรงเรียนหรือพาเด็กไปร่วมบำเพ็ญศาสนกิจทั่วๆ ไป ทั้งนี้เพื่อจะเน้นให้เด็กเห็นความสำคัญของวันนั้น ๆ โดยเฉพาะวันมาฆบูชา ซึ่งเด็กยังมีความรู้อ่อนมาก

๔. จากผลของการค้นคว้าครั้งนี้ปรากฏว่า เด็กมีความรู้เกี่ยวกับธรรมะ และพุทธานิคมอยู่ในเกณฑ์อ่อน เด็กมากกว่า ๔ ใน ๕ ยังไม่ทราบว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความเพียร เป็นบ่อเกิดแห่งความสำเร็จ และเวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า และมีเด็กเพียง ๑ ใน ๕ เท่านั้นที่ทราบความหมายของหลักธรรมที่ว่า "อตุตาหิ อตุโน นาโถ" ดังนั้นโรงเรียนจึงควรส่งเสริมให้นักเรียนผลัดเปลี่ยนกันหาหลักธรรมและพุทธานิคมมาเขียนคึกป้ายประกาศหน้าห้องเรียน และอธิบายความหมายของหลักธรรมและพุทธานิคมเหล่านั้น ๆ ให้เด็กทราบ

๕. จากผลของการค้นคว้าครั้งนี้ปรากฏว่า เด็กจำนวน ๔ ใน ๕ ยังไม่ทราบว่าของส่วนรวม และสถานที่ที่จัดเป็นที่สาธารณะสถานนั้นเป็นอย่างไร แม้ ดังนั้นโรงเรียนจึงควร เน้นการสอนในเรื่องนี้ด้วย

๖. จากผลของการค้นคว้าครั้งนี้ปรากฏว่า เด็กส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติต่อการอาชีพผิดอยู่ มีเด็กเพียง ๑ ใน ๔ เท่านั้นที่เข้าใจว่า อาชีพทุกอาชีพที่สุจริตมีเกียรติเท่าเทียมกัน ดังนั้น โรงเรียนจึงควร เน้นการสอนในเรื่องนี้เพื่อให้เด็กมีทัศนคติที่ถูกต้อง

บรรณานุกรม

การวิจัย, กอง กรมวิชาการ รายงานการวิจัยเด็กวัยรุ่น ๒๕๐๑ ๒๓ หน้า.

การประถมศึกษา, กอง กรมสามัญศึกษา รายงานประจำปี ๒๕๐๓ โรงพิมพ์การศาสนา พระนคร ๑๐๑ หน้า.

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. "เราควรจะแก้เรื่องเด็กวัยรุ่นกันที่ไหนจึงจะถูก" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ๘ : ๑๐ ๑๔ - ๑๕ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๐๔.

นวลนง เสวตเวช พุทธศาสนากับการแนะแนว วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๐ ๕๔ หน้า.

เปลื้อง ณ นคร จิตวิทยาการศึกษา ไทยวัฒนาพานิช พระนคร ๒๔๙๒ ๓๒๖ หน้า.

เผยแพร่การศึกษา, กอง สัมมนาว่าด้วยจริยศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๔ ของกระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์ ร.ส.พ. พระนคร ๒๐๔ หน้า.

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ ๗๗ ตอนที่ ๔๖ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๓.

พุทธศาสนิกชน (นามแฝง) แนะแนวจริยธรรม ชุมชนส่งเสริมจริยศึกษาจัดพิมพ์ ๒๕๐๕ ๓๕๖ หน้า.

ภิญโญ ศรีหงส์ ความสนใจและทัศนคติของนักเรียนต่อพระพุทธศาสนา วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๑ ๑๐๒ หน้า.

มานิจ ชุมสาย, ม.ล. วิชาครู เล่ม ๑ ไทยวัฒนาพานิช พระนคร ๒๔๙๒ ๕๔๑ หน้า.

ยัง เผือกนิคม "โรงเรียนจะอบรมศีลธรรมภาคปฏิบัติอย่างไร" ประชาศึกษา ๑๓ : ๒๑ - ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๔.

สุมาลี สุทธิปรา การอบรมพระพุทธศาสนาและศีลธรรมทางบ้าน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๓ ๑๐๔ หน้า.

สุชา ชรรณมิตร การอบรมพระพุทธศาสนาและศีลธรรมทางบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๓ ๑๐๔ หน้า.

สุมน อมรวิวัฒน์ "การใช้สิ่งแวดล้อมเป็นอุปกรณ์การสอนศีลธรรม" ศูนย์ศึกษา ๕ (๕) : ๓๕ - ๔๓ พฤษภาคม ๒๕๐๕.

672

Bode, Boyd H., How We Learn, Boston, D. C. Health and Company, 1940, 308 pp.

Childs, John L., Education and Morals, New York Appleton - Century - Crofts, 1950, 299 pp.

Dahlka, Otto H., Values in Culture and Classroom, Harper & Brothers, New York, 1958, 555 pp.

Dewey, John, Experience and Education, New York, The Macmillan Company, 1938, 116 pp.

Educational Policies Commission, Moral and Spiritual Values in the Public Schools, National Education Association of the United States and the American Association of School Administrations, 1954, 100 pp.

Fan, Chung Teh, Item Analysis Table, Educational Testing Service, Princeton, New Jersey, 1952, 32 pp.

Hopkins, L. T., Integration : Its Meaning and Application, New York : D. Appleton - Century Company, Inc., 1937, 315 pp.

Kilpatrick, William Heard, Philosophy of Education, New York, Macmillan 1951, 465 pp.

National Congress of Parents and Teachers, Moral and Spiritual Education in Home School and Community, May 1953, 26 pp.

National Society for the Study of Education, The Integration of Educational Experiences, 57 Yearbook, pt. 3, edited by Nelson B. Henry the University of Chicago Press, Chicago, 1958, 278 pp.

Piaget, Jean, The Moral Judgement of the Child, The Free Press, Illinois, 1960, 414 pp.

Russell, David H., Children's Thinking, Boston, Ginn, 1956, 449 pp.

ภาคผนวก

ข้อทดสอบหรือแบบสำรวจและเฉลย

แบบทดสอบต่อไปนี้ แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว ให้ใส่เครื่องหมาย ✓
ลงหน้าคำตอบที่เธอเห็นว่าถูกที่สุด

ตัวอย่าง

ธงชาติไทยมี ๓ สี คือสีอะไรบ้าง ?

- ก. สีแดง สีขาว สีเหลือง
- ข. สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน
- ค. สีแดง สีขาว สีส้ม
- ง. สีแดง สีขาว สีน้ำเงิน

ต่อไปนี้ เป็นข้อทดสอบ มีทั้งหมด ๑๒ หน้า ๔๐ ข้อ อย่าลืมว่า แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. เมื่ออยู่บ้าน เธอควรสวมหน้ากากไว้พระในเวลาไหน ?

- ก. ก่อนอ่านหนังสือ
- ข. ก่อนเข้านอน
- ค. ก่อนกินข้าว
- ง. ก่อนมาโรงเรียน

๒. การกราบพระ ควรกราบกี่หน ?

- ก. ๑ หน
- ข. ๒ หน
- ค. ๓ หน
- ง. ๔ หน

๓. ถ้าเธอเห็นพระกระดาหรือเปลือกกล้วยทิ้งอยู่ที่ทางเดินเข้าโรงเรียน เธอจะทำอย่างไร ?

- ก. ไปบอกให้ภารโรงมาเก็บ
- ข. แจ้งให้ครูทราบ
- ค. เฉยเสียไม่ใช่หน้าที่ของเรา

- ง. เก็บไปทิ้งในถัง
๔. ถ้าเธอเห็นกอกน้ำของโรงเรียนถูกเปิดน้ำทิ้งไว้ เธอจะทำอย่างไร ?
- ก. ปิดเสียเอง
- ข. ไปบอกภารโรงมาปิด
- ค. เฉยเสีย
- ง. แจ้งให้ครูทราบ
๕. ถ้าเธอเห็นขนมปังใบละ ๑๐๐ บาทตกอยู่ตรงบันไดโรงเรียน ๑ ใบและไม่มีใครอยู่แถวนั้นเลย เธอจะทำอย่างไร ?
- ก. เก็บไปส่งให้ตำรวจ
- ข. เก็บใส่กระเป๋ เพราะเป็นโชคของเราแล้ว
- ค. เก็บเอาไปให้เพื่อนที่ยากจน ไม่มีสตางค์จะซื้อขนม
- ง. นำไปส่งให้ครู เพื่อประกาศหาเจ้าของ
๖. ขณะนั่งกับพื้นทั้งเทศน์ เธอควรนั่งอย่างไร ?
- ก. นั่งขัดสมาธิ
- ข. นั่งคุกเข่า
- ค. นั่งพับเพียบ
- ง. นั่งตามสบาย
๗. เธอควรจะแสดงควมมีไมตรีจิตต่อเพื่อนบ้านของเธออย่างไรบ้าง ?
- ก. ยืมและทักทายเมื่อพบกัน
- ข. เปิดวิทยุให้ดัง ๆ เพื่อให้เขาได้ฟังร่วมด้วย
- ค. ไปเยี่ยมเยียนที่บ้านเขาทุก ๆ วัน
- ง. แบ่งปันสิ่งของที่เรามีเหลือมาให้เขาบ้าง
๘. คนที่มีความเมตตา กรุณาอยู่ในจิตใจนั้น มักเป็นคนอย่างไร ?
- ก. โมโห หุนหัน โกรธง่าย
- ข. แสงอน ใจน้อย
- ค. ยิ้มแย้ม แจ่มใส
- ง. เชื้อยชา ใจเย็น

๘. พระบิดาของพระพุทธเจ้าต้องการจะให้พระพุทธเจ้าเป็นอะไร ?

- ก. เป็นศาสดาเอก ครุของโลกล
- ข. เป็นพระเจ้าแผ่นดินครองเมืองแทน
- ค. เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
- ง. ถูกหมดทั้งสามข้อ

๑๐. พระพุทธเจ้ามีพระนามเดิมว่าอย่างไร ?

- ก. เจ้าชายสิทธัตถะ
- ข. เจ้าชายนันทะ
- ค. เจ้าชายภททิยะ
- ง. เจ้าชายมหานามะ

๑๑. ถ้าเขาเห็นขึ้นกตกลงไปในถึงน้ำคืมของโรงเรียน โดยไม่มีใครเห็นเลย เขาจะทำอย่างไร ?

- ก. บอกเพื่อนที่สนิทไม่ให้กินน้ำดั่งนั้น
- ข. รายงานให้ครูทราบ
- ค. เฉยเสียไม่ต้องบอกใคร เพราะไม่มีใครเชื่อโรค
- ง. คอยหัวเราะเยาะ เวลาที่คนไม่รู้อากินน้ำดั่งนั้น

๑๒. "รัตนตรัย" คืออะไร ?

- ก. แก้ว ๓ สี ไค้แก้ว สีแดง สีขาว สีน้ำเงิน
- ข. แก้ว ๓ ดวง ไค้แก้ว พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์
- ค. แก้ว ๓ ดวง ไค้แก้ว แก้วผลึก แก้ววิเชียร แก้วสารพัดนึก
- ง. แก้ว ๓ ดวง ไค้แก้ว นางแก้ว ขางแก้ว มาแก้ว

๑๓. ถ้าวันไหนเขามีหน้าที่เป็นกรรมการรักษาความสะอาดของโรงเรียน เขาจะทำอย่างไร ?

- ก. มาเข้ากว้าที่เคย และนั่งรอเพื่อนให้มาครบเสียก่อนแล้วจึงลงมือทำพร้อมกัน
- ข. มาตามปกติและไปเล่นเสียก่อน ใกล้เคียงโรงเรียนจะเข้าจึงขึ้นมาช่วยเพื่อนทำ
- ค. มาตามปกติและไปเล่นรอเพื่อนมาให้ครบแล้วจึงลงมือทำพร้อมกัน
- ง. มาเข้ากว้าที่เคย และลงมือทำก่อนที่เพื่อนคนอื่นจะมา

๑๔. เวลาที่เธอพบกับผู้ใหญ่ที่เธอรู้จัก เธอจะอย่างไร ?

- ก. ยกมือไหว้ พร้อมกับกล่าวคำ "ขอบคุณ"
- ข. ยกมือไหว้ พร้อมกับกล่าวคำ "สวัสดี"
- ค. นั่งลงกราบกับพื้น พร้อมกับกล่าวคำ "สวัสดี"
- ง. ยืนตรง พร้อมกับกล่าวคำ "ขอบคุณ"

๑๕. พระบิดาของพระพุทธเจ้าเป็นอะไร ?

- ก. เป็นโหราจารย์
- ข. เป็นพราหมณ์
- ค. เป็นพระเจ้าแผ่นดิน
- ง. เป็นคหบดี

๑๖. วันวิสาขบูชา ตรงกับวันอะไร ?

- ก. วันเพ็ญ เดือน ๓
- ข. วันเพ็ญ เดือน ๖
- ค. วันเพ็ญ เดือน ๘
- ง. วันเพ็ญ เดือน ๑๒

๑๗. วันมาฆบูชา คือวันอะไร ?

- ก. วันคล้ายวันประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานของพระพุทธเจ้า
- ข. วันคล้ายวันที่พระพุทธเจ้าแสดงปฐมเทศนา
- ค. วันคล้ายวันที่พระอรหันต์ ๑๒๕๐ รูป มาเฝ้าพระพุทธเจ้าโดยมิได้นัดหมายกัน
- ง. วันคล้ายวันที่พระปัญจวัคคีย์ ๕ รูป มาเฝ้าพระพุทธเจ้าโดยมิได้นัดหมายกัน

๑๘. เด็กที่เป็นคนหัวคื้อ หัวรั้นนั้น คือเด็กอย่างไร ?

- ก. เด็กที่หัวแข็ง อดทนในการทำงาน
- ข. เด็กที่ชอบทะเลาะวิวาท รังแกผู้อื่น
- ค. เด็กที่ไม่เชื่อฟังคำแนะนำสั่งสอนของผู้ใหญ่
- ง. เด็กที่ชอบถกเถียงและออกความคิดเห็นในการทำงาน

๑๙. ถ้าเธอเขาห้องส้วมพบว่า ส้วมไม่สะอาด เธอจะทำอย่างไร ?

- ก. ล้างเสียเอง
- ข. บอกให้ภารโรงมาล้าง
- ค. รายงานให้ครุฑทราบ
- ง. ไปหาห้องอื่นที่สะอาดกว่า

๒๐. การกักจิ้งหรีด กัดปลา ชนไก่ เป็นการกระทำผิดศีลข้อที่ ๑ หรือไม่ เพราะอะไร ?

- ก. ผิด เพราะขาดความอุเบกขา
- ข. ผิด เพราะเป็นการทรมานสัตว์
- ค. ผิด เพราะทำให้เสียทรัพย์
- ง. ไม่ผิด เพราะเป็นธรรมชาติของสัตว์เหล่านี้

๒๑. คำว่า "บุญ" นั้นคือคนเช่นไร ?

- ก. คนที่มั่งคั่ง ร่ำรวย
- ข. คนที่มีความรู้
- ค. คนที่มีมารยาทดีงาม
- ง. คนที่มีรูป ร่ามงาม

๒๒. ทำไมเราจึงนับถือพระสงฆ์ ?

- ก. เพราะท่านเป็นผู้สอนให้เรารู้จักหลีกเลี่ยงความตาย
- ข. เพราะท่านเป็นผู้ช่วยให้เราหลุดพ้นจากบาป
- ค. เพราะท่านเป็นผู้นำคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาสอนเรา
- ง. เพราะท่านครองจีวรสีเหลืองและเว้นอาหารมือเป็น

๒๓. วันมาฆบูชา ตรงกับวันอะไร ?

- ก. วันเพ็ญ เดือน ๓
- ข. วันเพ็ญ เดือน ๖
- ค. วันเพ็ญ เดือน ๘
- ง. วันเพ็ญ เดือน ๑๒

๒๔. น้ำอมน้ำฝน นิยมถวายแก่พระสงฆ์ในวันไหน ?

- ก. วันวิสาขบูชา
- ข. วันมาฆบูชา
- ค. วันเข้าพรรษา
- ง. วันอาสาฬหบูชา

๒๕. วันวิสาขบูชา คือวันอะไร ?

- ก. วันคล้ายวันที่พระอรหันต์ ๑๒๕๐ รูป มาเฝ้าพระพุทธเจ้าโดยมิได้นัดหมายกัน
- ข. วันคล้ายวันที่พระพุทธเจ้าแสดงปฐมเทศนา
- ค. วันคล้ายวันที่พระพุทธเจ้ากำหนดวันปรีณิพพาน
- ง. วันคล้ายวันประสูติ ตรัสรู้ และปรีณิพพานของพระพุทธเจ้า

๒๖. การให้อาหารกลางวันในโรงเรียนที่มีนักเรียนขอพรพร้อมกันจำนวนมาก ๆ ควรใช้วิธีไหน ?

- ก. ให้เด็กโตขอไต่ก่อนคนอื่น
- ข. ขอไต่ตามลำดับก่อนหลัง
- ค. ให้เด็กหญิงขอไต่ก่อนคนอื่น
- ง. ให้เด็กเล็กขอไต่ก่อนคนอื่น

๒๗. "อรหัง สมมาสมุพุทธโฆ ภควา พุทธ ภาควนุคฺ อภิวาเทมิ" เป็นคำกล่าวของมัสการใคร ?

- ก. พระพุทธ
- ข. พระธรรม
- ค. พระสงฆ์
- ง. พระรัตนตรัย

๒๘. คนไทยนิยมบวชเมื่ออายุเท่าไร ?

- ก. ๑๔ ปีเต็ม
- ข. ๒๐ ปีเต็ม
- ค. ๒๑ ปีเต็ม
- ง. ๒๕ ปีเต็ม

๒๙. การเข้าพรรษา คือการที่พระสงฆ์ อยู่ประจำที่วัด ไม่ไปค้างคืนที่อื่นเป็นเวลานานเท่าไร ?
- ก. ๓ ปี
 - ข. ๓ เดือน
 - ค. ๓ สัปดาห์
 - ง. ๓ วัน
๓๐. คนที่ทำอะไร ๆ ตรงตามเวลาเสมอ นั้น เธอเห็นว่าเป็นคนดีหรือไม่ เพราะอะไร ?
- ก. ไม่ใช่ เพราะตกเป็นทาสของเวลา
 - ข. ไม่ใช่ เพราะขัดกับนิสัยคนไทย
 - ค. ก็ เพราะรู้จักปฏิบัติตนตามสบาย
 - ง. ก็ เพราะไม่ทำให้ผู้อื่นรำคาญ
๓๑. การที่ชื่อเสียงของโรงเรียนจะดีขึ้นหรือเลวลงนั้น อยู่ที่ใคร เป็นคนสำคัญที่สุด ?
- ก. ครูใหญ่และครูทุกคนในโรงเรียน
 - ข. ครูและภารโรงทุกคนในโรงเรียน
 - ค. นักเรียนทุกคนในโรงเรียน
 - ง. ครูและผูปกครองนักเรียนทุกคนในโรงเรียน
๓๒. การสูบเฮโรอีน เป็นการกระทำผิดศีลข้อที่ ๕ หรือไม่ ? เพราะอะไร ?
- ก. ไม่ผิด เพราะไม่ใช่ยาเสพติดและของมีนเมา
 - ข. ผิด เพราะทำให้เป็นคนลึกลับเล็กน้อย
 - ค. ผิด เพราะเป็นยาเสพติดและของมีนเมา
 - ง. ผิด เพราะตำรวจจะจับ
๓๓. อาชีพต่อไปนี้ อาชีพไหนเป็นอาชีพที่ผิดศีลธรรม ?
- ก. ทำนา ทำสวน ค้าขาย
 - ข. กวาดถนน ขนขยะ
 - ค. ลักขโมย
 - ง. รับจ้าง ชุกกิน

๓๔. หลักธรรมที่ว่า "ตนเป็นที่พึ่งของตน" นั้นหมายความว่าอย่างไร ?

- ก. เราต้องไม่พึ่งพาอาศัยผู้อื่น
- ข. เราต้องพึ่งตัวเองให้มากกว่าพึ่งผู้อื่น
- ค. เราต้องไม่ยอมให้ใครมาพึ่งเราได้
- ง. คนเราไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกัน

๓๕. ถ้าเขอนักหมายกับผู้อื่นได้ แต่มัวเฝ้าเฝ้าเขอนักมีกิจธุระจำเป็นไม่สามารถจะไปตามที่นัดหมายไว้ได้ เขอควรจะทำอย่างไร ?

- ก. รีบขอโทษและแจ้งให้เขาทราบโดยเร็วที่สุด
- ข. รอไว้ขอโทษวันหลังเมื่อพบกัน
- ค. ไม่จำเป็นต้องขอโทษก็ได้ เพราะเราเป็นเพื่อนกัน
- ง. ไม่จำเป็นต้องขอโทษก็ได้ เพราะไม่ใช่เรื่องสำคัญอะไร

๓๖. เด็กที่เป็นคนอ่านหนังสือง่าย คือเด็กอย่างไร ?

- ก. เด็กที่นอนแต่หัวค่ำและตื่นแต่เช้า
- ข. เด็กที่ไม่รู้จักคิดเอง คอยแต่ทำตามผู้อื่นบอก
- ค. เด็กที่นอนหลับง่ายและตื่นไว
- ง. เด็กที่เชื่อฟังคำตักเตือนสั่งสอนของผู้ใหญ่

๓๗. ถ้ามีเพื่อนมาขอยืมไม้บรรทัดหรือยางลบของเขอ เขอจะให้หรือไม่ ?

- ก. ให้ทุกคนและทุกเวลา
- ข. ให้เฉพาะคนที่สนิทกันเท่านั้น
- ค. ให้เฉพาะเวลาที่ทำงานร่วมกัน
- ง. ไม่ให้ เพราะมันจะหมดเร็ว

๓๘. ถ้าเขออยากจะสอบไล่ได้ เขอควรทำอย่างไร ?

- ก. มาโรงเรียนทุกวัน
- ข. ไม่ขาดเรียนและตั้งใจฟังเวลาครูอธิบาย
- ค. หมั่นสวดมนต์ไหว้พระ
- ง. หมั่นไปขอพรหลวงพ่อ

๓๙. ถ้าเชอทราบว่ามีเพื่อนนักเรียนหลายคนมักกันไปขโมยของของผู้อื่น เธอจะอย่างไร ?

- ก. แจ้งให้ตำรวจทราบ
- ข. รายงานให้ครูใหญ่ทราบ
- ค. ขอร้องไม่ให้เขาทำเช่นนั้น
- ง. ทำเป็นไม่รู้ และไม่ไปควย

๔๐. ในการรับประทานอาหารร่วมกันหลายคน การมีช้อนกลางตักอาหารนั้น เพื่ออะไร ?

- ก. เพื่อป้องกันไม่ให้สอาหารปนกัน
- ข. เพื่อป้องกันไม่ได้รับประทานกับข้าวเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง
- ค. เพื่อป้องกันโรคติดต่อ
- ง. เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการรับประทานอาหาร

๔๑. ขรรคมขอไหนที่เป็นเครื่องหมายของคนดี ?

- ก. ความขยันขันแข็งและอดทน
- ข. ความซื่อสัตย์สุจริต
- ค. ความกตัญญูทดแทน
- ง. ความซื่อตรงต่อเวลา

๔๒. นักเรียนที่อยู่หอพักแสดงความรักพนมบนและตั้งใจทำงานดี แต่พอครูออกไปจากห้องก็เล่นหรือคุยกันนั้น เรียกว่าเป็นคนเช่นไร ?

- ก. เป็นผู้มีจิตกาสะ เทศะ
- ข. เป็นคนหน้าไหว้ หลังหลอก
- ค. เป็นคนปากว่า ตาขยิบ
- ง. เป็นผู้มีจิตที่ต่ำต้อย

๔๓. ศีลข้อที่ ๑ "ปาณาติปาตา เวรมณี สิกขาปะทัง สมติยามิ" ให้ละเว้นจากอะไร ?

- ก. ละเว้นจากการพุกปด
- ข. ละเว้นจากการลักขโมย
- ค. ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต
- ง. ละเว้นจากการดื่มสุรา

๔๔. ในเวลาแรกพบกัน ถ้าผู้หญิงและผู้ชายมีอายุเสมอกัน ใครควร เป็นผู้เคารพก่อน ?

- ก. ผู้ที่เห็นก่อนควร เป็นผู้เคารพก่อน
- ข. ผู้หญิงควร เคารพผู้ชายก่อน
- ค. ผู้ชายควร เคารพผู้หญิงก่อน
- ง. นึกหมดทั้งสามข้อ

๔๕. คนที่ชอบฉกฉวยประกันพรุ่งนั้น คือคนเช่นไร ?

- ก. คนที่ตามใจตนเอง
- ข. คนที่ตามใจคนอื่น
- ค. คนที่ตรงต่อเวลา
- ง. คนที่เคารพตนเอง

๔๖. ในเวลาแรกพบกัน ถ้าผู้หญิงมีอายุสูงกว่าผู้ชาย ใครควร เป็นผู้เคารพก่อน ?

- ก. ผู้หญิงควร เคารพผู้ชายก่อน
- ข. ผู้ชายควร เคารพผู้หญิงก่อน
- ค. ผู้ที่เห็นก่อนควร เป็นผู้เคารพก่อน
- ง. นึกหมดทั้งสามข้อ

๔๗. ท้าวพระพุทธรเจ้าโคตรธรรมา พระองค์ทรงรู้อะไร ?

- ก. ทรงรู้อะไรที่จะหลีกเลี่ยงจากความลำบาก
- ข. ทรงรู้อะไรถึงความทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ ความดับทุกข์และทางที่จะดับทุกข์
- ค. ทรงรู้อะไรที่จะสั่งสอนให้คนพ้นทุกข์
- ง. ทรงรู้ว่าพระนิพพานเป็นสถานที่บรมสุข

๔๘. คน "ส่ำรวย หีบหยง" คือคนเช่นไร ?

- ก. คนที่ร่ำรวย มีฐานะการเงินดี
- ข. คนที่ชอบทำงานแต่ในร่มแต่อย่างเดียว
- ค. คนที่ชอบสวย ชอบงาม
- ง. คนที่งานหนักไม่เอา งานเบาไม่สู้

๔๙. คนที่ชอบทำอะไร เป็นระเบียบแบบแผนเสมอ นั้น จักว่าเป็นคนดีหรือไม่ ? เพราะอะไร ?

- ก. ดี เพราะทำให้เป็นคนมีมารยาทเรียบร้อย
- ข. ไม่ดี เพราะทำให้เป็นคนเข้มงวดเกินไป
- ค. ดี เพราะทำให้เป็นผู้อยู่ในระเบียบวินัย
- ง. ดี เพราะทำให้การงานสะอาด เรียบร้อย

๕๐. พุทธศาสนิกชนนิยมไปเวียนเทียนที่วัดในวันไหน ?

- ก. วันวิสาขบูชาและวันมาฆบูชา
- ข. วันเข้าพรรษาและวันออกพรรษา
- ค. วันมาฆบูชาและวันออกพรรษา
- ง. วันวิสาขบูชาและวันเข้าพรรษา

๕๑. เมื่อผู้พูด พูดได้เป็นที่พอใจของเรา เราควรจะให้เกียรติแก่ผู้พูดโดยการทำอะไร ?

- ก. ตบมือเบา ๆ
- ข. นั่งนิ่ง ๆ และตั้งใจฟังอย่างสงบต่อไป
- ค. ตบมือดัง ๆ และนาน ๆ
- ง. ยืนขึ้นและตบมือ

๕๒. การขึ้นรถประจำทาง เมื่อมีคนขึ้นมาก ๆ เธอควรทำอะไร ?

- ก. รอให้คนอื่นขึ้นไปให้หมดเสียก่อนแล้วจึงขึ้น
- ข. เมียกขึ้นไปก่อนคนอื่น เพื่อจะได้ที่นั่ง
- ค. รอให้ผู้หญิงและเด็กขึ้นไปให้หมดเสียก่อน แล้วจึงขึ้น
- ง. รอขึ้นตามลำดับก่อนหลัง

๕๓. ถ้าเรอนัดกับเพื่อนไว้ว่า เธอจะไปพบเขาเวลา ๘ นาฬิกาตรง เธอควรจะไปถึงสถานที่ที่นัดพบเวลาเท่าไร

- ก. ๘ นาฬิกา ๑๕ นาที
- ข. ๘ นาฬิกา ๕๐ นาที
- ค. ๘ นาฬิกา ๓๐ นาที
- ง. ๘ นาฬิกา ๓๐ นาที

๕๔. ถ้าเชือกเก็บของตกกลางถนนได้ แล้วเขื่อนามาเป็นของของเขเสียเช่นนี้ จะถือว่าเป็นการผิดศีลข้อที่ ๒ หรือไม่ ? เพราะอะไร ?

- ก. ไม่ผิด เพราะของนั้นไม่มีเจ้าของ
- ข. ไม่ผิด เพราะเราไม่ได้ขโมย
- ค. ผิด เพราะเจ้าของเขาไม่ได้อนุญาต
- ง. ผิด เพราะถือว่าเป็นของของหลวง

๕๕. "สุปฏิปันโน ภควโต สาวกสงฺโฆ สงฺฆมามิ" เป็นคำกล่าวแก่ผู้ใด ?

- ก. พระพุทธ
- ข. พระธรรม
- ค. พระสงฆ์
- ง. พระรัตนตรัย

๕๖. นักเรียนที่ควรช่วยเหลือโรงเรียนอย่างไรบ้าง ?

- ก. บัก กวาค เข็ค ถูห้องเรียน
- ข. เก็บเศษกระดาษในบริเวณโรงเรียน
- ค. รดน้ำต้นไม้และคอกไม้
- ง. ควรทำหมดทั้งสามข้อ

๕๗. ในเวลาจากกัน ถ้าผู้หญิงมีอายุสูงกว่าผู้ชาย ใครควรเป็นผู้เคารพก่อน ?

- ก. ผู้ใดลา ผู้นั้นควรเป็นผู้เคารพก่อน
- ข. ผู้ชายควร เคารพผู้หญิงก่อน
- ค. ผู้หญิงควร เคารพผู้ชายก่อน
- ง. ผิดหมดทั้งสามข้อ

๕๘. พระมารดาของพระพุทธเจ้าสิ้นพระชนม์ (ตาย) เมื่อพระพุทธเจ้าอายุได้เท่าไร ?

- ก. ๗ ปี
- ข. ๗ เดือน
- ค. ๗ สัปดาห์
- ง. ๗ วัน

๕๘. พระพุทธเจ้าต้องใช้เวลามากเพียงนานเท่าไรจึงได้ตรัสรู้ ?

..... ก. ๖ ปี

..... ข. ๖ เดือน

..... ค. ๖ วัน

..... ง. ๑๒ เดือน

๖๐. ของใช้ที่เป็นของส่วนรวม ได้แก่อะไรบ้าง ?

..... ก. ถนน บ้านเรือน รถยนต์

..... ข. ถนน โรงเรียน วัด แม่น้ำลำคลอง

..... ค. ถนน รถประจำทาง โรงภาพยนตร์

..... ง. ถูกหมดทั้งสามข้อ

๖๑. พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้โดยวิธีอย่างไร ?

..... ก. ออกอาหารและทรมานร่างกาย

..... ข. ออกอาหารและกลั่นสมาธิ

..... ค. รับประทานอาหารพอมิแรง แล้วทำความเพียรทางใจ

..... ง. รับประทานอาหารวันละ ๓ มื้อ แล้วทำความเพียรทางใจ

๖๒. ถ้าเธอเป็นเศรษฐี มั่งมีเงินทอง ต้องการจะบริจาคเงินเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมให้มากที่สุด เธอจะเลือกทำอะไรในหัวข้อต่อไปนี้

..... ก. สร้างถนนเข้าวัดหรือสร้างสะพานข้ามคลอง

..... ข. สร้างโรงพยาบาลหรือสร้างโรงเรียน

..... ค. สร้างบ้านให้คนยากจนหรือคนชรา

..... ง. สร้างศาลาพักผ่อนแก่คนเดินทาง

๖๓. เมื่อพระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้แล้ว ท่านเสด็จไปเทศนาโปรดใครก่อน ?

..... ก. พระเจ้าสุทโธทนะ

..... ข. พระปัญจวัคคีย์

..... ค. พระนางยโสธรา

..... ง. พระนางสิริมหามายา

๖๔. "สวากขาโต ภคฺวตา ธมฺโม ธมฺโม มมสุตฺตํ" เป็นคำกล่าวมีสักการใคร ?

- ก. พระพุทธ
- ข. พระธรรม
- ค. พระสงฆ์
- ง. พระรัตนตรัย

๖๕. ในการรับประทานอาหารร่วมวงกับแขก ถ้าเข่อิ่มแล้ว เธอควรทำอย่างไร ?

- ก. รับประทานอาหารจนอิ่มแล้ว เพื่อให้แขกรับประทานอาหารได้สะดวก
- ข. รอให้แขกอิ่มเสียก่อน แล้วจึงลุกออกจากวงอาหารพร้อมกัน
- ค. ชวนให้แขกคุย เพื่อให้เขารับประทานอาหารได้จุ้น
- ง. ดิฉันหมดทั้งสามข้อ

๖๖. การไปฟังดนตรี ถ้าเธอไปช้ากว่ากำหนดเวลา และขณะนั้นดนตรีกำลังบรรเลงอยู่ เธอควรทำอย่างไร ?

- ก. รีบเข้าไปหาที่นั่งทันที
- ข. รอให้ดนตรีบรรเลงเพลงนั้นจบเสียก่อน จึงค่อยเข้าไป
- ค. กลับไปเสีย เพื่อไม่ให้เป็นกรรบกวนความสุขของผู้อื่น
- ง. ดิฉันหมดทั้งสามข้อ

๖๗. พระพุทธเจ้าออกบวชโดยวิธีอย่างไร ?

- ก. พระบิดาพาไปบวชกับพระที่วัด
- ข. พระชาม (เมีย) อนุญาตให้ออกไปบวชเอง
- ค. ทั้งพระบิดาและพระชาม (เมีย) ออกไปบวชเอง
- ง. หนีไปบวชกับพระฤๅษี

๖๘. ทำไมพระพุทธเจ้าจึงเสด็จออกบวช ?

- ก. เพราะไม่ต้องการเป็นพระเจ้าแผ่นดิน
- ข. เพราะเมื่อราชสมบัติตกจนเมียและลูก
- ค. เพราะต้องการแสวงหาทางพ้นทุกข์
- ง. เพราะต้องการจะเป็นศาสดาเอกของโลก

๖๔. โรงเรียนเป็นสมบัติของใคร ?

- ก. ของหลวง
- ข. ของครู นักเรียนและภารโรงทุกคน
- ค. ของผู้ปกครองนักเรียนทุกคน
- ง. ของสาธารณะ

๗๐. "อตุตทาหิ อตุตโณ นาโถ" แปลว่าอะไร ?

- ก. ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ
- ข. จงทำดียิ่งกว่าคดียิ่ง
- ค. ตนเป็นที่พึ่งของตน
- ง. ผู้รู้เป็นผู้เจริญ

๗๑. ส่วนสัตว์คู่สี่ หรือเขาคินวนา จัดเป็นสาธารณสถานหรือไม่ ?

- ก. เป็น เพราะประชาชนทุกคนมีส่วนเป็นเจ้าของ
- ข. เป็น เพราะใครมีสตางค์ก็ซื้อบัตรผ่านประตูเข้าไปดูได้
- ค. ไม่เป็น เพราะเป็นของเทศบาล
- ง. ไม่เป็น เพราะเวลาเราจะเข้าไปดู เราต้องซื้อบัตรผ่านประตู

๗๒. เขอควรจะรักษาความคึกของเขอไว้ให้เหมือนอะไร ?

- ก. เหมือนน้ำตาลรักษาความหวาน
- ข. เหมือนเกลือรักษาความเค็ม
- ค. เหมือนน้ำปลารักษาความเค็ม
- ง. เหมือนจามรีรักษา

๗๓. การหาเลี้ยงชีพต่อไปนี้ อาชีพอย่างไหนมีเกียรติสูงกว่าอาชีพอื่น ?

- ก. อาชีพเป็นแพทย์และเป็นข้าราชการ
- ข. อาชีพทอผ้า ทำสวน ค้าขาย
- ค. อาชีพรับจ้าง กวาดถนน ชนขยะ
- ง. ทุก ๆ อาชีพที่สุจริตมีเกียรติเท่ากัน

๓๔. ถ้าเธอเห็นคนร้ายกำลังจับบ้านของเพื่อนบ้านใกล้เคียงกับเธอ เธอจะทำอย่างไร ?

- ก. แจ้งตำรวจให้มาจับผู้ร้าย
- ข. เฉยเสีย เพราะไม่ใช่บ้านของเรา
- ค. ร่วมมือกับคนร้ายเพื่อเราจะได้ส่วนแบ่งบ้าง
- ง. บอกให้เจ้าของบ้านทราบ

๓๕. สิ่งที่ไม่ควรกระทำในการรับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น ในหัวข้อต่อไปนี้คืออะไร ?

- ก. คุยกับผู้ที่นั่งใกล้เคียงหรือตรงกันข้าม
- ข. วางกางหรือกระดูกไว้นบนชอมจาน
- ค. หาเรื่องคนประสาพหุบุตติเทศมาคุย
- ง. ยกอาหารให้แกผู้ที่เอื้อมไม่ถึง

๓๖. การที่พระพุทธเจ้าทรงเลิกการบำเพ็ญทุกกรกิริยา (ทรมานร่างกาย) นั้น เป็นเพราะอะไร ?

- ก. เพราะ เกรงว่าจะตายเสียก่อนได้ตรัสรู้
- ข. เพราะ ไม่สามารถจะทนรับความลำบากต่อไปได้
- ค. เพราะ เห็นว่าไม่ใช่ทางแห่งความตรัสรู้
- ง. เพราะ ไม่มีคนอุปฐาก (รับใช้)

๓๗. ศิลปเบื้องต้น ๕ ข้อ เธอเห็นว่าข้อไหนสำคัญที่สุด ? เพราะอะไร ?

- ก. ข้อที่ ๑ เว้นจากการขาดศรัทธาชีวิต เพราะถ้าทำแล้วมีบาปหนัก
- ข. ข้อที่ ๒ เว้นจากการลักขโมย เพราะจะต้องติดคุก
- ค. ข้อที่ ๓ เว้นจากการพูดปด เพราะต่อไปจะไม่มีใครเชื่อถือ
- ง. ข้อที่ ๕ เว้นจากการดื่มน้ำเมา เพราะทำให้หมดความละเอียด สามารถทำชั่วได้ทุกอย่าง

๓๘. หัวข้อต่อไปนี้ ข้อไหนที่ไม่ใช่คำสอนของพระพุทธเจ้า ?

- ก. ความเพียร เป็นบ่อเกิดแห่งความสำเร็จ
- ข. ทำก็ได้ ทำชั่วได้ชั่ว
- ค. เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร
- ง. จงทำดียิ่งกว่าคดียิ่งที่สุด

๘๙. เพราะอะไร พระพุทธเจ้าจึงทรงบัญญัติให้พระภิกษุจำพรรษา ?

- ก. เพราะเป็นฤดูฝน การเดินทางไปมาไม่สะดวก
- ข. เพราะต้องการให้พระภิกษุได้พักผ่อนหลังจากได้เที่ยวสั่งสอนมาตลอดฤดูแล้ง
- ค. เพราะต้องการให้พระภิกษุอยู่ประจำเรือนพระธรรมเทศนา
- ง. เพราะไม่ต้องการให้พระภิกษุไปเหยียบย่ำพืชผลที่ชาวบ้านเพาะปลูกไว้ให้เสียหาย

๙๐. พระโอวาทของพระพุทธเจ้าทั้งหมด ถ้าจะสรุปแล้วมีหลักสำคัญอย่างไรบ้าง ?

- ก. ละเว้นความชั่ว
- ข. ทำความดี
- ค. ทำใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส
- ง. ถูกลมทั้งสามข้อ

ถ้ามีเวลาเหลือ ควรจะตรวจทานเพื่อให้แน่ใจอีกครั้งหนึ่ง

លេខ

១ ឃ.	២១ ក.	៤១ ក.	៦១ ក.
២ ក.	២២ ក.	៤២ ឃ.	៦២ ឃ.
៣ ង.	២៣ ក.	៤៣ ក.	៦៣ ឃ.
៤ ក.	២៤ ក.	៤៤ ក.	៦៤ ឃ.
៥ ង.	២៥ ង.	៤៥ ក.	៦៥ ឃ.
៦ ក.	២៦ ឃ.	៤៦ ឃ.	៦៦ ឃ.
៧ ក.	២៧ ក.	៤៧ ឃ.	៦៧ ក.
៨ ក.	២៨ ឃ.	៤៨ ង.	៦៨ ក.
៩ ឃ.	២៩ ឃ.	៤៩ ង.	៦៩ ង.
១០ ក.	៣០ ង.	៥០ ក.	៧០ ក.
១១ ឃ.	៣១ ក.	៥១ ក.	៧១ ក.
១២ ឃ.	៣២ ក.	៥២ ង.	៧២ ឃ.
១៣ ង.	៣៣ ក.	៥៣ ឃ.	៧៣ ង.
១៤ ឃ.	៣៤ ឃ.	៥៤ ក.	៧៤ ង.
១៥ ក.	៣៥ ក.	៥៥ ក.	៧៥ ក.
១៦ ឃ.	៣៦ ង.	៥៦ ង.	៧៦ ក.
១៧ ក.	៣៧ ក.	៥៧ ក.	៧៧ ង.
១៨ ក.	៣៨ ឃ.	៥៨ ង.	៧៨ ង.
១៩ ក.	៣៩ ឃ.	៥៩ ក.	៧៩ ង.
២០ ឃ.	៤០ ក.	៦០ ឃ.	៨០ ង.

ประวัติย่อของผู้เขียน

เกิดที่อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาที่
โรงเรียนลำพูน "จักรคำคณาทร" เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๘ และได้เข้ารับราชการเป็นครูประจำบาล
โรงเรียนวัดทุ่งยาว อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในปีเดียวกัน พ.ศ. ๒๔๘๓ สอบได้ประกาศนียบัตร
ครูพิเศษมูล (พ.) และย้ายไปเป็นครูใหญ่โรงเรียนวัดบ่อโจง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พ.ศ. ๒๔๘๕
สอบได้ประกาศนียบัตรครูพิเศษประถม (พ.ป.) และย้ายไปเป็นครูใหญ่โรงเรียนบ้านสันป่ายางหนอง
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นโรงเรียนปรับปรุงให้เป็นโรงเรียนประจำบาลตัวอย่างของจังหวัด
พ.ศ. ๒๔๘๘ สอบได้ประกาศนียบัตรครูพิเศษมัธยม (พ.ม.) พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้รับคัดเลือกให้มาศึกษา
ต่อ ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พระนคร ได้รับปริญญาการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.)
พ.ศ. ๒๕๐๓ และย้ายมาเป็นครูโรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อนุกุล) อำเภอบางกะปิ จังหวัด
พระนคร พ.ศ. ๒๕๐๔ สอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในชั้นปริญญาโท ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
พระนคร และได้รับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) ใน พ.ศ. ๒๕๐๖.